

Hart voor Dieren

Het magazine voor alle dierenvrienden

www.hartvoordieren.nl

Bescherming

Kippen: slimme dieren in slechte omstandigheden

Doe mee en win!
2 pagina's
puur puzzelplezier

Lente!

Dierenbaby's in de natuur

Tips & info

De hond mee naar het kantoor

Dierenliefde... Hoeveel mens verdraagt een dier?

Grote Huisdier-Raadgever

Voeding

Een kieskeurige kat aan het eten krijgen

Opvoeding

Zo roep je je hond gegarandeerd met succes terug

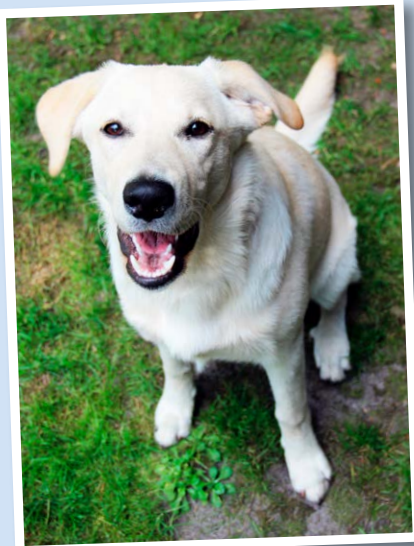
JOUW RASKAT OF RASHOND VERDIENT GOUD

Kies je voor een ras, dan kies je voor de unieke eigenschappen. Bijvoorbeeld het speelse karakter of uiterlijke kenmerken. Zoals een prachtige lange vacht of een imposant postuur. Geen kat of hond is hetzelfde. Waarom zouden we ze dan wel dezelfde voeding geven?

Elke ras heeft zijn eigen kenmerken en daardoor een unieke voedingsbehoefte. Daarom heeft ROYAL CANIN® rasspecifieke voeding. In een gouden verpakking, omdat jouw raskat of rashond het allerbeste verdient! Voor ieder kat en hond een voeding op maat. **Samen houden we alle katten en honden gezond en fit!**

LIEVE LEZERS

Ook de redactie beschikt over een flink aantal viervoeters. Toen het nog maar eentje was, Labrador Kees, ging hij elke dag mee naar het kantoor. Maar nu er zes honden zijn, allemaal van flink formaat, wordt dat een beetje druk. Daarom werk ik enkele uren per dag van huis uit. Dankzij een begripvolle werkgever! Wil je jouw hond meenemen naar het werk? Kijk dan op blz. 34.

Nique Allsopp, hoofdredacteur

14 Wanneer we te ver gaan met dierenliefde

EVEN VOORSTELLEN

- 20 Reportage van de maand**
Chimpansee Marria leefde als een pop bij iemand thuis
- 22 De 10 ...**
... grootste oren
- 54 Vraag & Antwoord**
Experts beantwoorden lezersvragen
- 56 Zeven feiten over ...**
...de kameleon

70 Het tragische bestaan van leg- en vleeskippen

74 Wildlife: dierenbaby's in de lente

Voor de coveronderwerpen staat een ●

ACTUEEL

- 10 Nieuws**
Actualiteiten uit de dierenwereld
- 14 ● Hoeveel mens verdraagt een dier?**
Waar trekken we de grens voor gezonde dierenliefde?
- 32 Mensen & Dieren**
Bijzondere ontmoetingen
- 58 Animal Event 2017**
Hondencoach Arvid van Putten
- 60 Reportage IFAW**
Stroppers bestrijden

IN BEELD

- 04 Foto's van de Maand**
- 80 Beest in beeld**

HUISDIEREN

- 34 ● Je hond mee naar kantoor**
Tips om jouw viervoeter te integreren op je werkplek

WILDLIFE

- 24 De Europese wilde kat**
De lange reis naar vrijheid
- 74 ● Wilde dierenbaby's in actie**
Wie gaat er in de lente op ontdekkingsreis?

BESCHERMING

- 62 Asielhond van de maand**
- 64 Oudje van de maand**
- 66 Asielkatten van de maand**
- 69 Bescherming Kort**

34

Is jouw werkplek ook hondvriendelijk?

● RAADGEVER

- 42 Hond**
- 46 Kat**
- 50 Schildpad**

VERMAAK

- 28 Puzzelpagina's**
- 39 Column Francien**
- 54 Column Mirjam Addiks**
- 59 Voor jou getest**
handige en opvallende producten
- 82 Volgende maand**

Malle fratsen

Wie springt het verst, wie huppelt het hoogst en wie heeft de langste benen? We stellen je voor aan atleten uit het dierenrijk die geoefend zijn in ver- en hoogspringen. Laat je betoveren door deze vrolijke stuitballen.

Aparte primate

De verreauxsifaka beweegt zich voort op een wel heel aparte manier. Deze dieren houden hun armen omhoog, draaien hun bovenlijf en springen met grote sprongen vooruit. Omdat deze draaiende sprongen een beetje doen denken aan een dans, worden verreauxsifaka's ook wel 'dancing sifakas' genoemd. De primaten komen uitsluitend voor op Madagaskar en worden helaas sterk bedreigd in hun voortbestaan.

Spring-in-'t-veld

Dit fretje maakt een echte bokkensprong. Misschien wil hij zijn baasje iets vertellen? Mensen en fretten kunnen, als de dieren op de juiste manier worden gehouden, een hechte band krijgen. Maar let op: fretten zijn geen makkelijke huisdieren. Ze hebben veel tijd, ruimte en minstens één soortgenootje nodig om zich goed te voelen.

Verspringer

Met hun lange, sterke onderbenen kunnen treksprinkhanen tot wel een meter ver springen. Ook de kauwwerktuigen van deze insecten zijn bijzonder krachtig. Als ze in zwermen trekken kunnen ze hele gebieden kaalvreten. Opvallend: normaal gesproken leeft de woestijnsprinkhaan solitair. Alleen bij een voedseltekort vormen de insecten grote, vernietigende zwermen.

Hoogspringer

Deze beekforel maakt een waanzinnig hoge sprong. De vis probeert een libel te vangen. Daar waar beekforellen voorkomen, is de waterkwaliteit meestal zeer goed, want de vissen houden van koele, schone en heldere wateren.

Huppelaar

Deze spreeuw neemt een uitgebreid bad. Het lijkt wel of hij daarbij op het wateroppervlak 'huppelt'. De spreeuw is een goede zanger, die beschikt over veel verschillende geluiden en die het gezang van andere vogels perfect kan imiteren.

Elanden kwamen voor het laatst 5.000 jaar geleden voor in Denemarken. Een project moet hier verandering in brengen.

Positieve elandentest

Denemarken zet elanden uit

Denemarken - In het wild levende elanden zijn in Denemarken een zeldzaamheid geworden. Zo'n 5.000 jaar geleden leefde de diersoort er nog in grote aantallen. In het kader van een project in het beschermde natuurgebied Lille Vildmose worden er nu weer enkele elanden in het wild uitgezet. Er leven momenteel vijf dieren in vrijheid in een hoogveenlandschap van 21 vierkante kilometer. Binnenkort krijgen zij gezelschap van nog eens vijf jonge dieren. Elanden helpen door hun leefwijze, zoals het afgrazen van bomen, het landschap te onderhouden.

DIERENNIEUWS

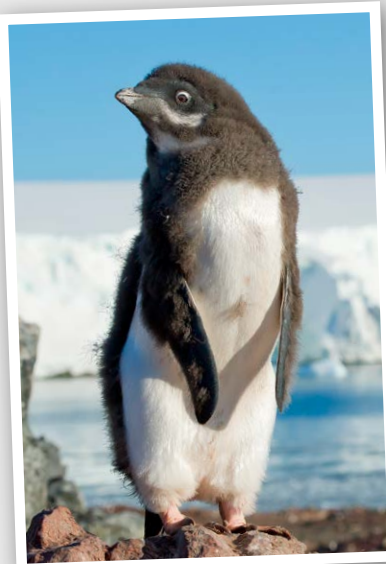
Spannende en emotionele berichten over dieren uit eigen land en de rest van de wereld

Het WWF vraagt om hulp

Saiga-antilope bedreigd

Mongolië - Door de betrokkenheid van het WWF gedurende tweede decennia in Mongolië is het gelukt de populatie van de saiga-antilope te verviervoudigen. Maar door een virus, dat door geiten en schapen wordt overgedragen, zijn in korte tijd ruim 2.500 antilopen gestorven. Het WWF vraagt om donaties om onder andere de karkassen te verwijderen, de bewustwording onder herders te vergroten en om de kuddes in te enten, zodat de epidemie bestreden of ingedamd kan worden. Het gaat om de virusziekte PPR (pest bij kleine herkauwers).

Er zijn meer pinguïns dan we dachten

Niet alle adeliëpinguïns krijgen elk jaar jongen. Tot nu werden alleen de broedpaartjes geteld.

Antarctica - Op de Zuidpool leven miljoenen pinguïns meer dan tot nu toe werd aangenomen, zo blijkt uit een nieuwe studie. In het oosten van Antarctica komen naar schatting 5,9 miljoen adeliëpinguïns voor. Tot nu toe gingen wetenschappers ervan uit dat er slechts 2,3 miljoen van deze vogels leefden.

Uit de studie blijkt verder dat de pinguïns zich opvallend vaak in de buurt van onderzoeksstations op Antarctica vestigen. Alle onderzoekscentra (negen in totaal) zijn gevestigd op rotsachtige, ijsvrije plekken. Adeliëpinguïns bouwen hun nesten ook graag op plaatsen waar weinig ijs ligt. Van daar dat ze vaak dezelfde locaties uitkiezen.

De saiga-antilope moet gered worden.

De grutto is een weidevogel uit de familie strandlopers en snippen. Hij was in de 20ste eeuw een algemene weidevogel, maar gaat sinds de eeuwwisseling door habitatverlies snel achteruit.

De scholekster is met circa 35% afgenomen.

De veldleeuwerik heeft steeds minder broedgebieden.

Het wordt stil in Nederland

WEIDEVOGELSDRAMA

Nederland- Natuurmonumenten slaat alarm over het voortbestaan van de weidevogels in Nederland. In navolging van de Vogelbescherming is de organisatie bang dat vogels als de grutto, scholekster en veldleeuwerik verdwijnen. "Als wij er niet in slagen om de daling te stoppen, is het straks echt doodstil in de Nederlandse weiden", zegt Jan Roodhart, boswachter en weidevogelexpert van Natuurmonumenten. "De vogels hebben alleen een kans van slagen als er op korte termijn geld wordt vrijgemaakt voor extra weidevogelbeheer". Sinds 1 januari 2016 werken boeren gezamenlijk aan weidevogelbeheer. Het totaal aantal boeren dat aan agrarisch natuurbeheer doet en daarvoor subsidie krijgt, is echter gedaald van 40.000 naar 16.000.

VOGELTJES KIJKEN

Natuurlijkhebbers kunnen weer terecht op de website van de Vogelbescherming, waar via livestreams kan worden meegekeken in negen vogelnesten. Zo kunnen de liefhebbers dit jaar een bosuil, kerkuil, steenuil, slechtvalk, ooievaar, gierzwaluw, ijsvogel, koolmees en, voor het eerst, een blauwe reiger volgen. De camera's blijven aan tot 1 juli.

ROOFVISSEN VERDWENEN

Negentig procent van alle roofvissen is verdwenen uit Caribische koraalriffen door overbevissing, zo blijkt uit een nieuwe studie. In koraalriffen in Cuba, Florida, Mexico en op de Bahama's zijn met name haaien zeer schaars. Als riffen in deze gebieden beschermd zouden worden, zouden er op sommige plaatsen tien keer zo veel roofvissen kunnen leven als nu het geval is.

Uit voorzorg afgezaagd

NEUSHOORNS ZONDER HOORNS

Tsjechië - De Tsjechische dieren-tuin Dvur Kralove is begonnen met het afzagen van de hoorns van hun neushoorns om ze te beschermen tegen stropers. De dieren-tuin heeft hiertoe besloten nadat in maart een neushoorn in het Franse Thoiry in een zoo door stropers werd afgeschoten om zijn hoorn te bemachtigen. Dvur Kralove is de enige dieren-tuin ter wereld waar in gevangenschap een noordelijke witte neushoorn is geboren. "Het risico dat neushoorns lopen is te hoog, zelfs in dieren-

tuinen, en de veiligheid van de dieren is voor ons het belangrijkste", zegt Premysl Rabas van de dieren-tuin. "Een onthoornde neushoorn is altijd beter dan een dode neushoorn", vervolgt hij tegen AFP. De Tsjechische dieren-tuin heeft een kudde van 21 zwarte en witte neushoorns. In de kudde zijn ook drie jonge dieren, zij gaan niet onder het mes volgens Rabas. De afgezaagde hoorns worden opgeslagen op een geheime locatie buiten de dieren-tuin.

Fotos: Biosphoto / Juan-Carlos Muñoz, WWF(2), MZPHOTO.CZ, Menno Schaefer, Roland Lüdema, Rob Christiaens, Jonathan Pledger/Shutterstock

Tragisch einde voor Omsin

ZEESCHILDPAD BEZWIJKT AAN MUNTEN

Thailand – Een Thaise zeeschildpad die de bijnaam Omsin ('spaarpot' in het Thais) kreeg vanwege de ruim negenhonderd(!) munten in haar maag, is ondanks een operatie toch overleden.

De zeeschildpad onderging in maart een urenlange operatie om de ruim vijf kilo munten, die ze had aangezien voor voedsel, te verwijderen. Ze leek te herstellen, maar niet lang

daarna moest Omsin met spoed naar de dierenarts omdat ze maagproblemen had. Ze ging opnieuw onder het mes, maar ontwaakte niet meer uit de narcose. Het dier bezweek uiteindelijk aan bloedvergiftiging.

De 25 jaar oude groene zeeschildpad verbleef in een natuurpark in Sriracha ten oosten van de hoofdstad Bangkok. Bezoekers gooiden munten in haar vijver, omdat dit geluk zou brengen.

Een dag speciaal voor de hond

Nederland – Sinds 2011 heeft de hond een eigen dag met landelijke bekendheid: de Dag van de Hond. Tijdens deze dag kunnen alle (potentiële) hondeneigenaren op diverse plaatsen in het land terecht voor informatie, demonstraties en activiteiten op het gebied van (ras)honden en alle vormen van lekker bezig zijn met de hond en de hondensport. Ieder jaar bezoeken vele duizenden bezoekers één of meer locaties. Dit jaar is de Dag van de Hond op zondag 21 mei 2017 met het thema 'Kind & Hond'. Zet de dag alvast in je agenda en kijk op www.dagvandehond.nl voor een locatie bij jou in de buurt. We zien je graag terug op de Dag van de Hond!

Minimumeisen op komst

Konijnen moeten beschermd worden door de EU

Brussel – Konijnen zouden moeten worden beschermd door Europese wetgeving, net zoals koeien, varkens en kippen. Door minimumeisen te stellen aan konijnenhouderijen zou veel dierenleed kunnen worden voorkomen.

Een meerderheid van het Europees Parlement vroeg de Europese Commissie onlangs met voorstellen te komen om de naar schatting 330 miljoen (vlees)konijnen in de EU te beschermen.

Zo zouden krappe kooien met een gazen bodem moeten worden verboden. Volgens EU-parlementariër Anja Hazekamp (Partij voor de Dieren) bezwijkt ongeveer een kwart van de konijnen in dergelijke dierenvriendelijke batterijkooien. Hun "bevrijding" is nu in zicht, reageerde een opgetogen Hazekamp.

Staatssecretaris Martijn van Dam (Landbouw) brak vorig jaar maart al een lans voor de bescherming van het welzijn van konijnen, kalkoenen en vissen.

Foto's: iDreamPhoto/Shutterstock, Wakker Dier, KV Voorn/Reed van Beheer

Moe? Een jaartje ouder? ... Of stramme gewrichten?

Doe de test ! Merk je dat je hond:

- meer moeite heeft met opstaan na een lange periode van rust
- snel moe wordt en achterblijft tijdens wandelingen
- gromt of jankt als je de gewrichten aanraakt
- liever gaat liggen dan zitten of blijven staan
- moeite heeft met trappen lopen

Dan heeft je hond mogelijk osteoartritis. Hierdoor worden de dagelijkse bewegingen van je huisdier stroever of zelfs onmogelijk. Consulteer je dierenarts.

Laat je hond opnieuw rennen van plezier!

Het voedingssupplement Flexadin Advanced kan, op aanbevelen van je dierenarts, ondersteuning bieden van de gewrichten. Zo kan je viervoeter opnieuw genieten van zijn wandeling of stoeipartij.

Meer info over osteoartritis, bewegingstips en gezondheidsadvies voor je hond vind je op www.myhappypet.nl

facebook.com/MyHappyPetNederland

Flexadin®

Hoeveel mens verdraagt

Half in de verdrukking voor een uiting van liefde. Soms dringen we onszelf teveel op.

een dier?

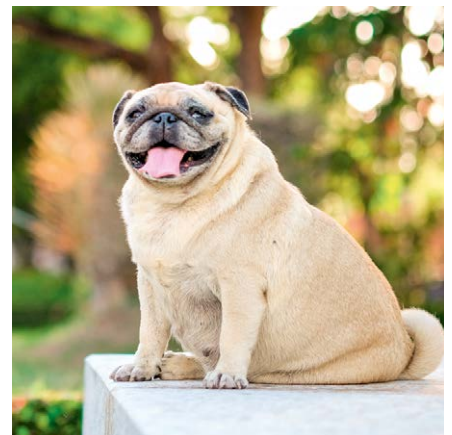
Honden in kostuum, katten met tatoeages en kleine huisdieren als 'speelgoed'. Het is duidelijk: hiermee gaan we veel te ver! Waar trekken we de grens?

Maar hij vindt het zo lekker"... Het gaat om het vijftiende snoepje dat bij de kat, hond, het konijn of de cavia naar binnen wordt geschoven. Vaak steekt er een slecht geweten achter omdat de eigenaar de kat te lang alleen laat, zich te weinig bezighoudt met het konijn of de hond niet voldoende heeft uitgelaten. Door lekkers te geven maakt men het weer 'goed'. Schattingen gaan ervan uit dat de helft van alle huiskatten te dik is, bij de kleine huisdieren is dat aantal zelfs nog hoger. Maar overgewicht treft niet alleen het lichaam, maar ook de geest. Vooral konijnen lijden eronder als ze zich niet meer voldoende kunnen bewegen en zichzelf niet meer kunnen schoonmaken omdat hun buikvet hen in de weg zit. De dieren worden dan nog trager en komen daarom juist sneller aan. De gevolgen voor de gezondheid kunnen fors zijn: bij katten bijvoorbeeld diabetes en nierfalen, bij konijnen raakt de lever beschadigd en doen er zich stofwisselingsproblemen voor waar de dieren zelfs aan kunnen sterven.

Wij geven onze welvaartsziekten door aan onze huisdieren - het is één van de duidelijkste gevallen van de mens die een dier schaadt met teveel 'genegenheid'.

Mode: wat wij mooi vinden

Maar dat is niet alles: wij projecteren onze schoonheidsidealen op dieren. In het voor het dier onschadelijke geval draagt hij halsbanden met echte diamanten of moet hij met zijn bazinnetje mee naar het wellness →

Rassen fokken volgens menselijke schoonheidsidealen en dan ook nog eens te dik laten worden: de Mopshond met zijn korte snuit.

Steeds meer mensen laten hun dier tatoeëren.

hotel voor de honden-spa. Maar het uit zich ook in extreme uiterlijkheden bij het fokken, zoals extreem korte snuiten en daardoor kortademige honden, sommige met absurd grote, uitpuilende ogen. Een ander pervers uiterste: mensen laten hun naaktkat tatoeëren of hun hondje rondlopen op hakschoentjes. In zulke gevallen dienen de dieren als een uiting van het verlangen van de eigenaar, die zichzelf door zijn dier probeert te definiëren.

Sport: in dienst van ijdelheid

Dogfrisbee, agility, konijn-hop en andere sporten met dieren begonnen als een leuke vrijetijdsbesteding, waar zowel mens als dier plezier aan beleefde. Wedstrijden in de paardensport zouden de foklijnen van paarden verbeteren.

Hondensport is een mooie manier om je hond fit te houden en tegelijkertijd op een fijne manier met hen bezig te zijn. Maar inmiddels gaat er ook het nodige geld in om. Daarmee neemt de commercialisering toe en daarmee het gevaar dat men van dieren sportartikelen maakt. Waar dat toe kan leiden, zien we in de paardensport. Daarbij is het overigens absoluut niet zo dat alleen uit winst oogmerk paarden en honden met drugs in hun lijf van start gaan of door uiterst twijfelachtige methoden tot top-prestaties worden gedwongen. Zelfs in de amateurhoek, aan het andere uiteinde van een scala aan wedstrijden, worden dieren getreiterd, honden wegens 'fouten' geslagen en paarden overdreven verregaand klaargestoomd op de oefen-

weide voor de aanvang van een toernooi. Vrijwel iedereen die in de honden- of paardensport zit, kent wel zo'n zwart schaap in zijn contreien.

Het zou moeten gaan om het plezier dat beide partijen beleven aan een activiteit, en om samen iets te bereiken – in goede conditie en met een hechte onderlinge band. De dieren geven niets om bokaalen, nepzilveren schalen en geld. Ja, soms is er wat gedoseerde druk nodig om een doel te bereiken, ook wij willen niet altijd werken. Maar dieren doen voor ons wat zij doen omdat ze van ons houden of omdat ze bang voor ons zijn. En anders dan wij mogen zij niet kiezen voor één van de twee.

Altijd de baas

Wij communiceren echter niet alleen bij het sporten, opvoeden of zelfs bij het spelen onze superioriteit, we doen het vrij-

wel constant – vaak zonder dat we ons dit realiseren: Een gemiddelde maandag. Monique moet de kinderen op tijd klaar hebben voor school, de twaalf jaar oude Ben heeft zich weer eens verslapen en Monique probeert hem vooruit te porren. Ondertussen discussieert ze met de drie jaar oude Hannah, die per se een broek aan wil die momenteel in de was zit, de koffie is op en de vader des huizes kan zijn autosleutels niet vinden, waardoor hij geen tijd meer heeft om zijn ronde te lopen met Karelkje, de Teckel van het gezin. En over een uur moet Monique bij voorkeur goedgeluimd achter haar bureau op kantoor zitten. Ze is gestrest, pakt de hondenriem en roept Karelkje. Die lag nog op zijn plek, maar rent nu pijlsnel naar de deur en begint, zodra hij buiten is, als een gek te blaffen. Dat doet hij eigenlijk altijd. En net als altijd moppert Monique op hem, en net →

Met geweld onderdanig gemaakt en overheerst. Paardensport zoals dierenvrienden het niet willen zien.

Ook konijn-hop kan een grote bron van stress zijn.

Vooral sterk gedreven honden zoals Border Collies en Australian Shepherds houden van dogfrisbee. Uit zichzelf stoppen ze er vrijwel nooit mee. Maar waar eindigt het plezier en begint de overbelasting?

Wat dieren het liefst willen:

zichzelf zijn!

We hebben dieren aangepast aan onze behoeften. Desondanks schuilt er in hen meer of minder een wild erfgoed. Hier zouden ze tenminste deels aan tegemoet moeten kunnen komen.

In vrijheid

In de stal

Paarden redden zich wonderwel zonder mensen, zoals populaties in Nood-Amerika en Australië hebben aangetoond. Hun levensverwachting in het wild is niet lager dan wanneer zij door mensen worden gehouden. De kuddes lopen vele kilometers per dag in de vrije natuur, het is het leven waarvoor ze eigenlijk zijn gemaakt. Rijpaarden staan daarentegen vaak veel te vaak en te lang op stal. Bedompte stallen zorgen voor een gebrekkige hygiëne en de paarden krijgen te weinig frisse lucht. Terwijl sportpaarden vaak overbelast worden bij het trainen, worden vrijetijdspaarden veelal te weinig belast - en zijn ze niet zelden te dik.

Geboren jagers

Vermenselijkt

Katten zijn misschien wel de minst gedomesticeerde dieren, maar toch leven ze zeer nauw met ons samen. Ze zijn echter vooral geboren jagers. Daarnaast zijn ze (vaak) niet de solitair levende eenlingen waar wij we ze voor houden. Aan het jachtinstinct van een binnenkat kan de eigenaar deels tegemoetkomen door veel en vaak met het dier te spelen. Is de eigenaar fulltime werknemer, dan moet men de kat overdag niet alleen laten. Met een soortgenootje kunnen katten ook tijdens de afwezigheid van het personeel aan 'jachtsessies' doen. Er zijn echter exemplaren die pertinent weigeren hun leven met een andere kat te delen.

Verwilderd

Vertroeteld

Verwilderd levende honden, zoals de 'pizzahonden' van Toscane, maken een evenwichtige indruk. Ze hebben geen bankstel nodig of mooie halsbanden en ze willen al helemaal niet gedragen worden. Over het algemeen zijn **huishonden** het liefst bij hun mensen en zijn ze emotioneel afhankelijk van ons. Maar het contact met andere honden is en blijft een belangrijk onderdeel van het welzijn en de socialisatie van het dier. Wordt dit een hond ontnomen, dan volgt er afwijkend (en ongewenst) gedrag. Met name kleine hondjes worden vaak teveel vertroeteld omdat men ze - en dat is begrijpelijk - wil beschermen.

Op zijn hoede

Opgedrongen

De wilde soortgenoten van **cavia's** en konijnen leven in kolonies, graven hun eigen holen en eten karig voedsel. Hun natuurlijke vijanden komen vanuit de lucht, alleen al daarom worden deze diersoorten niet graag van boven opgepakt en op de arm genomen. Zeer vertrouwende konijnen kunnen zich tot echte knuffelaars ontwikkelen, als ze daartoe de gelegenheid en de tijd krijgen. Cavia's blijven echter ook bij de best mogelijke verzorging en veel genegenheid het liefste op de grond. Voor beide soorten is soortgericht voedsel, zoals ze het in de natuur zouden eten, heel belangrijk voor een lang en gezond leven.

als altijd helpt dat niets. Een toeschouwer zou kunnen concluderen dat Karelkje een levendig hondje is dat de alledaagse drukte in huis absorbeert als een spons, en die de opgekropte energie gecombineerd met zijn natuurlijke temperament door zijn blafconcert probeert kwijt te raken. Monique's zenuwen staan echter op scherp en terwijl ze over de heen en weer rennende hond struikelt, snauwt ze naar hem.

Het zou makkelijk zijn voor ons om nu te oordelen en misschien is Karelkje de verkeerde hond voor dit gezin, maar hij is er nu eenmaal, ze houden allemaal van hem en hebben geleerd om te gaan met zijn 'gebreken', die op de één of andere manier ook die van henzelf zijn. We zijn wie we zijn, maar soms helpt een onbevooroordeelde blik van buitenaf. Misschien zou het bijvoorbeeld beter zijn om eerst met Karelkje te gaan wandelen.

Dan is hij als eerste lekker buiten en kan hij, als de hectiek van het gezin 's morgens losbarst, dit ontspannen liggend in zijn mandje beter verdragen. De dieren met wie we samenleven, nemen onze stemmingen over. Veel baasjes zijn hier zelfs trots op, "als ik verdrietig ben, wordt Max ook verdrietig en probeert hij mij te troosten". Dat is weliswaar een heel mooi gebaar dat aangeeft hoe hecht de band is, maar het kan een dier ook teveel worden:

Hondje Jerry is ernstig ziek. De dierenarts heeft haar nog een paar weken gegeven voordat zij ingeslapen zal worden. Jerry's bazinnetje zit elke avond bij haar hond en huilt. Jerry ligt in haar mandje en ziet er verdrietig tot geïrriteerd uit. Het is haar mand, haar rustige plekje, waar Heleen nu elke avond bij zit en tranen vergiet terwijl ze de hond aait. Jerry geeft weinig aandacht terug en vraagt al niet eens meer om knuffels. "Ze weet dat ze

sterft", zegt Heleen op een avond tegen haar vriendin, die de scène bijwoont. De vriendin, Corrie, is er eentje die geen woorden inslikt en de twee zijn altijd eerlijk tegen elkaar geweest. "Ze weet niet dat ze stervende is, ze kan er alleen niet tegen dat jij constant bij haar zit te huilen." Ze raadt Heleen aan dat niet meer te doen en zich zo normaal mogelijk te gedragen rond Jerry, omdat de hond volledig van slag is. "Maar het is zo verschrikkelijk, en ik ga haar zo missen." Corrie beseft dat ze voor het welzijn van zowel Heleen als Jerry nog duidelijker moet zijn: "Het gaat nu even niet om jou, het gaat om de hond. Ga dingen doen waar Jerry plezier aan beleeft. Ga wandelen, borstel haar, onderneem samen iets. Nu is ze er nog en gaat het nog enigszins goed. Alleen maar huilen en haar daarmee onzeker maken haalt al het plezier uit haar leven." Dat was duidelijke taal, en het was precies wat velen allang dachten en voelden, maar het niet wilden zeggen om de gevoelens van Heleen te sparen.

En de vriendschap tussen Corrie en Heleen? Ach, Heleen had het er een paar dagen moeilijk mee, maar ze realiseerde zich al snel dat Corrie volledig gelijk had. En omdat ze zielsveel van Jerry hield, volgde ze haar advies op en beleefden bazuin en hond samen nog een paar prachtige, vrolijke maanden.

Dieren spiegelen ons

We hebben meer invloed op dieren dan slechts tijdens hun opvoeding en kunnen ook hun gedrag en daarmee hun gemoedstoestand beïnvloeden. Men zegt niet voor niets 'zo baas, zo hond'. De hond die tijdens wandelingen andere hondenbaasjes vrolijk begroet, is er slechts in uitzonderingsgevallen één die ook opvalt door agressie aan de lijn. We maken allemaal fouten, en vaak is het dier daar de dupe van zonder dat het dit verdiend heeft, zoals Karelkje. Dit is menselijk, maar we moeten ons realiseren dat veel ongewenst gedrag van onze dieren terug te leiden is naar ons eigen gedrag.

We houden allemaal van onze dieren en we willen het beste voor hen. Gelukkig is het vrijwel onmogelijk om teveel liefde aan je dier te geven. Vaak is het juist veel moeilijker om minder te doen, bijvoorbeeld bij het voeren. ♥

Diepe genegenheid en wederzijds respect. Daarbij hoort dat je de behoeften van een dier erkent en dat je hem niet overbelast met menselijke zaken.

DOE MEE EN WIN!

Schrijf je nu in voor de **Hart voor Dieren nieuwsbrief** en maak kans op deze mooie prijzen. Hoe werkt het? Ga naar www.hartvoordieren.nl/lenteprijzen schrijf je in en geef aan op welke prijs je kans wil maken.

Een quote voor elke dag over je hond of kat. Maak elke dag speciaal met dit feestelijke cadeauboek, 365 dagen lang, jaar in, jaar uit. De citaten gaan vergezeld van prachtige foto's of illustraties en veranderen de manier waarop je in het leven staat of waarop je tegen je huisdier aankijkt. Ze zijn krachtig, diepzinnig, leerzaam, grappig, ontroerend, opbeurend. Begin elke dag met een inspirerend citaat en geniet!
Adviesprijs: €12,95
ImageBooks

10x
365 DAGEN CADEAUBOEK NAAR KEUZE

5x
LANDHAUS VOGEL-VOEDERHUIS

Het Landhaus vogelvoederhuis is ideaal voor kleine vogels. Denk bijvoorbeeld aan de pimpelmee. Het EMSA vogelhuisje is ontwikkeld in samenwerking met vogelkundigen. Afhankelijk van de eisen, kan je het voederhuisje ophangen, neerzetten of bevestigen aan een reling. Het huis is het hele jaar te gebruiken: voor vetbollen en vogelvoedsel en in de zomer als vogelbad. In verschillende kleuren verkrijgbaar.
Adviesprijs: €19,95
www.tuinartikelen.nu

10x
DVD BOX BIBI & TINA 1&2

De paardenmeiden Bibi en Tina zijn vanaf 12 april terug met een superspannend nieuw avontuur. Bibi en Tina gaan samen met een groep studenten en hun lievelingspaarden op zomerkamp. Het begint allemaal heel leuk, maar al snel ontstaan er irritaties tussen de jongens en de meiden. Bibi probeert haar toverkrachten te gebruiken, maar deze werken niet meer. Samen met Tina probeert ze erachter te komen wat er aan de hand is. En dan breekt er plotseling een bosbrand uit! Nu zal Bibi toch echt haar magische krachten nodig hebben om een ramp te voorkomen...
Adviesprijs: € 19,98
www.Only4kids.nl

In dit boek vertelt Jennifer S. Holland over onwaarschijnlijke vriendschappen tussen honden en andere dieren. In totaal 39 waargebeurde verhalen over honden die mededogen en moed tonen. Zo zijn er verhalen over de bijzondere vriendschap tussen een Belgische herder en een gans, over de mastif die 17 bange paarden uit een brandende stal redde, en over een pitbull die tikkertje speelt met een schildpad. Bij elk verhaal staat een kader met toepasselijke wetenswaardigheden. Voor een breed publiek van dierenliefhebbers.
Adviesprijs: €15,-
www.kosmosuitgevers.nl

5x
ONGELOOFLIJKE VRIENDSCHAPPEN - HONDEN

2x
MYKOTTY VIGO

Dit krabmeubel van myKotty is een echte aanwinst in je huis om aan de krab en lounge behoefte van je kat te voldoen. Het is een kwalitatief, modern, trendy en hip alternatief voor de traditionele krabpaal! In alle myKotty producten is gebruik gemaakt van milieuvriendelijke golfkarton met een hoge stabiliteit waardoor het bestand is tegen het gewicht van 1 of 2 katten. En in verschillende kleuren verkrijgbaar!
Adviesprijs: €39,95
www.maxenluna.nl

www.hartvoordieren.nl/lenteprijzen

Meedoen kan tot en met 31 mei 2017. Winnaars worden per mail op de hoogte gesteld.

Chimpansee Marria leefde dertien jaar als mens

Eind februari kreeg Stichting AAP een bericht van de Portugese autoriteiten. Of ze met spoed een chimpansee konden opvangen.

Het ging om chimpansee Marria. Zij werd als baby uit het wild geroofd in het Afrikaanse Guinee-Bissau en is daarna bij een Portugees gezin terechtgekomen. Marria leefde daar al dertien jaar en draaide als volledig gezinslid mee: samen eten, slapen, douchen en tv kijken. Al die jaren zag ze nooit een soortgenoot; iets wat heel belangrijk is voor een chimpansee. En de laatste tijd zat Marria ook nog eens opgesloten in een kale garage, omdat ze onvoorspelbaar gedrag vertoonde. AAP heeft haar uit deze benarde situatie gered. In de opvanglocatie in Almere kan ze stapje voor stapje ervaren hoe het is om écht als chimpansee te leven.

Een levende pop

Marria is al die jaren als mens behandeld. "Als een soort levende pop heeft ze bij het

gezin geleefd", vertelt David van Gennep, directeur van Stichting AAP. "Dat lijkt misschien heel leuk en gezellig, maar dat is het niet. Een chimpansee is geen mens en heeft andere behoeften. Het is verbazingwekkend dat het nog zo lang 'goed' is gegaan, want meestal vertonen chimpansees al op jongere leeftijd dominant gedrag. Ze gaan dan bijvoorbeeld bijten. Daarmee proberen ze een hogere positie in de groep proberen te krijgen, net als in de natuur. Maar vroeg of laat; het gaat altijd fout als een chimpansee bij mensen thuis woont."

Pyjama aan en tanden poetsen

De eigenaar vertelde aan Van Gennep hoe het er dagelijks aan toe ging: "Marria kleedt zichzelf aan, poetst haar tanden, wast haar handen, gaat in bad, slaapt in bed en doet voor het slapen-

gaan een pyjama aan. Ze eet samen met ons aan tafel en eet met bestek. Ze is gek op groentesoep met olijfolie en dipt daar brood in. Verder kan ze zelf duidelijk maken wat ze wil drinken. Haar behoefte doet ze in een luier." En dat is nog niet alles. Ook op het gebied van vrije tijd werd Marria als een mens behandeld, zo vertelde de eigenaar: "Marria houdt ervan om met lego en kledjes te spelen, bladert tijdschriften door en kijkt ook televisie. Ze zit dan op de bank, zapt met de afstandsbediening en kijkt allerlei televisieprogramma's, behalve de programma's waar

geweld in zit. Dat vindt ze niet fijn. Ook maakt ze tekeningen en schilderijen.”

Veel tekort gekomen

Bij AAP kan Marria stapje voor stapje leren en ervaren hoe het is om écht als chimpansee te leven. Godelieve Kranendonk, gedragsdeskundige bij Stichting AAP: “De eigenaren zullen de beste intenties hebben gehad, maar een chimpansee die bij mensen thuis heeft gewoond is veel tekort gekomen. Vooral omdat het dier geen soortgenoten om zich heen heeft gehad. Een chimpansee die zo lang bij mensen heeft geleefd, heeft geen idee hoe het zich moet dragen. Hopelijk heeft Marria nog iets onthouden van de paar maanden waarin ze als baby in het wild leefde.”

Elkaar vlooien

Marria zit nu bij AAP in de quarantaine, waar haar mentale en fysieke gezondheid goed wordt onderzocht. Kranendonk: “We laten haar geleidelijk wennen aan het leven van een echte chimpansee. Zo krijgt ze nu nog veel verrijking (speelmateriaal) waar ze aan gewend is, zoals tijdschriften, duplo en een babypopje waar ze zorg voor draagt. Ze vindt het ook heel leuk om met een bak water te spelen waar wat zeepsop in zit. Het is duidelijk merkbaar dat ze bij mensen is opgegroeid. Stukje bij beetje geven de diervverzorgers haar ook chimpanseeverrijking die ze nog niet kent, zoals ballen waar ze eten uit kan peuteren. Hoe meer chimpanseespeelgoed ze gaat gebruiken, hoe minder

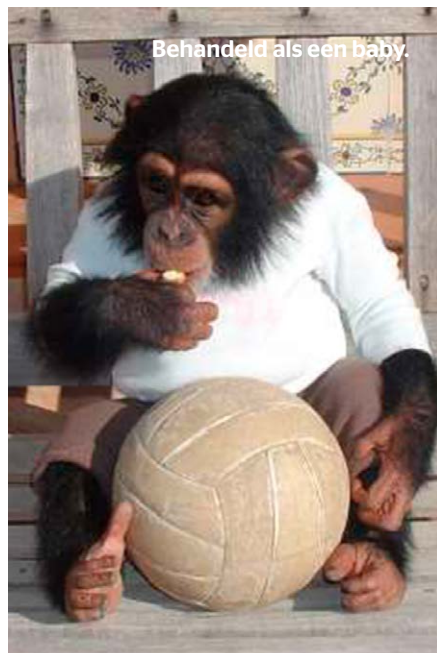
Marria moet opnieuw leren hoe het is om een aap te zijn.

mensenspeelgoed ze krijgt. Zo kan Marria zelf aangeven waar ze aan toe is.”

“Ook met eten laten we haar geleidelijk wennen”, vertelt Kranendonk. “Apenbrokken (met daarin allerlei belangrijke voedingsstoffen) vond ze niet lekker, maar als de diervverzorgers de brokken nat maken en er banaan doorheen prakken, wil ze het toch wel proberen. Ze eet verder graag fruit en bladgroente.” Naast de voeding en het spelmateriaal voor Marria, houden de diervverzorgers zich ook nog bezig met iets anders: vlooien. Dat is een belangrijke sociale bezigheid voor apen waarbij ze elkaars vacht inspecteren. De verzorgers doen dit bij Marria met een stokje en Marria doet dat ook zo bij hen terug. Kranendonk: “Ze vindt dat erg prettig. Ze maakt soms zelfs

een smakkend geluid, dat is natuurlijk chimpanseegegedrag. Het is een teken dat ergens in de vermenselijkte chimpansee Marria zeker een echte chimpansee schuilt, maar er is nog een lange weg te gaan.” Na de quarantaineperiode is het voor Marria tijd om kennis te maken met soortgenoten. Kranendonk: “Dat zal een uitdaging worden voor Marria, gezien de situatie waar ze uit komt, maar gelukkig hebben wij verschillende chimpansees die heel sociaal vaardig zijn en die Marria daarin kunnen begeleiden. Die chimpansees zijn aan de ene kant heel tolerant en vriendelijk, maar kunnen aan de andere kant ook grenzen stellen. Die duidelijkheid heeft Marria nodig. Hopelijk pakt ze het snel op, de tijd zal het leren.”

Benieuwd naar de ontwikkelingen van Marria? Kijk dan op www.aap.nl/marrias-reis of volg Stichting AAP op Facebook, Twitter of Instagram. ♥

Behandeld als een baby.

Handjes wassen en tanden poetsen.

Info Stichting

AAP

Stichting AAP vangt in Almere en Villena (Spanje) jaarlijks honderden apen en andere exotische zoogdieren op. De dieren hebben verschillende achtergronden: ze hebben een verleden in de entertainmentindustrie, zijn als proefdier gebruikt of zijn uit het wild geroofd, daarna illegaal verhandeld en als huisdier geëindigd. Om deze oorzaken aan te pakken, pleit AAP voor betere wetten in heel Europa.

1 *Veldhaas*

Deze langoor heeft een uitstekend gehoor. Geen wonder, hij kan immers elk oor afzonderlijk bewegen en in de richting draaien van waaruit het geluid komt. Zo luistert hij met zijn grote oren vooral naar mogelijke vijanden. Bij dreigend gevaar verstopt hij zich door zich met de oren plat tegen het lijf tegen de grond te drukken. Als iemand te dicht zijn verstoppplaats nadert, slaat hij op de vlucht.

2 *Woestijnvos*

Zijn oren zijn groter dan zijn kop! Tien tot vijftien centimeter lang worden de oren van de woestijnvos; ze zijn daarmee bijna net zo hoog als zijn romp. Hij gebruikt ze als airco. Bij hitte verwijden de bloedvaten in zijn oren en voetzooltjes zich om warmte naar buiten af te geven. De woestijnvos is de kleinste van alle hondachtigen en leeft in Noord-Afrika en West-Azië.

3 *Afrikaanse olifant*

De dikhuiden wapperen graag met hun grote oren. Net als de woestijnvos regelt ook de Afrikaanse olifant op deze manier zijn lichaamstemperatuur. Wordt het hem te warm, dan koelt hij wat af door even te wapperen. De oren maken ongeveer een zesde deel uit van het totale lichaamsoppervlak en zijn voorzien van een fijnmazig adersysteem.

De 10 super luisteraars

Airconditioning, communicatiemiddel en mega gehoor - deze dieren zetten hun flinke oren handig in.

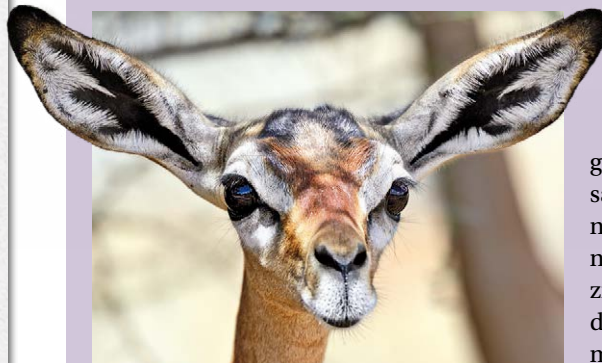
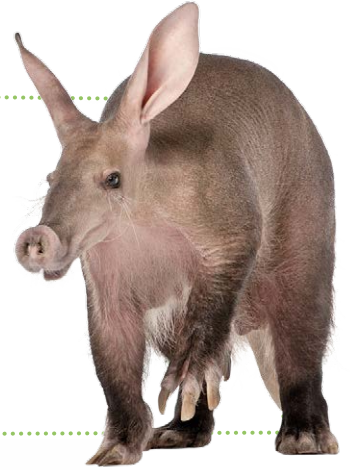

5 Ezel

Net als bij hazen verbergen ook de grote oren van de ezel een gevoelig gehoor, dat de dieren vroegtijdig waarschuwt voor allerlei soorten gevaar. Maar ze reageren niet op alle geluiden uit hun omgeving. Hun hersens filteren de 'belangrijke' geluiden eruit, zoals die van soortgenoten en naderende vijanden.

4 Aardvarken

Dit dier heeft de snuit van een varken, de oren van een konijn en de staart van een kangoeroe - het aardvarken ziet er zeer merkwaardig uit. Zijn oren worden tot 21 centimeter lang. Als hij in de aarde woelt, klapt hij ze naar achteren zodat er geen vuil in terecht komt.

6 Gerenoek

Door buitenproportionele verhoudingen maken de oren van de gerenoek een grote indruk. In de Afrikaanse savanne komt hij met zijn kleine, spitse kop tussen de doornige acaciabladeren goed aan zijn voedsel. De oren lijken door dat spitse snuitje alleen nog maar groter.

7 Langooregel

Zij opvallendste eigenschappen zijn z'n oren. Ze geven de langooregel een uitstekend gehoor, dat hem ook van pas komt bij het zoeken naar prooi. Bovendien beschermt hij er zich mee tegen de hitte in Noord-Afrika en Azië.

8 Langoorvleermuis

Het is meteen duidelijk waar hij zijn naam aan te danken heeft: de oren van de langoorvleermuis worden zo'n dertig millimeter lang en zijn daarmee even lang als de rest van zijn lijfje. Deze dieren horen uitzonderlijk goed, zelfs op het ultrasone niveau. Tijdens de jacht zitten die grote oren echter in de weg. Ze werken als remparachute, zodat de dieren niet erg snel kunnen vliegen.

9 Grootoorspringmuis

Hoewel grootoorspringmuizen erg klein zijn, is werkelijk alles aan hen groot: de zwarte knoopogen, de achterpoten waarmee ze zich huppelend voortbewegen en natuurlijk de oren. De laatsten zijn een derde langer dan de kop. In de woestijnen van Azië gebruiken de diertjes hun oren ter verkoeling.

10 Lynx

Door de karakteristieke pluimpjes lijken de oren van lynxen groter dan ze in werkelijkheid zijn. Samen met de flinke bakkebaarden dienen de pluimpjes ter communicatie onder soortgenoten. Elke beweging of positie heeft een andere betekenis.

Jong en wild: Al Capone is als een paar weken oude wilde kat al geen 'knuffeldier' meer.

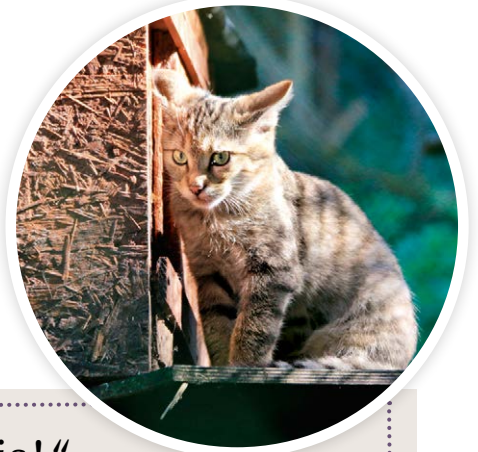

Hulp voor de wilde kat

Europese wilde katten worden regelmatig aangezien voor huiskatten. Per ongeluk, maar soms ook met opzet. Het overkwam twee wilde Europese katertjes. Dit is het verhaal van hun lange Odyssee terug naar de vrijheid.

Hoe de reis van de wilde broertjes Al Capone en Don Vito driekwart jaar geleden begon, is bijzonder verdacht. De twee hebben een hoop meegemaakt. Op een leeftijd van negen weken werden de katertjes via eBay te koop aangeboden. Een vrouw dacht twee ras-echte Bengalen aan te schaffen en werd

onplezierig verrast: in plaats van twee kroelkatten, die normaal gesproken genieten van de nabijheid van mensen, toonden de twee katers zich alles behalve knuffelbaar. Omdat de koperster verbaasd was over het agressieve gedrag van haar beschermelingen en er geen verbetering in het gedrag leek te komen, ging ze met het stel naar →

Interview met expert

„Neem ze niet mee naar huis!“

Dierenarts Francesca Saxler is zeer bekend met wilde katten. Zij legt uit wat je moet doen wanneer je een wilde kat vindt.

Hart voor Dieren: *Wilde katten worden meestal in het bos of in de nabijheid van een bos gevonden. Hoe kan je er zeker van zijn dat het niet om een huiskat gaat?*

Francesca Saxler: Wanneer je een kat in het bos vindt, mogelijk in de buurt van gestapeld hout, en zijn vacht is getijgerd, dan is het meestal een wilde kat. Die is altijd gestreept, er is geen andere variant van. Is het echter een zwart-witte kat die in het bos zit, dan is deze wellicht uitgezet of verdwaald. Werd het dier niet in het bos gevonden, dan wordt het al moeilijker, want er zijn huiskatten die heel erg op wilde katten lijken. Je kunt er dan vrijwel alleen achter komen via een genetische test.

Hart voor Dieren: *Wat moet ik doen wanneer ik in het wild moederloze wilde kattenbaby's vind?*

Francesca Saxler: Markeer de vindplaats en ga een paar uur later terug naar die plaats. Het kan zijn dat de moe-

der iets is overkomen. Maar vaak is de moeder op jacht. Daarom moet je niet meteen iets ondernemen. Wanneer er echter het vermoeden bestaat dat een (wild) katje echt hulpeloos is, dan moet je ingrijpen.

Hart voor Dieren: *Moet ik ze dan naar het asiel brengen?*

Francesca Saxler: Nee. Dierenasiels zijn absoluut niet de juiste plek voor wilde katten. Breng het dier naar een dierenkliniek of een opvangcentrum voor wilde dieren.

Hart voor Dieren: *Sommige mensen denken dat je wilde katten tot huiskat kunt temmen.*

Francesca Saxler: Nee, temmen is bij wilde katten niet mogelijk. Uiteindelijk verliest het dier naarmate het volwassen wordt het aanwezige vertrouwen. Daarnaast is het verboden om wilde dieren thuis te houden. .

de dierenarts. Deze verwees haar door naar Francesca Saxler, dierenarts en specialist in wilde katten.

Streng beschermd

Francesca Saxler zag meteen dat de dame geen rasechte huiskatten had gekocht, maar Europese wilde katten. Een bloedmonster bracht definitieve zekerheid: Al Capone en Don Vito zijn Europese wilde katten. De algemene

toestand van de dieren was op dat moment slecht want ze hadden alleen maar kattenvoer gegeten en daar kunnen wilde katten niet tegen. Omdat de Europese wilde kat streng beschermd is, nam Francesca Saxler de twee katers meteen in beslag. Ze deed aangifte van de verkoper en bracht de verzwakte dieren afgelopen september naar het wildlife opvangcentrum 'Tierart e.V.' in Rijnland-Palts. Daar wonen de twee nu in

één van de vier speciale verblijven voor wilde katten. Het duurde even voordat het de twee jonge dieren weer wat beter verging. Ze hadden gedurende lange tijd stofwisselingsproblemen. Gelukkig hebben ze zich inmiddels goed ontwikkeld, eten ze lekker en geeft de weegschaal inmiddels al vijf kilo aan. Dit maakt ze fit en sterk genoeg voor een leven in vrijheid. Zodra de vorst is verdwenen, uiterlijk einde voorjaar, zullen Al Capone

De Europese wilde kat in Duitsland

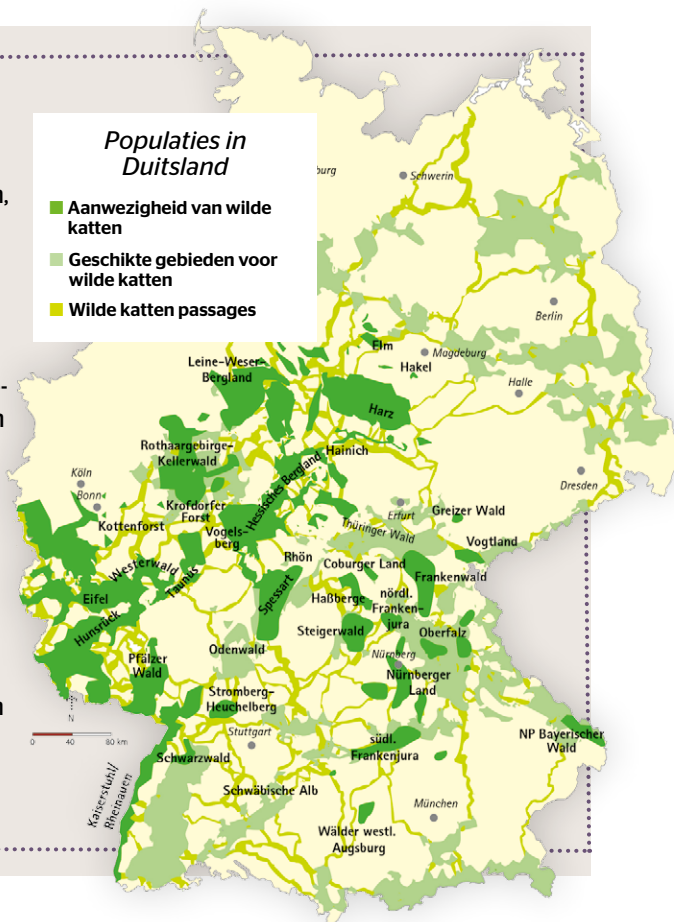
Wilde katten hebben schuilplaatsen nodig. Deze liggen in de Duitse cultuurlandschappen vaak ver uit elkaar. Natuurbeschermingsorganisatie BUND wil de dieren helpen.

Het bos is de natuurlijke leefomgeving van de Europese wilde kat. Hier kunnen de dieren rustig leven, hebben ze veel schuilgelegenheden en kunnen ze hun jongen grootbrengen. In het wild kunnen ze een leeftijd van zeven tot tien jaar bereiken. In Duitsland leven nu weer 5.000 tot 8.000 wilde katten, zo schat de Duitse natuurbeschermingsorganisatie BUND. Maar niet in alle bossen hebben de dieren de

mogelijkheid om zich te vestigen, want heel vaak is er een gebrek aan geschikte gebieden en veilige verbindingswegen. Hier richt BUND zich op met het project 'Redding netwerk wilde katten'. Hiermee probeert men met groene doorgangen de uitbreiding en migratie van de wilde katten te stimuleren. Groene doorgangen van bomen en bosjes verbinden meerdere bosgebieden met elkaar. Ze worden bijvoorbeeld tussen het Thüringer bos en Nationaal Park Haich, het grootste aaneengesloten loofbosgebied, aangelegd. Via deze doorgangen kunnen de wilde katten (en andere bosbewoners) migreren en nieuwe leefgebieden bewonen.

Populaties in Duitsland

- Aanwezigheid van wilde katten
- Geschikte gebieden voor wilde katten
- Wilde katten passages

3

Foto 1: Verzorgster Annette Günther serveert muizen, Al Capone houdt haar scherp in de gaten.

Foto 2: In het wilde kattenverblijf wonen de dieren totdat ze kunnen worden uitgezet.

Foto 3: De activiteiten van de wilde katten worden vastgelegd.

Foto 4: Wilde katten trekken zich graag terug. Als jonge wilde kater bekijkt Al Capone zijn omgeving het liefste vanuit zijn schuilplaats. Daar geniet hij ook van een zonnebadje.

en Don Vito in het wild worden uitgezet. Tot die tijd houdt een camera hun activiteiten in de gaten. Omdat wilde katten overwegend in de schemering en 's nachts actief zijn en erg mensenschuw, kunnen de verzorgers met behulp van de camerabeelden de twee nauwkeurig observeren. "Ze zijn zeer gevoelig voor stress en lawaai", legt dierenverzorgster Annette Günther uit, die voor de twee zorgt. Wanneer de grote

dag binnenkort daar is, zal de kleine sluis in hun behuizing richting het bos worden opengezet. Dan kunnen de wilde katten naar believen komen en gaan. Ze worden nog voorzien van een voederplaats - zelfs wanneer ze voor een leven in het bos hebben gekozen. Misschien keren Al Capone en Don Vito dan nog af en toe terug naar de plek waar ooit hun tweede leven in vrijheid begon. ♥

4

Wild of verwilderd?

Europese wilde kat of huiskat? Ken jij de verschillen?

- * Meestal is de vacht van de huiskat getekend. Vaak heeft hij ook verschillende kleuren en patronen.
- * De vacht van een wilde kat is meestal crème-geel of heeft een okerkleurige basiskleur met een vervaagde tekening.
- * Witte katten hebben een witte keelvlek.
- * De lichaamsbouw van wilde katten is wat grover. Huiskatten hebben daarnaast een fijnere kop en snuit.
- * De staart van wilde katten is borstelig, dik en heeft een donker einde. De staart van huiskatten is smal en eindigt spits.

In België leeft de soort nog in Wallonië, in 2012 werd de wilde kat ook in Vlaanderen waargenomen. De wilde kat is verder langzaam bezig met zijn terugkeer in de Nederlandse natuur.

Wilde katten (beneden) zijn meestal crème gekleurd.

WIN: een veilige snackhouder voor jouw hond!

We geven deze maand weg:
8 x de Boneguard met bijbehorende
kluiven

Doe mee & win!

Los de vier puzzels op en vul de
oplossingen tussen 20 april en 23 mei
2017 in op:

www.hartvoordieren.nl/puzzel

**Hoe meer puzzels je juist oplost, des te
meer kans je maakt op een prijs.**

Oplossingen uit Hart voor Dieren 4/2017:

Kruiswoord: broedseizoen
Woord-Sudoku: honingdas
Zweedse puzzel: houtsnip
Filippine: fruitvlieg

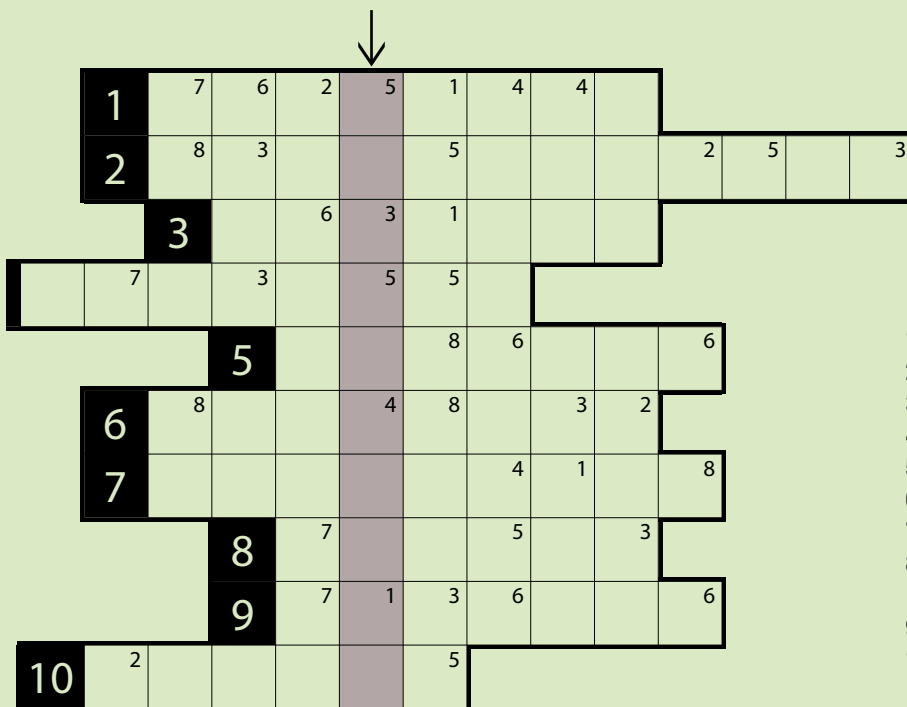
De winnaars krijgen automatisch bericht
per e-mail.

De Boneguard is een snackhouder voor de hond waarbij de hond weer veilig kan kauwen en zich niet kan verslikken/verstikken in het laatste stukje van de kluif. De in Europa vervaardigde, meegeleverde kluif kan de hond lekker opeten waarbij het laatste stukje van de kluif in de houder blijft zitten. Vanwege het zwaartepunt in de houder blijft de kluif van de grond af staan, waardoor de hond hem gemakkelijk kan oppakken. Hierdoor wordt ook geen contact meer met de grond gemaakt, waardoor zowel de kluif als de vloer schoon blijft. De Boneguard kan ook interactief worden gebruikt door het touw dat eraan is bevestigd.

De Boneguard is verkrijgbaar in small en large en de bijbehorende kluiven zijn in drie maten en verschillende smaken verkrijgbaar vanaf € 14,95. Kijk voor meer informatie op www.boneguard.nl of bezoek de facebookpagina www.facebook.com/boneguard.nl

Filippine puzzel

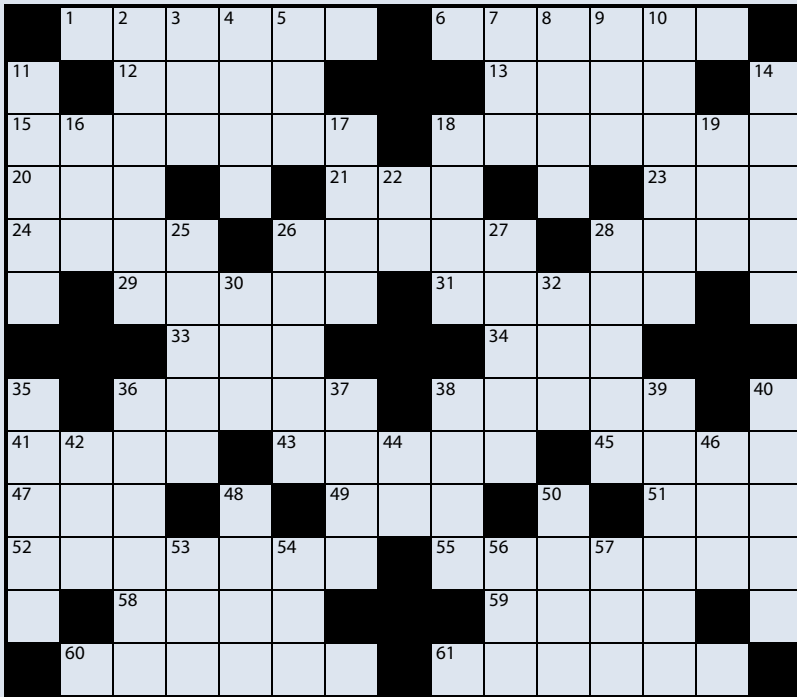

Gelijke cijfers staan voor gelijke letters. Probeer aan de hand van de omschrijvingen alle woorden te vinden. Bij een correcte invulling leest u van boven naar beneden in de gekleurde hokjes de oplossing.

1. Rond tabletje
2. Hoogste internationale schaaktitel
3. Noord-Amerikaans rendier
4. Gezongen luchtig toneelspel
5. Land in Oost-Afrika
6. Zangvogel
7. Oraal
8. Vaartuig dat o.a. in Giethoorn vaak wordt gebruikt
9. Vraatzuchtige roofvis
10. Hoogste deel van de rug van een paard of rund

Kruiswoordpuzzel

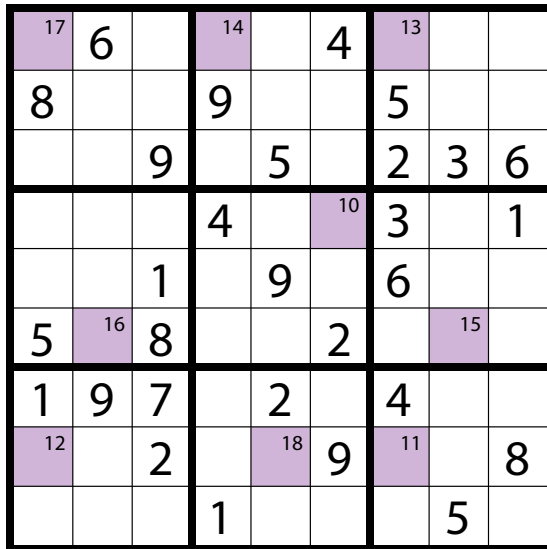
Breng letters uit de puzzel over naar de hokjes met het corresponderende nummer.

Horizontaal: 1 grondsoort 6 dapper 12 temer 13 voorteken 15 vaccineren 18 afdrukkapparaat 20 cilinder 21 een zekere 23 eikenschors 24 gangstuk 26 provinciehoofdstad 28 behoeftig mens 29 voorzetsel 31 palmriet 33 knaagdier 34 insect 36 kaartspel 38 sedert 41 geestdrift 43 cadans 45 lerland 47 Europeaan 49 gesloten 51 computergeheugen 52 buikloop 55 projectiel 58 part 59 lusthof 60 kleine hoeveelheid 61 insect.

Verticaal: 2 vrouwelijk dier 3 snelle loop 4 holle beitel 5 roem 7 handvat 8 vorstentitel 9 naaldboom 10 inwonend 11 dwingeland 14 uitbouw 16 gevangenis 17 vogelverblijf 18 vrucht 19 water in Utrecht 22 Nederlandse Spoorwegen 25 bijbelse figuur 26 herfstbloem 27 besef 28 planeet 30 vaartuig 32 vat 35 plant 36 optocht 37 kerkgebruik 38 vlek 39 alarmtoestel 40 duivel 42 steensoort 44 tegenover 46 wiel 48 lof bewijzen 50 regelmaat 53 koordans 54 profeet 56 ijzerhoudende grond 57 teer.

©www.puzzelpro.nl

35	7	50	15	60	28	4	48	27
----	---	----	----	----	----	---	----	----

© www.puzzelpro.nl

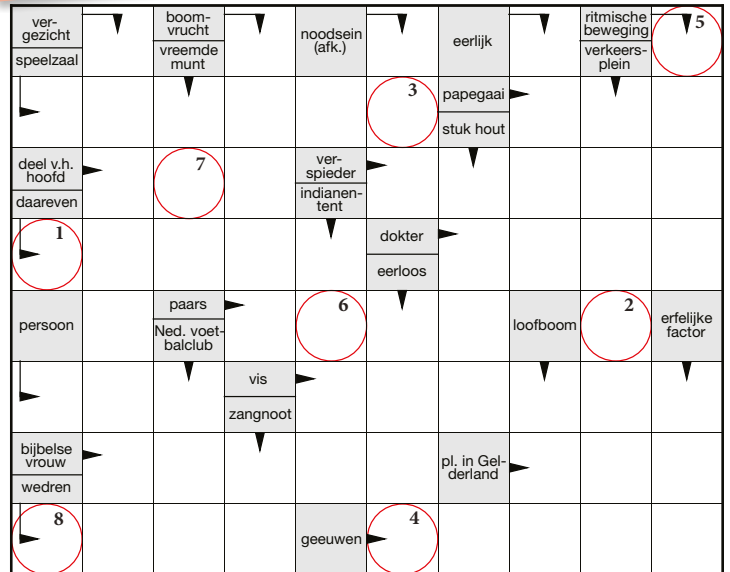
10	11	12	13	14	15	16	17	18
----	----	----	----	----	----	----	----	----

1=O	2=R	3=I	4=K	5=K	6=P	7=E	8=E	9=W
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Woord-Sudoku

Los de puzzel op als een gewone Sudoku. In elk van de gekleurde hokjes komt een cijfer 1 t/m 9 te staan. Dit cijfer correspondeert met een letter uit de kleine vakjes onderaan. Deze letter komt op de plek te staan van het cijfer dat steeds rechtsboven in een gekleurd vak staat. Welk woord zoeken we?

Zweedse puzzel

©www.puzzelpro.nl

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Heel veel puzzelplezier!

HELP MARRIA

€10,- VOOR EEN VEILIG THUIS

Chimpansee Marria leefde 13 jaar lang als 'levende pop' bij een Portugese familie in huis. Ze sliep in pyjama in bed, douchte met ieder gezinslid en at wat de pot schafte. In al die tijd zag ze nooit soortgenoten. Gelukkig kon AAP haar redden. Maar we hebben jouw hulp nu heel hard nodig om Marria een veilig thuis met soortgenoten te geven!

HELP JIJ MEE AAN MARRIA'S HERSTEL?
WWW.AAP.NL/CHIMPANSEEMARRIA

SPECIALE AANBIEDING

6 nummers Hart voor Dieren voor €15

**OOK LEUK
OM CADEAU
TE GEVEN!**

Ga naar: hvd.mijntijdschrift.net, bel 0800-0996606 (NL)
of gebruik de antwoordkaart

Bijen lijden onder gif

Mogelijk verbod op schadelijke bestrijdingsmiddelen voor bijen

Brussel - De Bijenstichting en Greenpeace zijn blij dat de Europese Commissie voorstelt een aantal voor bijen schadelijke bestrijdingsmiddelen te verbieden. Uit gelekte documenten blijkt dat Brussel drie zogeheten neonicotinoïden alleen nog in kassen wil toestaan. Het gebruik van de insecticiden van de chemiereuzen Bayer en Syngenta wordt sinds 2013 al ingeperkt, maar lidstaten mogen er nog wel een vergunning voor afgeven. Dat zou in de toekomst ook nog mogen als de noodzaak grondig wordt aangetoond. De lidstaten stemmen mogelijk al op korte termijn over het voorstel. Greenpeace vindt het erg belangrijk dat Nederland ervoor pleit dat ook het gebruik in kassen wordt verboden. „Het water in bijvoorbeeld het Westland is extreem vervuurd met deze stoffen doordat het water uit de kas gewoon in de sloten terecht komt“, zegt campagneleider Herman van Bekkem. (Bron: ANP)

Onzichtbaar dierenleed

Steeds vaker dichte veewagens

Amsterdam - Er duiken steeds vaker dichte veewagens op in Nederland, waarin varkens, schapen en kalfjes niet meer zichtbaar zijn voor het publiek. Maar vaak voldoen ze niet aan de wet, onder meer doordat de ventilatie niet deugt of verplichte toegangsdeuren voor inspecteurs ontbreken, blijkt uit onderzoek in opdracht van Wakker Dier. De dichte wagens zijn wel goed voor het imago van de veesector, stelt het onderzoek. De dierenwelzijnsorganisatie roept de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) op om harder op te treden tegen transporteurs die de regels aan hun laars lappen.

MENSEN & DIEREN

Verhalen over de relatie tussen mensen en dieren

Zo gevaarlijk zijn paasvuuren

In veel gemeenten is het de gewoonte om met Pasen een vuur te ontsteken. Het voor vele mensen een belangrijk ritueel kan voor veel dieren levensbedreigend zijn. Wanneer het hout langere tijd vóór het aansteken al gestapeld is, komt het voor dat kleine dieren zoals egels of vogels daarin een schuilplaats zoeken. Onze tip: het beste is om de stapel vóór het aansteken nogmaals te herschikken of, liever nog, hem pas kort voor het vuur op te bouwen.

Tot de dood ons scheidt

Begraafplaats voor hond en baas

Maagdenburg - Onze huisdieren behoren voor veel bezitters al geruime tijd tot de familie. In Maagdenburg wordt de wens van huisdierenbaasjes vervuld met betrekking tot gemeenschappelijke graven. Op het kerkhof van Buckau is een veld gereserveerd als gemeenschappelijke begraafplaats voor mensen en hun huisdieren. Echter, hier geldt wel de regeling dat altijd eerst een mens wordt begraven. Dan kunnen er later tot drie urnen in het graf worden bijgezet, inclusief de urnen met de as van het eens zo geliefde huisdier.

Onderzoek

Muizen zoeken mensen op

Groot-Brittannië - Muizen leven al zo'n vijftienduizend jaar in de buurt van mensen, zo blijkt uit een nieuwe studie. De dieren leefden al in de eerste nederzettingen van jager-verzamelaars voordat de landbouw werd uitgevonden, melden Britse onderzoekers in het wetenschappelijk tijdschrift PNAS. Vooral de 'huismuis' leefde vijftienduizend jaar geleden al in de buurt van mensen. Deze soort is nog steeds volop in steden te vinden. Tot nu toe werd aangenomen dat muizen pas in de buurt van mensen gingen leven op het moment dat de eerste volken voedsel gingen verbouwen.

 **ACTIE
ZWERFHONDEN**

Please a dog, lease a dog!
Adopteer een hond op afstand

www.actiezwerfhonden.nl

 ANBI

Hond op kantoor

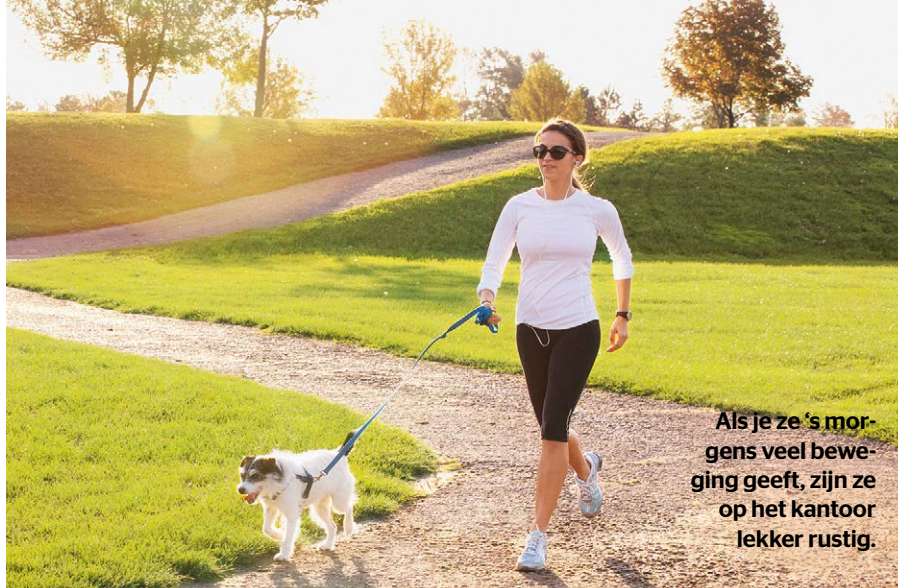
Honden op de werkplek zorgen voor een ontspannen werksfeer. Maar één en ander moet wel goed geregeld zijn, zodat ze de werkroutine van de mensen niet verstoren.

Een korte pauze met de hond: goed opgevoede viervoeters verbeteren de werksfeer op kantoor.

Buddy is een voorbeeldige Vizsla. Hij jaagt niet en doordeweeks ligt hij rustig op het kantoor onder het bureau. Maar tijdens de pauzes is zijn moment daar: de collega's spelen voetbal met hem en hij geniet er met volle teugen van – evenals de tweebeeners, die even lekker kunnen ontspannen.

Goed opgevoede en verzorgde honden op kantoor verrijken de werkplek en dragen bij aan een ontspannen werksfeer. Als men over en weer rekening met elkaar houdt en enige tolerantie toont, kan een hond een geweldige stemmingsmaker zijn op het kantoor. Wie tijdens pauzes en bij grote stress een hond aait, voelt gelijk zijn bloeddruk dalen. Gelukshormonen als oxytocine komen vrij, waardoor het stressniveau merkbaar afneemt. Maar hoe vindt de hond het om de hele dag onder het bureau te liggen? Het voordeel is dat hij in het middelpunt van de belangstelling staat en dat hij de hele dag bij zijn baasje kan zijn. Hiermee wordt ook meteen duidelijk wat het antwoord is op de vraag wie het meest geschikt is als de verantwoordelijke viervoeter op de werkvloer: hulp- en gezelschapshonden. Typische voorbeelden zijn de Elo en de Dalmatiër, hoewel de laatste een grote behoefte heeft aan beweging. Windhonden zouden volgens deze redenering dus volstrekt ongeschikt moeten zijn, maar juist zij kunnen urenlang rustig duttend op een bedje liggen, als ze daarnaast maar genoeg beweging krijgen. Terriërs en Teckels, met hun pittige temperament en grote zelfstandig-

Als je ze 's morgens veel beweging geeft, zijn ze op het kantoor lekker rustig.

heid, geven vaak wat meer problemen op de werkvloer. En ook waakhonden die erop getraind en gefokt zijn om hun territorium te verdedigen. Maar zowel voor hen als voor kruisingen geldt: het draait in principe puur om het individu, de opvoeding die de hond genoten heeft en andere omstandigheden, zoals de conditie en de leeftijd van de hond, die bepalen of hij een geschikte 'kantoorhond' zou kunnen zijn.

Voornamelijk kleinere bedrijven staan steeds vaker honden toe op de werkvloer. Voor veel werknemers is de mogelijkheid hun dier mee te kunnen nemen naar het werk een belangrijk criterium bij het kiezen voor een bepaalde baan. Vaak vinden ze het zelfs niet eens een probleem als ze financieel iets op achteruit gaan. Eigenlijk ook wel logisch, want wie zijn hond niet onder goed toezicht thuis kan laten, moet een hondenoppas of een uitlaatservice inschakelen, en daar zijn ook

kosten aan verbonden.

Honden toestaan op de werkvloer is dus een goede manier om arbeidskrachten aan te trekken. Maar dit werkt alleen als men er dan geen andere medewerkers door verliest. Niet iedereen is immers dol op honden. Dit moeten hondenbaasjes accepteren en ze moeten hun viervoeter keurig opvoeden. Want net zoals wij het niet prettig vinden dat zomaar iedereen zich op onze hond stort om hem te aaien, net zo vervelend vindt een bezoeker of collega het als hij ongewenst wordt benaderd door een hond.

De vereisten

- 1. Maak hem moe:** Ga 's morgens uitgebreid wandelen met je hond, zodat hij moe is als hij op kantoor aan komt. Dan slaapt hij de eerste uren in ieder geval.
- 2. Korte pauzes:** Verlaat tijdens de lunchpauze het gebouw en ga een stukje met je hond lopen. Ook een korte verandering van oord tussen door voorkomt fases van verveling.
- 3. Niet voeren a.u.b.:** Beloningen en lekkers moet de hond nooit krijgen van collega's of bezoekers. Het vooruitzicht dat de dieren vrijwel op elk moment van bijna iedereen voedsel zouden kunnen krijgen, veroorzaakt stress en verhindert dat zij tot rust komen.

Kritiek en oplossingen

Nummer 1: De hond stinkt! Ook al geloven veel baasjes en bazinnetjes het niet omdat zij het niet (meer) ruiken – veel honden ruiken inderdaad niet bepaald fris. In plaats van gepikeerd te reageren op kritiek, is het voor de sfeer op kantoor en je wens de hond ook in de toe- →

Diego zorgt voor productiviteit

Diego is een diabetes waarschuwingshond. Hij blaft niet alleen wanneer de suikerspiegel van zijn bazin te laag is, maar ook als dit bij collega's het geval is.

Andrea is diabeticus. Haar Diego is een officieel getrainde diabetes waarschuwingshond. Als de bloedsuikerspiegel van Andrea te laag wordt, blaft hij. Dit kan echter iedereen overkomen en het kan een negatief effect hebben op het concentratievermogen. Maar Diego houdt zo van zijn baan, dat inmiddels ook de collega's profiteren van zijn service, en daarmee de werksfeer en de productiviteit.

Onder de honderd werknemers gingen er eerst wat kritische stemmen op, maar tegenwoordig zijn zij Diego's grootste fans.

Dirk Lenzen is sinds 1996 dierentrainer. Hij helpt hondenbaasjes bij de communicatie met hun dieren.

- De hond heeft een plekje nodig waar hij zich kan terugtrekken. Geef hem een mandje, een kussen of een deken op een vaste plek, liefst zo ver mogelijk weg van de deur. Begint hij zijn ligplaats te verdedigen, tegen mensen te mopperen die te dichtbij komen, verander dan van ligplaats, bijvoorbeeld niet langer onder je bureau. Bied je hond in zulke gevallen geen speelgoed of kauwbotten aan, dat versterkt de tendens. In het belang van de rust op het kantoor moet je hond natuurlijk sowieso geen luidruchtige speeltjes geven.
- De hond moet op elk moment terug te roepen zijn en gaan liggen op commando. Dit geldt ook wanneer er mensen het pand binnenkomen – collega's, klanten, postbezorgers etc.
- De hond mag niet door tassen woelen (gevaar bij medicatie o.a.). Bovendien maakt hij zichzelf niet erg geliefd als hij boterhammen uit tassen steelt. Verzoek je collega's vriendelijk om eetbare zaken niet op de grond te zetten of op een plek waar de hond makkelijk bij kan.
- Collega's moeten de hond niet voeren. Ten eerste vanwege zijn gewicht en ten tweede om te voorkomen dat het dier zelfstandig op zoek gaat naar lekkers.

komt nog mee te kunnen nemen beter als je naar de oorzaak van de lucht zoekt en deze aanpakt.

- Verzorging:** De ondervacht zo vaak mogelijk uitborstelen; oud haar stinkt meer dan nieuw haar. Ook sprays die luchtjes verwijderen op basis van micro-organismen kunnen helpen de geur te verminderen – overleg eens met je dierenarts.
- Voeding:** Controleer het voer en verander zo nodig eens van merk. Veel honden kunnen niet tegen bepaalde soorten natvoer, andere hebben weer moeite met brokken, etc. Dit uit zich dan in darmproblemen en windjes laten.
- Gezondheid:** Oorontstekingen ruiken vaak heel vies. Laat ze daarom, maar vooral vanwege de gezondheid van je hond, meteen behandelen door een dierenarts.
- Houd rekening met anderen:** Bijna elke hond heeft een naar luchtje als hij nat is. Wrijf je dier daarom goed droog voordat je het kantoor binnenkomt en laat je hond in de pauzes niet zwemmen.

Nummer 2: Meerdere honden die niet goed met elkaar overweg kunnen? Bij goed gesocialiseerde honden is dit te voorkomen door van tevoren de dieren op neutraal gebied kennis te laten maken. Als je dat niet doet kan de 'oude' hond zijn kantoor willen verdedigen tegen de nieuwkomer.

Hondentrainer Dirk Lenzen geeft tips voor een prettig samenleven met honden op het kantoor.

- Active en hyperactieve rassen, zoals Australian Shepherds of Border Collies, zijn vaak niet geschikt voor een leven op het kantoor.
- Grote rassen nemen uiteraard meer ruimte in, maar een grote hond met een rustig karakter kan een fijnere bureauhond zijn dan een kleine die altijd doet wat hij wil.

Dag van de Hond

Kind & Hond

Zondag 21 mei 2017

Dag van de Hond

Zondag 21 mei 2017 • Kind & Hond

Door heel Nederland activiteiten, informatie
en demonstraties op meer dan 30 locaties.

www.dagvandehond.nl

Dag van de Hond wordt ondersteund door de vrienden van:

Eukanuba • Animal Event • Proteq Dier & Zorg • Happy Dog •
Hulphond Nederland • ABHB Hondentrimsalons • Pedigree •
Virbac • Dibevo • Royal Canin • LICG • Maandblad Onze Hond •
Prins Petfoods • Lifestyle for pets • Hart voor Dieren

DAG VAN DE HOND IS EEN INITIATIEF VAN
RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

28, 29 en 30 april 2017
Beekse Bergen Hilvarenbeek

Driedaags festival voor dierenfans!

20% ticketkorting

Bestel je tickets op www.animal-event.nl
met de promocode hvdae17

- Ruim 500 demo's en shows met o.a.
- Verkiezing 'Mooiste hond van Nederland'
- Eindshow door Duitse dierentrainer Anne Krüger met paarden, eenden en honden
- Konijnengedragsdeskundige Bernice Muntz
- Koeien, schapen, katten en veel meer diersoorten

ANIMAL
EVENT

www.animal-event.nl

ROYAL CANIN

Hart voor
Dieren

FRONTLINE PET CARE

beeztees

Groenhorst
Barneveld

FARM FOOD

INFO

Francien is op Facebook te volgen:
www.facebook.com/FranciensKatten

Kijk ook eens op haar webshop:
www.francienskattenshop.com

Een ongenodigde gast

Sinds een tijdje woont er een onuitgenodigde gast in mijn huis. Hij begon bescheiden op de zolder. Die is groot, met veel hoekjes om je te verstoppert. Daar maakte hij dankbaar gebruik van. Want hij was angstig en schuw. Langzaam werd hij moediger en kwam ik hem wel eens tegen in de bijkeuken of de gang. Hij schoot altijd weg als hij me zag - door één van de vele kattenluikjes die mijn huis rijk is.

Een kattenluikje is reuze handig. Het heeft maar één nadeel, namelijk dat er ook vreemde katten door naar binnen kunnen. Ik heb zes katten en een hond, en tot nu toe was dat genoeg om elke indringer af te schrikken. Zo niet deze dappere kater, die ik Willem (de Veroveraar) doopte. Persoonlijk vind ik het een grote eer als een kat vrijwillig bij je wil komen wonen en ik was dan ook opgetogen over zijn aanwezigheid. (Hij was niet gechipt of als vermist op-

gegeven.) Mijn eigen katten daarentegen waren in het geheel niet te spreken over de indringer. Vooral Mozes moest niets van hem weten. Hij lag op een hoge plank de hele dag op te letten en raakte steeds meer in de stress. Vooral toen hij Willem, die steeds brutaler werd, op een dag aantrof op zijn favoriete stoel. Het was al erg genoeg dat Willem op zolder sliep, van zijn brokjes at en zijn kattenbak gebruikte, maar nu ging hij te ver. Mozes werd woest en joeg hem genadeloos naar buiten, de regen in.

'Moest dat nou?' zei ik tegen Moos. 'Hij kon er toch best bij? Je hebt ruimte genoeg.' Hij keek me beledigd aan met een blik die zei: 'Hoe zou jij het vinden als er op een dag een wildvreemde man ongevraagd je huis in kwam lopen? Wat zou jij doen als hij je koelkast plunderde en een puinhoop van je wc maakte? En vooral; wat zou jij doen als je hem 's avonds in je eigen bed aan zou treffen? Zeggen dat hij er best bij kon omdat er toch ruimte genoeg was? Laat

me niet lachen. En dan verwacht je van mij dat ik dat allemaal maar goed vind?' Ik aaid Mozes zachtjes over zijn hoofd. 'Je hebt helemaal gelijk,' zei ik beschaamd. Want hoe kan ik nou van mijn katten verwachten dat ze iedere nieuweling maar klakkeloos accepteren, terwijl ik het zelf al vervelend vind als er iemand ongevraagd mijn tuin inloopt?

P.S. Willem is ondertussen ondergebracht bij twee aardige mensen. Het is hun eerste kat en ze zijn dolgelukkig met hem. Mozes is weer tot rust gekomen en ik heb mijn lesje geleerd.

Francien
★

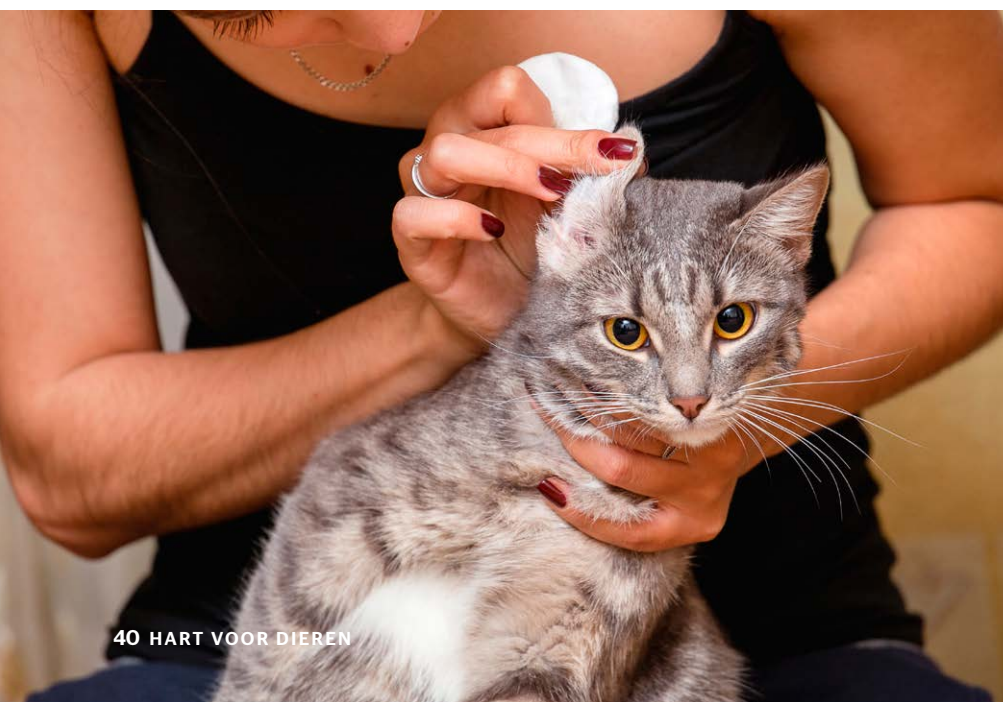

Oortjes schoonmaken: met een katoenen pad of tissue van de ingang naar de punt wrijven.

Verzorging van ogen en oortjes

Ogen en oren van je hond of kat kunnen vies worden, met soms vervelende gevolgen. Denk maar aan ontstekingen, die pijnlijk kunnen zijn voor het dier. Daarom is regelmatig 'onderhoud' een goed idee.

Normaal gesproken is het niet nodig om de oren van honden en katten inwendig te reinigen. Het oor beschikt namelijk over een zelfreinigend vermogen. De epitheelcellen en haren van de gehoorgang zijn zo gemaakt om vuil en stof vanaf het centrale gedeelte van het trommelvlies en de gehoorgang geleidelijk aan richting de gehooruitgang te verplaatsen. Soms kan dit zelfreinigend vermogen echter verstoord raken, waardoor er zich vuil in de gehoorgang kan verzamelen. Dit kan een oorontsteking als gevolg hebben. Oorverzorging wordt belangrijk als dieren gezwommen hebben en natte oren hebben, of wanneer het zelfreinigend vermogen van het oor niet goed verloopt. Dit kan verschillende oorzaken hebben, bepaalde ooraandoeningen bijvoorbeeld. Maar meestal is het de leeftijd die de oorzaak vormt. Oudere dieren hebben vaker last van vuile oren. Ook bij oorontstekingen wordt oorverzorging ingezet om de oormedicatie waarmee behandeld wordt op advies van een dierenarts beter te kunnen laten inwerken en de eventuele oorpijn te verzachten. Een goede wijze van toediening en gebruik van oorreinigers is ontzettend belangrijk. Weet je niet zeker hoe je de producten juist toedient, laat je dan goed adviseren. Producten die hun houdbaar-

heidsdatum gepasseerd zijn en/of lang open staan worden beter niet gebruikt. Ze kunnen namelijk een bron van infectie vormen.

Oorreiniger Gel

De Oorreiniger Gel van FRONTLINE PET CARE bevat zink en rhamnose om het fragiele evenwicht van het ecosysteem in het oor te vrijwaren van verstoring en de huid te verzachten. Dankzij de handige tip kan de geltextuur eenvoudig worden aangebracht in de gehoorgang en kunnen onzuiverheden gemakkelijk worden verwijderd uit de oren van honden en katten. Zo gebruik je het product:

1. Houd het product en een katoenen pad klaar. Ga comfortabel zitten en stel je huisdier gerust door ertegen te praten en hem te strelen.
2. Til de punt van één oor omhoog en trek het een beetje achteruit, breng voorzichtig de tip van de oorreiniger oplossing niet te diep in het oor en spuit enkele druppels in het oor. Masseer het oorkanaal zacht.
3. Pak de katoenen pad en veeg vanuit de ingang van het oor naar de punt.
4. Herhaal met het andere oor.
5. De oren zijn nu schoon.

Oogverzorging is belangrijk

Stof, vuil, haartjes, zand, zelfs insecten... het komt allemaal wel eens in de ogen van je viervoeter terecht. Gelukkig houdt het traanvocht de oogbol van nature vochtig en werken de oogleden van honden en

Oorreiniger Gel en Oogreiniger Oplossing van FRONTLINE PET CARE.

katten als wissers. Vuildeeltjes worden hiermee weggeveegd en verzamelen zich in de ooghoeken.

Deze vuildeeltjes kun je gemakkelijk zelf verwijderen bij je huisdier.

Oorpijn is geen pretje voor je dier. Controleer de gehoorgang daarom regelmatig op vuil en afwijkingen.

Wees alert op verschijnselen zoals slijmerig of etterig oogvocht. Dit is vaak dik en heeft een gele of grijsgroene kleur en kan wijzen op een oogontsteking. Het is belangrijk dat dit snel verholpen wordt, anders kan jouw hond of kat een permanente oogbeschadiging oplopen en kan het gezichtsvermogen aangetast worden. Consulteer dus de dierenarts als je dier deze verschijnselen vertoont.

Voor het regelmatige onderhoud van de ogen van je hond of kat kun je gebruik maken van een milde oogreiniger die speciaal ontwikkeld is voor dierenogen.

Oogreiniger Oplossing

FRONTLINE PET CARE Oogreiniger Oplossing reinigt de kwetsbare huid rond de ogen. De samenstelling lijkt op die van tranen en maakt het mogelijk om stof en vuil te verwijderen. Het is aan te brengen op een gaasje of katoenen pad.

Zo gebruik je het product:

1. Ga comfortabel zitten en stel je huisdier gerust door te aaien en rustig tegen hem te praten. Breng voldoende oogoplossing aan op een katoenen pad. Neem hierbij één pad voor elk oog.
2. Houd het hoofd van je dier goed vast. Begin met één oog en breng het product met een katoenen pad aan op stof en vuil rondom de ogen om deze te verzachten. Werk hierbij van binnen naar buiten.
3. Herhaal met het andere oog.
4. De ogen zijn nu gereinigd. ❤️

Mooie, schone ogen.

Wanneer je je hond op je hurken zittend roept, is dat voor hem een vriendelijke uitnodiging.

OPVOEDING

Het opbouwen van terugroepen

- Wapen je met iets heel erg lekkers, waar je hond dol op is (bijvoorbeeld stukjes worst of kaas).
- Oefen eerst thuis zonder afleiding.
- Fluister de naam van je hond en lok hem steeds naar je toe.
- Als hij komt, zeg je enthousiast 'goed zo!' en geef je hem het lekkers.
- Zodra hij steeds komt wanneer je hem lokt, introduceer je het commando (hier, kom voor, etc.).
- Gebruik het commando alleen als de hond onderweg is naar jou. Beloon hem altijd als hij je commando opvolgt.
- Oefen met je hond in andere ruimtes en dan ook met afleiding.
- Zet de training buiten voort met een lange lijn.
- Wanneer het commando er goed in zit, geef je het wanneer je onaangeliende hond niet is afgeleid en in de buurt is.
- Zodra dat lukt, ga je trainen met verschillende 'beloningen', dan eens met wat lekkers, dan eens met spel en dan eens alleen met woorden. Dat houdt de spanning erin.

Komen als je roept – zo lukt het zeker

Wanneer je hond af en toe doet alsof hij doof is en jouw geroep negeert, dan moet je de oorzaak vaststellen en deze aanpakken. Wij vertellen je hoe dat werkt.

Wat mooi is het als de hond zodra hij wordt geroepen of gefloten, direct omkeert en linea recta naar zijn baasje of bazinnetje rent. Helaas gebeurt dit niet altijd. Gelukkig kun je er bijna altijd iets aan veranderen wanneer je de oorzaak onderzoekt.

▶ **Luisteren wordt niet altijd gewaardeerd**

Iedereen weet het en toch gebeurt het steeds: als de hond dan eindelijk komt, wordt er op hem gemopperd, hij wordt

ruw aangeliend en soms zelf bestraft. De hond ziet dit als een direct gevolg van het komen. Dit is fataal, want hij zal er nu steeds langer over doen om de volgende keer terug te komen.

Wat kun je doen?

Het maakt niet uit wanneer en via welke omwegen je hond naar je toe komt: ontvang hem zonder gemopper. Beter is een kort 'goed zo, braaf!' of een luchtig 'goed gedaan!'. Beloon hem niet, lekkernijtjes zijn er alleen voor het meteen komen na het commando. Laat hem wel zien dat hij

welkom is. Dat motiveert hem om ook in de toekomst naar je toe te komen.

▶ **Je roepen heeft geen effect**

Je roept 'hier!' en er gebeurt niets. Je roept harder - zonder resultaat. Wat leert je hond hieruit? Dat 'hier' niets te betekenen heeft, in ieder geval niet voor hem. Want wanneer hij niet reageert, heeft het geen gevolgen.

Wat kun je doen?

Voer eens een nieuw commando in en maak daarmee een nieuwe start met het

terugroepen (zie kader links). Totdat dit commando er goed in zit, roep je je hond alleen wanneer succes verzekerd is met het terugkomen.

► **Je lichaam zegt: 'Ga weg!'**

Je lokt je hond met je stem naar je toe, maar je opgerichte lichaam geeft hem aan 'blijf maar liever weg'. Het gebeurt helaas nog veel te vaak dat onze lichaamstaal eerder onplezierig of bedreigend op ons dier overkomt dan uitnodigend.

Wat kun je doen?

Ga standaard bij het roepen op je hurken zitten of maak je kleiner. Ga niet opgericht op de hond af, maar loop eerder langzaam achteruit. Dan kom je vriendelijker over en wek je zijn nieuwsgierigheid op.

► **Je stem klinkt dreigend**

Het is heel goed te begrijpen en menselijk dat je na herhaaldelijke pogingen om de hond terug te roepen, geïrriteerd raakt. De hond heeft dat in de gaten en heeft dan helemaal geen zin meer om naar je toe te gaan. Hij bespeurt zelfs onderdrukte woede en dat remt hem af.

Wat kun je doen?

Dwing jezelf, voordat je gaat roepen, tot een ontspannen, positieve stemming. Roep in plaats van het norse 'hier!' liever een woord dat je hersenen met iets vrolijks verbindt: 'jippie' of 'yes', bijvoorbeeld. Die woorden kun je niet geïrriteerd roepen en zo komt het ook bij de hond binnen: vrolijk en veelbelovend.

► **Alles is momenteel net even interessanter dan jij**

Je hond struint door de bosjes, graaft in een muizenhol, jaagt achter een eekhoorn aan, speelt met een andere hond en trekt zich helemaal niets aan van je geroep? Dan herinnert hij zich dat naar je toe komen saai is en dat dit hem afhoudt van spannende avonturen.

Wat kun je doen?

Word voor jouw hond het middelpunt waar alles om draait. Jij bent de werper van de bal waar hij zo gek op is. Jij rent met hem om het hardst, jij verstopt kleine lekkernijtjes die hij moet zoeken. Jij bent een bron van nieuwe ideeën en je hond moet jou continu in de gaten houden, zodat hij niets misloopt. Logisch dat hij dan wanneer je hem roept meteen vol verwachting naar je toe komt.

VOOR JOU ONTDEKT

Handig & schoon

De Boneguard is een snackhouder voor de hond waarbij de hond weer veilig kan kauwen en zich niet kan verslikken/verstikken in het laatste stukje van de kluif. De in Europa vervaardigde, meegeleverde kluif kan de hond lekker opeten waarbij het laatste stukje van de kluif in de houder blijft zitten. De Boneguard kan ook interactief worden gebruikt door het touw dat eraan is bevestigd. Verkrijgbaar in small en large en de bijbehorende kluiven in drie maten en verschillende smaken.

Vanaf € 14,95.

www.boneguard.nl

SICCARO Flex Dog Mat

Een kwalitatief hoogwaardige en comfortabele hondenmat. De afneembare hoes is gemaakt van natuurlijke vezels, welke stof en vuil opvangen en antibacterieel werken. De vulling van speciaal 3D materiaal verhindert dat vocht en vuil doordringt en er een onaangename geur ontstaat. Machine wasbaar op 30°C. Geschikt voor de wasdroger. Kleuren: groen en olijf. Vanaf € 149,90.

www.alsa-nature.nl

GEDRAG

"Hij wil niet spelen!"

Niet alle honden zijn gecharmeerd wanneer er een andere (vriendelijke) hond stormachtig op ze af rent. Misschien zijn ze ziek, hebben ze pijn of een trauma omdat ze eerder eens gebeten zijn. Om ervoor te zorgen dat deze honden ook vanaf een afstand door hondenbezitters worden herkend, heeft het initiatief 'Gele hond' (gelehond.nl), dat oorspronkelijk uit Zweden komt, een geel lint als signaal ingevoerd. Wanneer jij en je hond dus een hond met een bandana of een geel lint aan de lijn tegenkomen, lijn dan je viervoeter aan en loop niet op de andere hond af.

De gele band betekent: ik wil geen contact met soortgenoten.

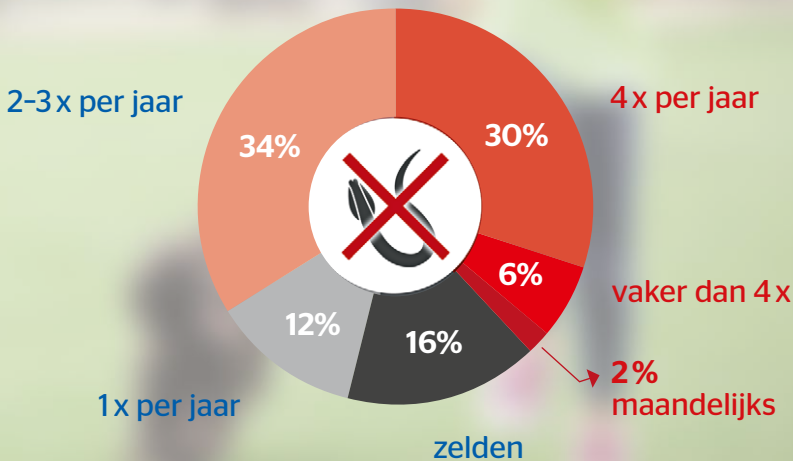
OORDEEL

Joggers moeten opletten

Joggers die een tegemoetkomende hond zien, moeten hun tempo verlagen of met een boog om de hond heen lopen. Dat is het gevolg van een uitspraak van het Hof van beroep in de Duitse stad Koblenz. In de betreffende zaak ging het om twee joggers die twee niet aangelijnde Teckels naderden. De eerste sprong over één van de honden, de andere kon niet meer uitwijken, viel en liep meerdere beenbreuken op. Omdat de joggers volgens het gerecht 'een situatie met verhoogd risico op letsels hadden zien aankomen en het gevaar hadden moeten herkennen', moest de gewonde man dertig procent van de ontstane kosten zelf dragen. De hondenbezitster werd aansprakelijk gesteld voor de resterende zeventig procent, want in principe gaat van een niet aangelijnde hond enige dier gerelateerde onvoorspelbaarheid uit. De eigen aansprakelijkheid veroorzaakte de jogger vanwege nalatigheid in de situatie, omdat hij de beide honden had gezien en zich had kunnen instellen op hun onberekenbare gedrag.

Zo vaak ontwormen baasjes hun hond

6.074

Bron: VDH 10/2016

1a cijfers

1.000 – 9.000

haren bevinden zich op een vierkante centimeter hondenhuid. Ter vergelijking: een mens met een dichte haargroei heeft op het hoofd slechts tussen de 200 en 260 haren per vierkante centimeter.

GEZONDHEID

Hoe vaak moet je ontwormen?

A In tegenstelling tot antiparasitica tegen teken en vlooien, werken ontwormingsmiddelen onmiddellijk en pakken ze de aanwezige wormen en eitjes aan. Elke hond kan zich echter in principe meteen weer besmetten, wanneer hij bijvoorbeeld zijn neus in een muizenhol of in de ontlasting van één van zijn soortgenoten steekt. Ook omdat wormen op mensen kunnen worden overgedragen, is een regelmatige wormenkuur aan te bevelen. Een alternatief: laat de ontlasting van je hond regelmatig onderzoeken en ontworm alleen als er sprake is van besmetting. Wanneer er kleine kinderen in een gezin met een hond leven, wordt ontwormen per kwartaal aanbevolen uit voorzorg.

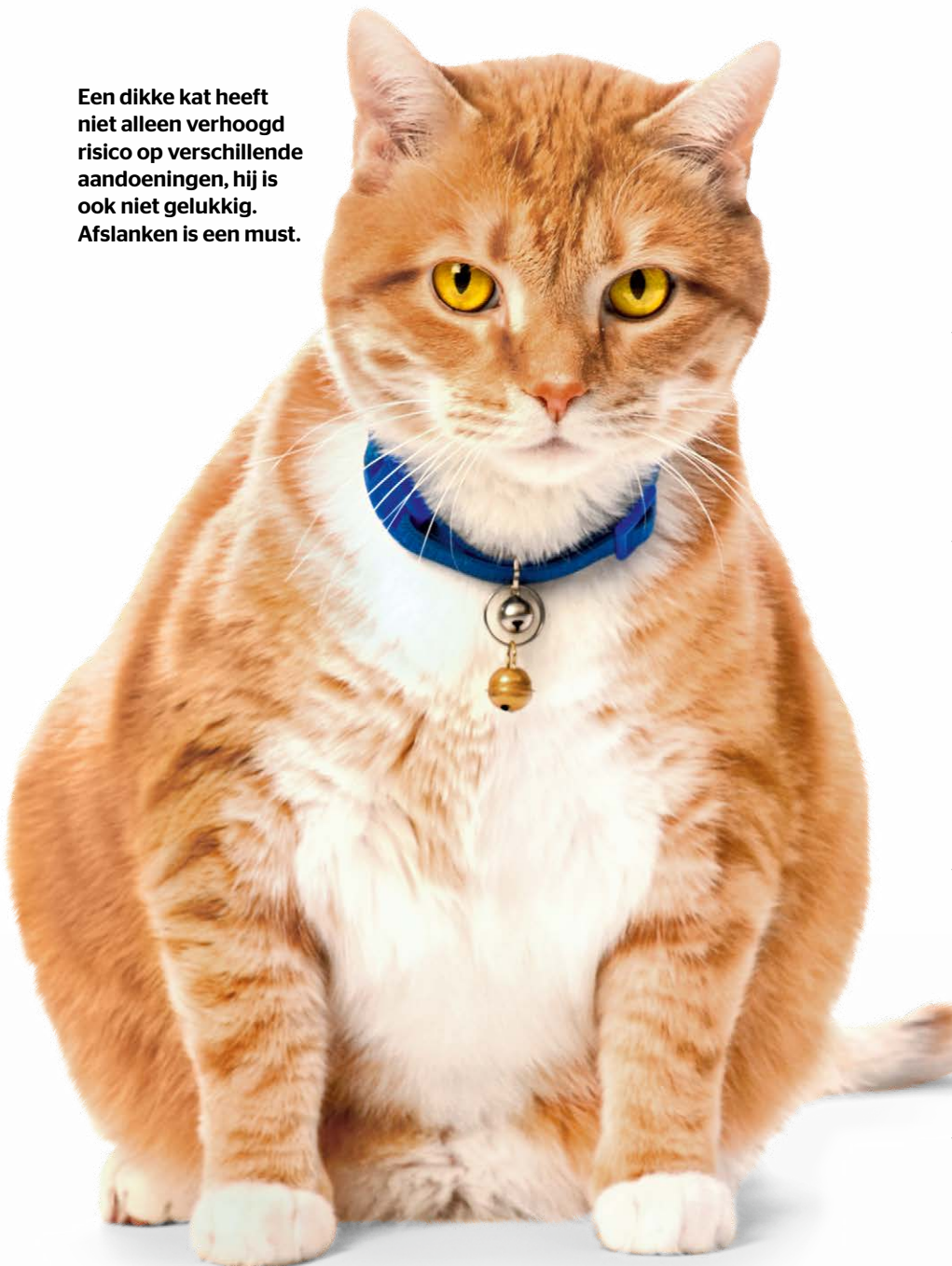

GEZONDHEID

De dikke kat – weg met dat spek!

Onze huiskatten krijgen vaak te weinig beweging. Overgewicht is een ernstig probleem, dat absoluut moet worden aangepakt.

Een dikke kat heeft niet alleen verhoogd risico op verschillende aandoeningen, hij is ook niet gelukkig. Afslanken is een must.

Muizen hoeven niet bejaagd te worden en voedsel staat vaak onbeperkt ter beschikking. En natuurlijk het lekkers en de tussendoortjes niet te vergeten, omdat de kat zich zo netjes heeft gedragen. Vooral binnenkatten, die overdag alleen zijn, komen snel aan. We maken het niet makkelijk voor onze dieren om slank en fit te blijven. Pondje na pondje komt erbij en voor je het weet komt er dat moment dat het gewoon duidelijk is: de kat is te dik. Nu wordt bewegen lastiger en is het veel prettiger om op de bank te blijven liggen. Rende de kat vroeger nog door het huis, bewerkte hij de krabpaal en onderzocht hij kasten en lades, tegenwoordig lijkt hij vooral de voorkeur te geven aan de luie kant des levens. Dit leidt weer tot verdere gewichtstoename en de vicieuze cirkel is begonnen.

Fatale gevolgen

Het extra gewicht moet meegezeuld worden. Gewrichten worden zwaar belast en er kan artrose optreden. Bovendien raakt het hart- en vaatstelsel overbelast, want een zwaar lijf in beweging brengen kost veel meer werk. Het gevolg is snellere uitputting. Door het teveel aan vet wordt het lichaam echter niet alleen dikker – ook de organen worden geleidelijk aan omgeven door een laagje vet. Nu stijgt de bloeddruk en wordt het hart nog zwaarder belast. Pijn, vermoeidheid en schade aan de organen (nieren, hart, hersens en ogen) sluipen er in de loop der tijd in – vaak verraderlijk langzaam. Dat moet voorkomen worden! Als katten veel alleen thuis zijn, is het des te belangrijker 's morgens en 's avonds een uurtje beweging in te

Voldoende spelen zorgt voor een hoger calorieverbruik.

plannen. Je hoeft dan niet een heel uur te trainen met je kat. Je kunt de oefeningen op speelse wijze integreren voor het ontbijt en tijdens avonduren.

Belangrijke voorwaarde: rationeer het voer, maar zorg dat er altijd genoeg water staat.

▶ **Het begint al bij het opstaan**

Katten verheugen zich op hun eerste portie voer, maar dit moet verdiend worden. Probeer je kat jou te laten volgen door het huis, naar de badkamer en de andere kamers door kleine hoeveelheden voer neer te leggen als beloning. Wanneer je 's avonds thuiskomt, doe je precies hetzelfde: Hang je jas op, ruim je tas met boodschappen weg, leg overal kleine hoe-

veelheden voedsel neer en praat tegen je kat terwijl je dit alles doet, dan volgt hij je graag op de voet.

▶ **Leg in elke kamer speeltjes neer**

Veertjes, elastische touwtjes, een laserpointer, een speelmuis, propjes papier: krijg je kat aan het spelen. Vaak lukt dat in het begin slecht of maar heel even – met een paar druppels valeriana maak je het speelgoed aantrekkelijker. Het gaat nog beter als je een lekkernij aan het touwtje hangt waar je kat achteraan moet. (Let op: zorg dat alle tussendoortjes deel uitmaken van de totale verminderde hoeveelheid voer per dag!) Hoe meer je kat zich moet inspannen, des te effectiever is de training. Belangrijk is dat je calorierijke beloningen vermijdt. Gebruik bijvoorbeeld liever kleine stukjes gekookt mager rundvlees of lever. Met 'klein' bedoelen we zo groot als een nagel. Niet meer. Begin met tien tot vijftien minuten spelen en voer dit langzaam op. Hoe meer jij je kat kan motiveren, des te beweeglijker wordt hij. Dit stabiliseert de gewrichten, helpt om het gewicht te reduceren en versterkt het hart en de bloedsomloop. Laat het kat het voedsel pas eten ter afsluiting van de oefeningen.

▶ **Iedereen denkt dat katten niet van water houden**

Toch zijn veel katten dol op spelen in en met water. Ontdek hoe jouw kat over

Hoewel veel katten waterschuw zouden zijn, zijn vele dol op druppelende waterkranen. Maak hier gebruik van.

Als 'tussendoortjes' zijn kleine stukjes mager vlees en runderlever geschikt.

water denkt: zet hem op de wastafel en laat de kraan zachtjes druppelen. Katten vinden het leuk om de druppels te vangen en kunnen daar vaak lang mee bezig zijn. De volgende stap is de badkuip. Laat er handwarm water in lopen tot de kat er drie tot vijf centimeter diep in kan staan. Probeer om je kat te lokken zodat hij door het water gaat lopen en uiteindelijk zelfs op speeltjes gaat jagen. Door de het water worden de ledematen hoger opgetild. Spieren, die voorheen amper gebruikt werden, worden nu getraind. De weerstand van het water maakt de oefeningen een stuk effectiever.

▶ **Hoe fitter de kat, des te liever gaat hij aan de slag**

Zodra de conditie verbetert, kun je ook meer inspanningen van je kat gaan vragen. Kan hij inmiddels misschien weer op stoelen of de vensterbank springen? Daar kan best eens wat lekkers liggen te wachten op hem.

▶ **Heb je een hoge krabpaal?**

Maak dan op de bovenste verdieping van de krabpaal interessante geluidjes. In het ideale geval zal de kat naar boven klimmen. Hoe meer hij afgevallen is, hoe vaker je dit kan herhalen.

Belangrijk is dat je je fantasie gebruikt op de momenten die je samen doorbrengt. Integreer verschillende activiteiten, varieer regelmatig en voer het spelen langzaam op tot 30 of 45 minuten. Met het reduceren van voedsel, een beperkt aantal tussendoortjes en een consequent fitnessprogramma kun je spelenderwijs het hart- en vaatstelsel van je kat verbeteren en zijn gewrichten stabiliseren. Maar tegelijkertijd kun je ook jullie band nog hechter maken. En dan is alles zoals het hoort te zijn: het gaat goed met zowel kat als mens!

Een kat die niet naar haar eten omkijkt, kan kieskeurig zijn, maar ook slim of zelfs ziek.

VOEDING

BAH, DIT ETEN HOEF IK NIET!

Wanneer een kat het voer in zijn bakje negeert, kan dat met zijn gezondheid te maken hebben. Maar meestal is hij gewoon kieskeurig. Maak dan gebruik van onze trucs.

Gisteren heeft ze de maaltijd in haar bakje nog met smaak opgegeten. Vandaag zit ze er met een verwijtende blik bij en wendt ze zich beledigd af. Dit is geen zeldzaamheid, want katten zijn fijnproevers, wiens smaak voortdurend aan veranderingen onderhevig is. Maar voordat je het voer weggooit en hem iets anders aanbiedt, sluit je eerst gezondheidsredenen uit.

JA NEE

- Heeft je kat misschien kiespijn, een verkoudheid of een andere ziekte, die haar eetlust bederft?
- Is het voer misschien bedorven en ruikt het onaangenaam?
- Heeft ze van tevoren een lekker

stukje worst gestolen, aan de slagroom gelikt of een muis verorberd en trekt ze daarom haar neus op voor de alledaagse kost?

Wanneer je dit alles met NEE kunt beantwoorden, is het tijd om creatief te worden. Tenzij je voortaan naar de pijpen van je kieskeurige kat wilt blijven dansen.

- Warm het eten een beetje op, dan komen alle geurstoffen vrij en dat wekt de eetlust op.
- Bied het voer in een andere, voor de kat onbekende voerbak aan, zo wek je haar nieuwsgierigheid op.
- Strooi een paar onweerstaanbare

lekkernijtjes over het eten. Wanneer je kat die eruit vist, krijgt ze snel weer zin in het voorheen afgekeurde eten.

- Maak het voedsel aantrekkelijker met een paar druppeltjes sardineolie of een mespuntje tonijn en vermeng het goed met de rest van het voer. Wie wat van de vis wil, moet dan goedschiks of kwaadschiks alles wat er omheen zit opeten of anders het geheel laten staan.

En laat je niet chanteren. Sommige katten hebben een paar uur nodig om van gedachten te veranderen. Maar alleen dan wanneer hen geen alternatief wordt aangeboden. Blijf dus consequent en wacht rustig af. De aanhouder wint.

VOOR JOU ONTDEKT

Speciaal voor de Brits Korthaar

De robuuste en krachtige bouw van de Brits Korthaar vraagt extra veel van haar gewrichten. En ook het hart en het gebit van dit prachtige dier verdienen extra veel aandacht. Daarom bevat de rassen-specifieke voeding van Royal Canin de voedingsstoffen die de kenmerken van de Brits Korthaar ondersteunen. De brok is speciaal ontworpen voor de sterke kaken van deze kat.

Wist je dat...

...katten meer dan honderd verschillende geluiden kunnen produceren, meer dan enig ander dier? Zo kunnen ze spinnen, sissen, grommen en piepen en is er een scala aan variaties van miauwen. De meeste geluiden zijn tijdens de domesticatie ontstaan. Wellicht als compromis bij de communicatie met de mens, die geurboodschappen en zeer subtiele lichaamstaal niet begrijpt.

VRAAG VAN DE MAAND

Hoeveel water heeft een kat werkelijk nodig?

Adrienne Mascot

Een volwassen kat heeft behoefte aan een vochtopname van ongeveer 50 ml per kg lichaamsgewicht. Dat betekent dat een vier kilo wegende kat 200 ml water per dag nodig heeft. Wanneer je overwegend natvoer geeft of het voer zelf maakt, dan kan de kat een groot deel van haar vochtbehoefte uit het voedsel halen.

Het wordt lastiger bij katten die enkel brokjes krijgen. Het gevaar bestaat dan dat de katten te weinig drinken en dat de urine te geconcentreerd wordt. Dit verhoogt het risico op aandoeningen van de urinewegen. Daarom moet de eigenaar voor aantrekkelijke waterservois zorgen of het droogvoer wat bevochtigen.

ABONNEMENTEN & BESTELLINGEN

NL: Postbus 7272, 4800 GG Breda
B: Meereigen 169, 2170 Merksem

NL: 076 - 530 17 22
B: 03 - 645 31 08

Openingstijden abonentenservice:
op werkdagen van 9:00 tot 13:00 uur.

@ abo.hvd@vipmedia.nl

HART VOOR DIEREN REDACTIE

NL: Postbus 7272, 4800 GG Breda
B: Meereigen 169, 2170 Merksem

www.hartvoordieren.nl en .be
twitter.com/hartvoordieren
www.facebook.com/hartvoordieren
www.instagram.com/hartvoordieren
Snapchat: hvd_magazine

@ nique.hanskamp@vipmedia.nl

+31 (0)76 - 530 17 13

Verkoopprijs losse nummers: € 3,95

Jaarabonnement: € 39,50 (incl. verzendkosten).

* Opgave nieuwe abonnementen: www.hartvoordieren.nl of .be. Of tel. 0800-0996606 (NL).

* Abonnementen lopen tot wederopzegging tenzij anders vermeld en worden na afloop automatisch overgezet in een abonnement voor onbepaalde tijd (opzeggen kan wanneer u dat wilt). Kwartaalabonnementen gelden ook tot wederopzegging tenzij anders vermeld en worden telkens met een kwartaal verlengd.

* Opzegtermijn is in alle gevallen 1 maand.

Opzeggen abonnement: Schriftelijk, telefonisch of via e-mail naar de klantenservice (zie boven). Vermeld bij correspondentie uw abonneenummer.

Adreswijziging: Schriftelijk of via e-mail bij klantenservice (zie boven), minimaal 1 maand van tevoren.

Nabestellen: Telefonisch bij klantenservice (zie boven) of via abo.hvd@vipmedia.nl

Hart voor Dieren wordt geleverd door boekwinkels, kiosken en per abonnement. Prijswijzigingen voorbehouden. Advertenties vallen buiten de verantwoording van de redactie en de uitgever.

Onopgevraagd tekst- en beeldmateriaal wordt niet teruggezonden.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen of vermenigvuldigd zonder uitdrukkelijke toestemming. Bij toestemming is bronvermelding verplicht.

Hart voor Dieren verschijnt maandelijks bij Vipmedia Publishing & Services, Postbus 7272, 4800 GG Breda, Nederland (Handelsregister Breda 39.731). Hart voor Dieren wordt samen met Ein Herz für Tiere in Europees verband uitgegeven.

© Copyright Ein Herz für Tiere Media GmbH, Ismaning

De door u verstrekte adresgegevens worden opgenomen in ons gegevensbestand. Dit bestand wordt gebruikt voor het uitvoeren van de met u afgesloten overeenkomst. Daarnaast kunnen wij uw gegevens gebruiken om u in de toekomst informatie te verschaffen over producten en diensten van onze eigen onderneming. Als u hier bezwaar tegen heeft, kunt u dit kenbaar maken door contact op te nemen met onze klantenservice via abo.hvd@vipmedia.nl of per post.

COLOFON

Hoofdredactie: Nique Allsopp-Hanskamp
E-mail: nique.allsopp-hanskamp@vipmedia.nl

Eindredactie: Lidy Verdoolaege

Aan deze uitgave werkten mee: Els Adams, Helen Zimmermann, Mirjam Addiks, Stichting DierenLot, Dr. Utz Anhalt, Jutta Aurahs, Dr. Margit Brand, Ann Castro, Markus Hellkötter, Claus Schmidt

Vormgeving: Nique Allsopp-Hanskamp, Anna Lena Ibis, Christian Fuchsberger, Andrea Pfeifer

Redactiesecretariaat & traffic:
Helen Zimmermann, tel. (0031) (0)76 - 530 17 13
E-mail: helen.zimmermann@vipmedia.nl

Verantwoordelijk uitgever: Ed Bruijns

Advertentie acquisitie:

NL: Susan van Ham, Postbus 7272, 4800 GG Breda
Tel. 06 - 39 64 36 68

E-mail: susan.van.ham@vipmedia.nl

BE: Peter de Vester, tel. 03 - 326 18 92

E-mail: peter@moizo.be

Marketing: Chiara van Roeyen, tel. +31 (0)76 - 530 17 14

E-mail: chiara.van.roeyen@vipmedia.nl

Druk: RR Donnelley, Krakau

Distributie losse verkoop Nederland: Betapress BV

Distributie losse verkoop België: Imapress

De dieren zijn gek op groenvoer. Het liefste eten ze verse wilde kruiden.

Pasgeboren schildpadjes zijn nog piepklein.

in het wild tot de beschermde diersoorten behoren, je mag ze echter houden omdat er tegenwoordig regelmatig met deze soort in gevangenschap gekweekt wordt.

Genoeg ruimte

In verhouding tot hun lichaamsgrootte hebben schildpadden een enorme behoefte aan bewegingsvrijheid. Zelfs terwijl ze niet de snelsten zijn, leggen ze dagelijks toch behoorlijke afstanden af. Een behuizing in de tuin die met de schildpadden meegroeit, is de meest geschikte. Bij volwassen dieren kun je ongeveer 10 m²

Een passend verblijf is nodig als je schildpadden op de juiste wijze wilt houden.

per bewoner berekenen. Omdat schildpadden heel goed kunnen klimmen, is een omheining van beton, stenen of hout zinvol. Een overkapping van gaas beschermt jonge dieren tegen vijanden zoals katten, marters en eksters.

Dekking en schaduw

Bij het ontwerpen van een buitenverblijf moet je je oriënteren op de natuurlijke leefomgeving van de dieren. Grindpaadjes bevorderen niet alleen het natuurlijke afslijten van de klauwen van de dieren, maar ook de groei van onkruid. Daarnaast kan het regenwater goed wegstromen, zodat wateroverlast wordt vermeden. Een beplanting bestaande uit struikjes en bosjes biedt voldoende dekking en schaduw en houdt tegelijkertijd de bodem vochtig. Omdat schildpadden grotendeels voor zichzelf zorgen, mag een groot aanbod aan voedergewassen niet ontbreken. De dieren zijn gek op wilde kruiden zoals akkerdistel, leeuwentang, duizendblad en weegbree. In de dierspecialzaak vind je speciaal samengestelde zaadmengsels die afgestemd zijn op de behoeften van schildpadden. Het enige voedingssupplement dat nodig is, is kalk, bijvoorbeeld in de vorm van sepiaschalen. Zo kunnen ze hun calcium- en mineraalbehoefte zelfstandig aanvullen en tegelijkertijd de hoornrichels afslijten, die zich in de kaken bevinden in plaats van tanden en kiezen. Water moet in grote vlakke

EXOTEN

Griekse landschildpadden

Primitieve pantserdragers

Schildpadden zijn zeer populaire huisdieren. Maar vergis je niet: ze zijn veeleisend. Daarmee moet je dan ook rekening houden als je ze wilt gaan houden.

Ze zijn het toppunt van onverstoordbaarheid en in onze hectische tijden een ware bron van rust. Het observeren van landschildpadden is even interessant en verhelderend als rustgevend en ontspannend. Maar alleen onder de juiste klimatologische en ruimtelijke omstandigheden en bij een afwisselende voeding blijven de pantserdragers op de

lange termijn gezond en worden ze stoukoud.

Wie kiest voor Griekse landschildpadden, moet zich ervan bewust zijn dat hij een verplichting van decennia aangaat, want ze kunnen wel tussen de zestig en honderd jaar oud worden. Daarnaast zijn de kosten en soortgerichte huisvesting niet gering. Denk er ook aan, dat de 'Grieken'

schalen worden aangeboden en dagelijks worden verversd, omdat schildpadden er ook graag een bad in nemen.

En dan zijn er de koele dagen

De leefwijze van schildpadden wordt sterk beïnvloed door hun omgevings-temperatuur. Een verwarmd plekje om zich terug te trekken zorgt voor een aangenaam klimaat en beschermt 's nachts tegen roofdieren. Ideaal is een kweekbak met een glazen dakje, waar de ochtend-zon in kan schijnen. De zon brengt de schildpadden op temperatuur. Griekse landschildpadden functioneren pas bij 30 tot 35 graden Celsius op volle toeren. Bij temperaturen onder de 20 graden helpt een warmtestraler bij het 'opladen'. 's Nachts zorgt een donkerstraler ervoor dat de temperatuur niet onder de 15 graden komt. Om te slapen gebruiken schildpadden graag houten huisjes die met turfmos zijn bekleed. Een klapdeksel geeft je de mogelijkheid te allen tijde een kijkje naar binnen te werpen zonder de bewoners te storen. Wanneer je de schildpadden 's avonds allemaal in huis verzamelt, kun je in de meeste gevallen de donkerstraler achterwege laten.

HET JAAR DOOR

Op weg naar de winterslaap

Vanaf november bereiden schildpadden zich voor op hun winterslaap. Ze brengen dan langzaam hun lichaamsfuncties op een laag niveau. Gedurende deze periode kun je de duur van de warmtelamp stapsgewijs terugbrengen. Op een gegeven moment verdwijnen de dieren in hun huisjes en graven zich daar diep in de aarde. Een verwarmde deksel die zich bij 5 graden Celsius automatisch inschakelt, beschermt tegen vorst. De andere licht- en warmtebronnen kunnen tot het voorjaar uit blijven. Ter isolatie vul je het huisje met eikenbladeren die vochtig gehouden moeten worden.

Gezondheidscheck

Zelfs met de beste verzorging kan een schildpad ziek worden.

Door regelmatige controles kun je opvallende dingen tijdig opsporen en behandelen. Hier moet je op letten:

- ✦ Een sterk en gelijkmatig groeiend pantser, waar geen verwondingen of onregelmatigheden op te zien zijn.
- ✦ Een droge huid zonder wondjes en vrij van vreemde oneffenheden en parasieten.
- ✦ Open en heldere ogen, zonder zwellingen.
- ✦ Droge neusopeningen zonder uitscheiding,
- ✦ Normaal afgesleten hoornrichels, geen overbeet.
- ✦ Elke vier weken gewichtscontrole. Onervaren bezitters moeten het gewicht elke twee weken controleren.
- ✦ Voldoende afgesleten klauwen.
- ✦ Duidelijke activiteit tijdens de wakkere fase.
- ✦ Heldere urine. Het gelijktijdig afgescheiden urinezuur moet wit zijn en pasta-achtig.
- ✦ Een stevige donkerbruin tot donkergroen gekleurde ontlasting.

Let op:

In augustus moet er een check-up en een ontlastingonderzoek door een gespecialiseerd dierenarts plaatsvinden. Hij kan dan in ieder geval voordat de winterslaap begint zo nodig een wormkuur voorschrijven.

Wereldwijd dieren beschermen kunnen we niet zonder jou

Geef voor dieren in nood.

worldanimalprotection.nl/doneren

ZOEK DE VERSCHILLEN

ZIE JIJ
WELKE HOND
MET ZORG
GEFOKT IS?

HOND UIT
EEN GOED NEST?
KIES EEN
STAMBOOM-
HOND!

CHECK DE UITKOMST OP:

www.puppyverschillen.nl

DEZE CAMPAGNE IS EEN INITIATIEF VAN:
RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

Dieren (ver)oordelen niet

Hulpbehoevende dieren opvangen is mooi en dankbaar werk. Maar dit bijzondere werk brengt nog meer mooie dingen met zich mee. Dierentehuis Louterbloemen biedt plaatsen aan jongeren voor dagbesteding of via speciaal onderwijs. Deze jongeren worden vaak niet door de maatschappij begrepen en geaccepteerd zoals zij zijn. Bij Louterbloemen werken we ruim twintig jaar met een hecht team dat meer weg heeft van een familie dan van collega's. Ons team wordt versterkt door een betrokken groep vrijwilligers en voor ons allen is het dierentehuis een tweede thuis geworden. Door de warme sfeer en de omgang met de asiëldieren gebeuren er prachtige dingen tussen de dieren en de jongeren.

Zo ook tussen de hond Cactus en Louise. Cactus was een Shar-pei van drie jaar, die achtergelaten was bij een winkelcentrum. Bij binnenkomst bleek zijn vacht op meerdere plaatsen afgebroken waardoor het prikte. De naam 'Cactus' was snel verzonnen. Hij had nog maar weinig vertrouwen in mensen. Louise is een jongedame met een zacht karakter. Door haar beperking heeft ze wat extra tijd nodig om te wennen en opdrachten te verwerken. Maar de les die wij leren is dat iedereen ergens goed

in is. Je moet het alleen wel willen zien. Louise vindt het niet prettig om in een groep te werken maar geeft de dieren graag aandacht. Louise is een kanjer in het voorlezen aan angstige dieren.

Door het voorlezen ga je de confrontatie met angstige dieren niet aan maar geef je ze wel aandacht. De cadans van je stem tijdens het voorlezen werkt rustgevend. Denk maar aan de verhalen aan kleine kinderen voor het slapen gaan. Wij mensen hebben de neiging om angstige dieren toch te benaderen en te aaien omdat we willen laten zien hoe goed we het bedoelen. Ook al zegt de lichaamshouding van deze dieren ze vooral met rust te laten. Voor wie doen we het dan?

Louise en Cactus leken elkaar perfect te begrijpen. Trouw zette Louise iedere keer een stoel bij Cactus en las voor uit verschillende sprookjesboeken. Cactus gromde en bromde wat en liep moppend naar zijn buitenverblijf omdat hij het allemaal te spannend vond. Maar Louise gaf niet op, ze bleef rustig lezen en Cactus kwam uiteindelijk naar binnen om bij haar te kijken.

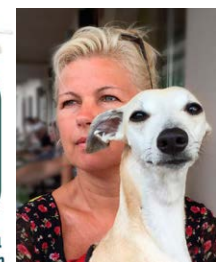
Ze kwam naar ons toe met een stralend gezicht: "Cactus gromt niet meer en kwam naar me luisteren!" Wij waren

uiteraard ontzettend trots op haar. We adviseerden verder voor te blijven lezen en beloofden haar dat Cactus dan rustig in zijn mandje zou blijven liggen. Cactus kroop uit zijn schulp door deze onvoorwaardelijke liefde en aandacht. En Louise? Zij straalde omdat zij degene was geweest die dit helemaal zelf bereikt had. Het is de kunst het beste uit iemand te halen en dit te koppelen aan een dier dat deze aandacht nodig heeft. Een win-winsituatie. Maar het mooiste is om dier en mens een kans te geven zichzelf te zijn en zich geliefd en geaccepteerd te voelen.

Mirjam Addiks
Dierentehuis Louterbloemen

www.louterbloemen.nl
f dierenasiel.louterbloemen

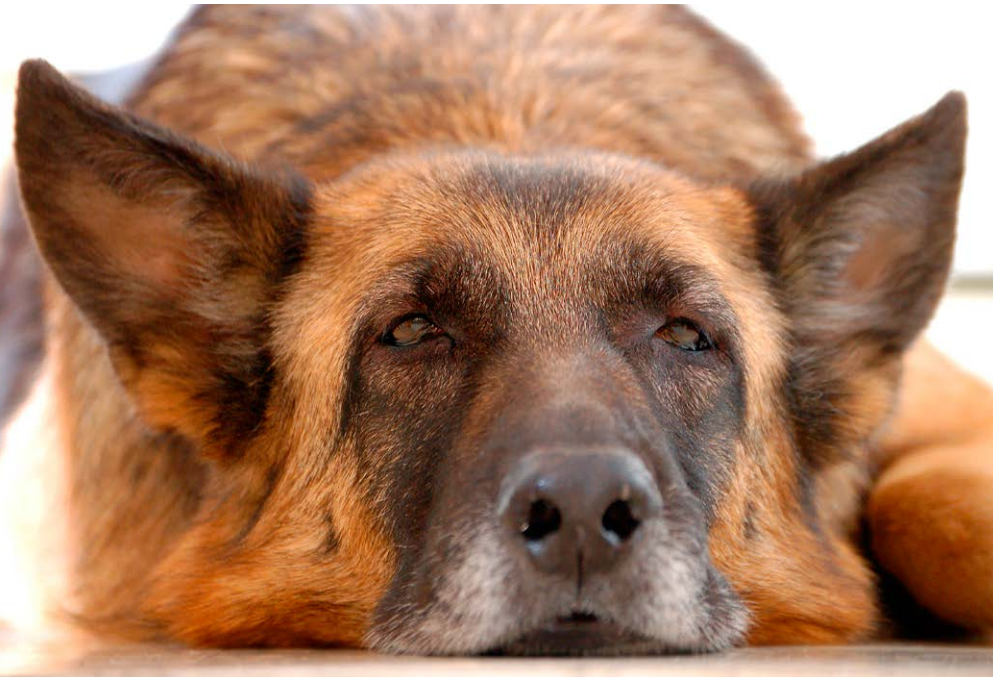

Tel: Mirjam Addiks | Foto's: Mirjam Addiks (2), Jamie Hooper/Shutterstock

Vraag & Antwoord

Deskundigen beantwoorden vragen van lezers over dierengedrag en medische problemen.

Onze bejaarde Herder heeft last van artrose aan zijn elleboog. Wat kunnen we doen?

Onze Herder Joop (11) kampt met artrose aan een elleboog. De dierenarts heeft kinesithérapie voorgesteld. Wat kan ik hiervan verwachten, hoe werkt het en moet dit bij een gespecialiseerde arts gedaan worden?

*Beantwoord door:
Aline Hoving MSc, dierenfysiotherapeut bij de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren, faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht*

De dierenarts zal samen met de dierenfysiotherapeut de artrosebehandeling aanpakken in een pakket van maatregelen. Samengevat:

1. Het is belangrijk dat honden met artrose blijven bewegen, korte frequente wandelingen aan de lijn zijn hierbij beter dan langere stukken in één keer. Ongecontroleerde bewegingen,

zoals bij springen, spelen met een balletje of met andere honden kun je beter voorkomen. Lopen in rechte lijn naast de fiets en zwemmen is prima.

2. Gerichte dierfysiotherapie (kinesithérapie; www.nvfd.nl) en hydrotherapie (www.hydrotherapiehond.nl) kan ook helpen om honden met artrose beter te laten bewegen. Een dierenfysiotherapeut heeft na de opleiding humane fysiotherapie een tweejarige opleiding voor fysiotherapie bij dieren afgerond. Een dierenfysiotherapeut behandelt alle klachten die te maken hebben met het houdings- en bewegingsapparaat van een dier.

De behandeling van artrose klachten is erop gericht de neerwaartse spiraal te remmen en pijn en bewegingsbe-

perkingen te verminderen. Omdat Joop pijn kan hebben, wil hij minder bewegen. Maar doordat hij minder beweegt, wordt hij nog stijver. Een oefen- en activiteitenprogramma van de dierenfysiotherapeut zorgt ervoor dat kwetsbare gewrichten niet overbelast raken maar de hond wel goed in beweging kan blijven. Joop zal bij pijn in zijn elleboog waarschijnlijk andere plekken gaan overbelasten omdat hij compenseert tijdens het bewegen. Bijvoorbeeld zijn andere voorpoot of zijn rug, of hij gaat zijn gewicht meer naar de achterhand brengen. Fysiotherapie kan pijnverlichting geven bij stijfheid en artrose door gewrichten te mobiliseren, spieren te masseren en op individueel niveau te adviseren hoe een

hond meer zou kunnen bewegen.

3. Daarnaast is het belangrijk dat honden met artrose niet te zwaar zijn, waardoor de gewrichten overbelast worden. Afvallen kan al een enorme verbetering geven in de klachten van artrose.

4. Qua voeding kan gedacht worden aan voedingssupplementen die de ontsteking afremmen (zoals omega 3 vetzuren) of het gewricht ondersteunen (glucosamine en chondroïtine).

5. Als de klachten met behulp van deze relatief eenvoudige maatregelen niet onder controle blijken, kan tijdelijk ook een pijnstiller/ontstekingsremmer van het type NSAID gegeven worden. Het is niet te adviseren uw hond continu op deze medicatie te houden.

Waarom likt mijn konijn continu haar vacht?

Beste expert. Ik heb drie konijnen: twee vrouwtjes en een mannetje (gecastreerd). Ze zitten al een paar jaar samen in een groot buitenverblijf en tot een paar maanden terug deden zich tussen hen geen problemen voor. Maar nu zit één van de vrouwtjes constant alleen en zie ik haar veel likken en krabben aan haar vacht. Ze heeft ook kale plekken. De dierenarts kan geen lichamelijke oorzaak vinden en denkt dat het tussen haar oren zit. Wat zou er aan de hand kunnen zijn?

*Beantwoord door:
Marieke van der Burgt
Tinley-gedragstherapeut voor dieren
www.tinleygedragstherapie.nl*

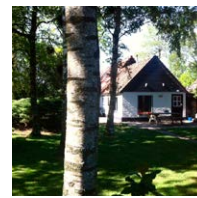
Beste konijnenliefhebber. Het likken, krabben en de kale plekken kunnen inderdaad te maken hebben met stress. Om te weten te komen waar het mee te maken heeft, is niet eenvoudig vast te stellen. Maar u kunt beginnen met goed observeren van het sociale gedrag tussen de konijnen. Wat doet de 'eenzame voedster' als de andere voedster of de ram contact met haar maakt. Wordt ze verjaagd of gaat ze uit zichzelf weg? En andersom is ook belangrijk: gaat de 'eenzame voedster' nog wel eens bij de andere twee buurten? Zo kun je veel te weten komen over hoe het sociale contact is. De stress kan natuurlijk ook door iets anders veroorzaakt worden. Bijvoorbeeld de huisvesting en de behoefte om natuurlijk gedrag te kunnen uit-

voeren. Dit is wat konijnen dagelijks nodig hebben: Een ruime ren of een paar uur loslopen om lekker te kunnen rennen, een mogelijkheid om te graven, meerdere plaatsen om te kunnen verstoppertjes, tunneltjes, hoge ligplaatsen. Je kunt de inrichting van het verblijf eens veranderen en op diverse plaatsen voer en groente neerleggen of verstoppertjes in lekker vers hooi. Dan hebben de konijnen motivatie om zich te bewegen en op zoek te gaan naar voedsel. Dat kan de stress verlagen en het sociale contact stimuleren. Tot slot: gebruik geen gemengd voer, maar korrels die allemaal dezelfde voedingswaarde hebben en lekker vers hooi. Het is hoe dan ook belangrijk dat uw konijn blijft eten. Want de spijsvertering van een konijn moet op gang blijven. Als uw konijn een paar uur niets eet, dan is het raadplegen van de dierenarts noodzakelijk. Wanneer het gedrag niet snel verandert is er hoogstwaarschijnlijk sprake van een vermindering van het welzijn van uw konijn. Ik adviseer u dan contact op te nemen met een gediplomeerde en ervaren gedrags-therapeut.

LEMMER A.H. IJSSELMEER FR.

Luxe inger. bung. omh. tuin, huisd. mag mee. Strandvissen-wandelen vanaf € 200 p.w. www.frieslandverhuur.nl Tel. 0513 - 631798

VAK. MET HUISDIEREN (max. 6)

Bosbung. of boerd./omh. tuin 4500m2. Alle comf. gratis wifi, direct in bos. Nieuw: Steenuil, 6 pers. 3200 m2 weekend of midw. v.a. € 150 incl. Tel. 06-53975119 of www.hippo-bungalow.nl

TE HUUR: VRIJST. 6 PERS. BUNGALOW

In mooi rustig park in de bossen van Winterswijk. Honden/huisdieren welkom, omheind terrein. www.bosvakanatie.nl. Wilt u meer weten: tel.: 0543-515656 of g.overbekking@chello.nl

Dichter bij de dieren

CURSUSCENTRUM
DIERVERZORGING

Informatieavond
dinsdag 30 mei 2017
18.00 - 21.00 uur

Aanmelden:
www.cursuscentrum.nl/
opendag

Binnenkort van start:

- * Ethologie hond (1^e module opleiding Hondeninstructeur/gedragstherapeut) 13 mei
- * Dierenfotografie I - Basis 3 jun.
- * TTouch paard I 19 mei
- * Module Varkens (houden en verzorgen) 6 jun.
- * Monitoren dierenwelzijn kinderboerderijdieren 12 jun.

www.cursuscentrum.nl/hvd

Alles over dierversorgung leer je in Barneveld

7 feiten over

... de kameleon

Deze exotische leguaanachtige komt voor in Afrika, India en Sri Lanka. Hij is beroemd vanwege zijn vermogen om van kleur te veranderen.

1 *Camouflage*

Omdat kameleons zichzelf niet actief verdedigen, hebben ze een effectieve camouflage nodig. De bewoners van bomen en bosjes maken daarbij gebruik van een vorm van nabootsing. Ze passen zich zo goed mogelijk aan hun omgeving aan en bewegen daarbij ritmisch heen en weer. Voor vijanden lijken ze daardoor net een blad dat in de wind beweegt.

.....

2 *Stijf van de schrik*

Een alternatieve manier van camouflage is door net te doen alsof je dood bent. Als een kameleon zich bedreigd voelt, verstijft hij midden in zijn tred en houdt hij zich voor dood. Als een vijand zijn lijf aanraakt, laat hij zich vallen. Het dier draait zich daarbij op zijn buik. Zo is hij op de grond nauwelijks te zien voor roofdieren en presenteert hij tegelijkertijd zijn minst kwetsbare lichaamsdelen. Na de val steken er botten uit die het ruggenmerg beschermen.

3 *Doordringende blik*

De dieren hebben zeer goede ogen en kunnen hun omgeving tot op een kilometer afstand scherp waarnemen. Hun ogen staan ver uit van de kop. In combinatie met het bijzondere vermogen om de ogen onafhankelijk van elkaar te bewegen, hebben kameleons een blikveld van 342 graden. Zo ontdekken ze hun vijanden in een vroeg stadium en kunnen ze beter uitkijken naar prooien.

.....

6 *Klimmers*

Bij de tangachtige poten van kameleons zijn twee tot drie tenen met elkaar vergroeid, zodat ze zich beter kunnen vasthouden aan takken. Sommige soorten hebben daarnaast erg lange nagels. De tien tot twaalf centimeter lange grijpstaart ligt doorgaans opgerold tegen het lijf. Bij het klimmen slaan kameleons hun staart om de tak heen voor meer houvast.

.....

5 **Emotionele types**
De kleuren van de kameleon geven aan in welke stemming hij verkeert. Bij gevaar wisselt hij het snelst. Lichte patronen geven aan dat hij paringsbereid is. Ook externe factoren als tijdstip en temperatuur hebben invloed op de kleuring. De kleurwisseling vindt plaats door piepkleine kristallen onder de huid die het zonlicht kleurig weerspiegelen.

4 *Vroegrijpe nakomelingen*

In principe leven deze hagedissen solitair. Ze zoeken elkaar alleen op om te paren. Zo'n vier weken later legt het vrouwtje vijf tot 35 eitjes. De ontwikkeling van de embryo's duurt met twee maanden relatief lang. Maar na het uitkomen groeien de jongen als kool. De *Trioceros fuelleborni* kameleon brengt zelfs volledig ontwikkelde nakomelingen ter wereld.

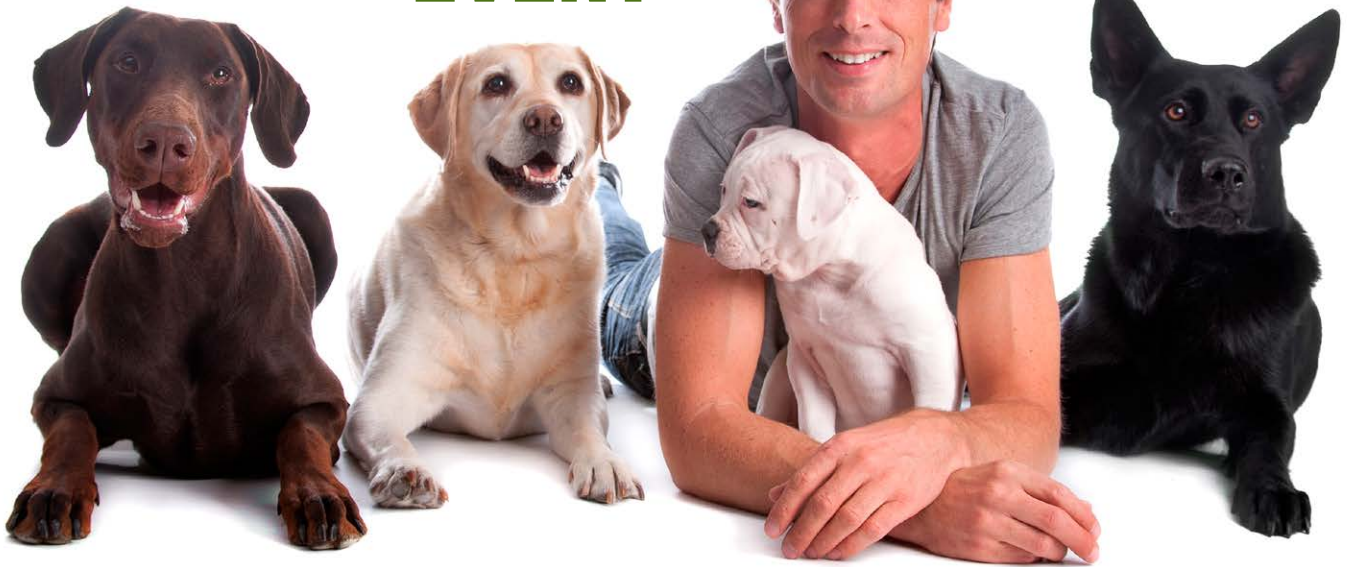
.....

7 **Brutale dieren**
Op jacht naar insecten steken kameleons hun tong uit. Deze kan tot wel twee keer zo lang zijn als hun lijf. Voordat ze hun tong lanceren, fixeren ze zich op hun prooi en schatten ze de afstand in. Dan openen ze hun bek, schuiven ze de tong een stuk naar buiten en lanceren hem vervolgens. Ze grijpen daarmee hun prooi en trekken deze naar hun bek.

Foto: mauritius images / imageBROKER / Thorsten Negro

ANIMAL EVENT

Hondencoach Arvid van Putten:

‘Honden en mensen spreken een universele taal’

Elke hondeneigenaar zal het herkennen: je laat je hond uit en je komt onderweg een andere hond tegen die naar jouw hond uitvalt. Of nog vervelender: jij bent het baasje van de uitvallende hond. Wat kun je dan doen?

Het is de meest gestelde vraag aan hondencoach Arvid van Putten (44). Hij analyseert honden met gedragsproblemen en zorgt vervolgens voor een passende oplossing. “Het is gevaarlijk om nu uit te leggen wat ik doe want mensen die dit lezen gaan er dan mogelijk zelf mee aan de slag, terwijl de oplossing altijd afhankelijk is van hond, eigenaar en omgeving. Ik stop een hond in een doodlopende straat, en alleen ik weet wat de uitgang is. Als de hond de uitgang vindt zal hij die vaker nemen. Ik werk op eigen keuze van de hond. Door

deze methode hoef je ze niet op appèl te zetten. Een eigen keuze is sterker dan een opgelegd bevel. Niet het makkelijkste traject, wel de meest succesvolle op de lange termijn.” Dat de meeste hondenaasjes het probleem uit de weg gaan en doorlopen is voor hem een bekend gegeven. “Een aanvallende hond is vervelend, uitvallend gedrag is ongewenst. Mensen schamen zich ervoor en gaan andere honden ontwijken. Terwijl ze juist honden moeten opzoeken om gedrag te veranderen.”

Arvid van Putten treedt op 28, 29 en 30 april op tijdens Animal Event. Door zijn clinic *Hondengedrag in mensentaal* laat hij bezoekers ervaren dat mensen en honden helemaal niet zo verschillend zijn van elkaar. “Honden en mensen spreken een universele taal. Zowel honden als mensen vallen altijd terug op instincten in moeilijke situaties. Een voorbeeld: stel dat een onbekend persoon over je heen komt hangen, zou je dat dan fijn vinden? Je zal instinctief

proberen weg te duiken en dat doet een hond ook. Als je neerhurkt bij een hond dan gebeurt dat niet.” Een clinic dus, waar iedereen die wel eens met een hond te maken heeft iets aan heeft. “Ik hou ervan om mensen hun ogen te openen. Als je eenmaal weet hoe je met een hond om moet gaan dan krijg je vanzelf een betere band.”

Animal Event is een driedaags dierenfestival in Hilvarenbeek. Voor elke dierenliefhebber is er wat te beleven. Arvid van Putten geeft zijn clinic op vrijdag 28 april (16.00 - 16.30), zaterdag 29 april (15.00 - 15.30) en zondag 30 april (12.00 - 12.30). Lezers van Hart voor Dieren krijgen 20% korting op

een kaartje als ze in de ticketshop de code **hvdæ17** gebruiken. www.animal-event.nl

Veilig kauwen met de Boneguard

Adviesprijs:
vanaf € 14,95
(excl. botten)

Hoe vaak gebeurt het dat viervoeters net iets te enthousiast op het laatste stukje bot aan het knauwen zijn en het hele restant in in een keer doorslikken? Zelf heb ik regelmatig flinke stukken kauwbot uit de keel van mijn honden moeten peuteren, als ze zich kokhalzend af stonden te vragen waarom ademen opeens zo lastig ging.

Daar is nu een oplossing voor bedacht: de Boneguard. Dit is een kauw-snack houder die beschermt tegen het inslikken van stukken kauw-snacks. Het principe is simpel: Kies de juiste maat Boneguard (er zijn twee maten verkrijgbaar), stop de snack met het voor-geboorde gat in de houder, schroef de kauw-snack vast en het ding is klaar voor gebruik. De houder is gemaakt van natuurlijk rubber en zelfs mijn geofende 'sloopmachine' Dakota, een twee jaar jonge kruising Herder (foto onder), krijgt hem niet stuk. Leuke bijkomstigheid is dat er een touw aan de Boneguard zit, zodat je hem ook kunt gooien. Door het zwaartepunt van de houder krijg je geen vieze vlekken op je vloer, want het bot wijst altijd omhoog.

Bij de houder is een assortiment aan passende snacks verkrijgbaar. Klein minpuntje daarvan vind ik dat deze redelijk aan de prijs zijn. Maar als je een beetje handig bent met een boor kun je ook in andere snacks een gat maken, zodat je ze in de Boneguard kunt gebruiken. Ik waardeer deze slimme gadget met vier van de vijf beschikbare pootjes.

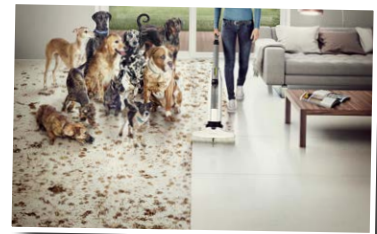
VOOR JOU GETEST

Handige, interessante en opvallende producten die wij eigenhandig voor jou testen

Kärcher FC 5 Floor Cleaner

Adviesprijs:
€ 249,95

Zuigen en dweilen tegelijk?

Als bazinnetje van tien katten en zes forse honden kan ik meepraten over vieze vloeren. Daarom leek het me nuttig om De Kärcher FC 5 Floor Cleaner te testen, die belooft te zuigen en dweilen in één beweging. Dit zou mij en andere baasjes een zee aan tijd kunnen besparen; tijd die we weer aan onze hartendieffjes kunnen besteden. Aan de slag dus. De FC 5 is om te beginnen een makkelijk te bedienen apparaat, dat niet veel plaats inneemt. Een ander voordeel is dat hij een minimum hoeveelheid aan water en reiniger gebruikt (200 ml per vulling in totaal), en dat is weer goed voor onze planeet. Ik heb mijn keukenvloer voor gebruik drie dagen goed vies laten worden: modder, kookongelukjes, pootafdrukken, haren en de nodige kwijl van onze geliefde oude Newfoundlander Leila deden het vuile werk. Ik moest met die viezigheid voor een oppervlakte van zo'n tachtig vierkante meter twee keer hervullen omdat het water tijdens het reinigen te donker werd. Het resultaat mocht er echter wezen: snel, streeploos schoon en een super korte droogtijd. Geen gedoe meer met dweilen en op de knietjes zitten dus. Een nadeel was dat de FC 5 geen plukjes haar opzuigt, maar alleen de kleine vieze deeltjes. Dus ik moest toch eerst even vegen. Voordelen, naast de voordelen die ik hierboven aanhaalde: de FC 5 kan tegels, pvc, stenen, laminaat én parket aan, hij is super wendbaar en komt overal. Plus: hij is heel eenvoudig en snel schoon te maken. Is hij tijdbesparend? Jazeker. Ik geef hem daarom vier van de vijf beschikbare pootjes.

Over olifanten en terrorismebestrijding

Iedere 26 minuten wordt er een olifant gedood. In 2016 werden 20.000 olifanten het slachtoffer van stropers. Die stropers trekken niet op goed geluk over de savanne met een pijl en boog.

Georganiseerde criminele bendes sturen goed bewapende mannen op pad, die nergens voor terugdeinzen. Het zijn dezelfde bendes die zich bezig houden met het smokkelen van drugs, wapens en mensen. Het IFAW (International Fund for Animal Welfare) zet alles op alles om deze criminelen op te sporen en hen te stoppen vóór ze kunnen toeslaan. Daarom is de organisatie gestart met het project tenBoma in Kenia. TenBoma is een bestaande Keniaanse gemeenschapsfilosofie, die letterlijk 'tien huizen' betekent (nyumba kumi in het Swahili). Volgens deze filosofie zou elk huis tien burens moeten leren kennen om samen een netwerk te vormen, informatie te verzamelen en de gemeenschap te beschermen. En dat is precies wat het IFAW met tenBoma doet.

Netwerk bouwen

Met tenBoma bouwt men een netwerk op om een netwerk te verslaan. Het IFAW werkt nauw samen met de lokale bevolking, rangers, politie, Interpol en andere organisaties. Van al deze partners krijgt de stichting informatie. Voormalige legerofficieren en goed getrainde analisten helpen vervolgens om al deze informatie te ordenen en te analyseren. Aan de hand van hun analyse wordt er actie ondernomen om stropers te onderscheppen. De focus is verschoven van het arresteren van stropers die olifanten gedood hebben, naar het onderscheppen van stropers voordat ze olifanten kunnen doden.

In de praktijk werkt dat als volgt: lokale bewoners zijn de extra ogen en oren in het gebied. Zij merken verdachte

praktijken in hun leefomgeving op. Rangers stuiten op een open plek met achtergelaten waterflesjes of een kapotte autoband. Informanten melden de aanwezigheid van criminelen in het gebied. De politie tipt over een overval op een velddepot, iets dat vaak gebeurt kort voordat stropers erop uittrekken. Daarnaast houdt men rekening met het weer; met volle maan is het waarschijnlijk dat de stropers zullen toeslaan vanwege het goede licht. Via satellietgegevens kan men zien waar de kuddes olifanten zich bevinden. De analisten

geven de waarschijnlijke routes door die de criminelen zullen gebruiken. Als er gevaar dreigt voor de olifanten, wordt er direct een team rangers op uit gestuurd om de stropers te arresteren nog voordat ze kunnen toeslaan. Als alle informatie gecombineerd wordt, kunnen de olifanten beter beschermd worden.

Masterminds

De stropers die het veld in worden gestuurd om olifanten te doden, zijn niet de 'masterminds' achter de hele operatie. Dat zijn hun opdrachtgevers, zij maken deel uit van een criminele bande die zich bezighoudt met de illegale handel in wilde dieren. De opgepakte stropers worden daarom ondervraagd en hun mobiele telefoons worden doorgelicht. Zo hoopt men een groter netwerk te kunnen oprollen. "Gegevens en inlichtingen zijn onze nieuwe munitie", zegt Faye Cuevas, coördinator van project tenBoma. "We hebben het altijd over de oorlog tegen de stroperij, maar niemand zette tot nu toe oorlogsstrategieën in tegen stropers. De werkwijze van tenBoma komt overeen met militaire tactieken om terreurnetwerken te ontmantelen." Verschillende oud-legerofficieren en -inlichtingenadviseurs werken mee aan het project. "Met deze technieken zijn terreuraanslagen in bijvoorbeeld Afghanistan en Irak voorkomen, nu beschermen we olifanten met diezelfde techniek."

Olifanten beschermen met dezelfde techniek als waarmee men terreuraanslagen voorkomt.

Voor de start van het project was er ook al een berg aan informatie beschikbaar om de strijd met de stropers aan te gaan, er was alleen geen goede manier om alle details te analyseren en de informatie goed op elkaar af te stemmen. Dankzij het IFAW en KWS (Kenya Wildlife Service) beschikken de rangers nu over goed uitgeruste veldkits, zodat de analisten nu ook rechtstreeks contact kunnen onderhouden met de rangers om hen alle informatie te sturen die ze nodig hebben om de stropers te onderscheppen. Ook hebben de medewerkers hightech camera's, waarmee ze

foto's kunnen maken met een GPS-tag, zodat deze als bewijsmateriaal kunnen dienen en overheadprojectors zodat ze hun zaak kunnen presenteren voor een rechtbank.

Vingerafdrukken

In oktober van het afgelopen jaar kreeg het tenBoma-project een steunpunt op het vliegveld van Nairobi, Kenia. Op deze locatie worden bijvoorbeeld trainingen gegeven in contra-inlichtingen en onderzoekstechnieken. Ook beschikken de medewerkers sinds kort over een vingerafdrukset voor ivoor. Normaal gesproken is het niet mogelijk om vingerafdrukken te nemen van ivoor, vanwege de poreusheid van het materiaal. Met deze speciale set kan dit wel, waardoor het ivoor sneller te herleiden is naar smokkelaars en de pakkans toeneemt. Momenteel beschermt tenBoma olifanten in een deel van het Keniaanse Tsavo National Park. Het eerste doel is om het project uit te breiden naar het gehele park, wat zo'n 43.000 vierkante kilometer beslaat. Daarna wil het IFAW met tenBoma ook olifanten in andere landen gaan beschermen. Zo hoopt de organisatie aan de slag te kunnen in Kasungu National Park in Malawi. Ooit bood het park een veilig thuis voor duizend olifanten, nu wonen er nog slechts vijftig. Betere bescherming voor deze prachtige dieren komt dus geen moment te vroeg.

Er zijn veel mensen en informatiebronnen gemoed met het beschermen van olifanten.

Kleine spring in 't veld

Junior wil graag lekker bezig zijn

Wat een dotje, de rasloze Junior in het asiel van Den Bosch! Maar vergis je niet: hij mag er dan schattig en handzaam uitzien en zijn grootte is gering, maar hij beschikt over enthousiasme voor twee. Junior is een grote, jonge hond in een kleine verpakking.

Als er ooit een hondje was dat niet op een klein flatje hoort met vier soortgenoten, dan is het vast Junior. Niet dat het flatje zo'n probleem was, het zat hem eerder in het feit dat er te weinig ruimte voor de hele roedel was en dat er niet genoeg werd ondernomen met de viervoeters des huizes. En dat is iets dat Junior nu eenmaal niet kan verkroppen. Hij wil actie, hij wil bij je zijn, hij wil avontuur en dingen ondernemen. Hij was voor zijn vorige eigenaar gewoon te druk. En zo kwam het dat men afstand deed van Junior in het asiel van Den Bosch.

Hij heeft moeite met alleen zijn

Ook een probleem op het appartement was dat Junior nooit had geleerd om alleen te zijn, zonder zijn mens. En daarom ging hij van frustratie blaffen en slopen. Hij probeerde zelfs te ontsnappen, alles om maar bij zijn mens te kunnen zijn en een weg te vinden uit de eenzaamheid. Junior houdt van mensen en doet alles om bij ze te mogen zijn, zelfs ontsnappen.

Oké, het is lastig, maar het is zeker niet onoverkomelijk. Degene die Junior wil adopteren moet er gewoon rekening mee houden dat het knulletje nog moet leren om wat tijd alleen door te kunnen brengen zonder meteen in paniek te raken. Dit kunnen alle honden leren, ook Junior. Er is alleen wat tijd, geduld en inlevingsvermogen van het baasje voor nodig.

Wegens zijn onstuimigheid niet bij jonge kinderen

Junior is een bonk energie. Hij heeft duidelijk plezier in het leven en is voornemens alles eruit te halen wat erin zit. Hij doet niets liever dan spelen, rennen en met de baas wandelen. Zijn ideale thuis zou dan ook zijn bij iemand die weinig of nooit weg is en die bereid is om veel met hem te trainen en veel met hem te ondernemen. Een actief hondje vraagt immers om een actieve eigenaar. Junior heeft enige opvoeding genoten en rijdt graag mee in de auto.

In principe zou hij prima in een gezin passen, maar omdat hij nogal onstuimig is, zou het beter zijn als de kinderen niet te jong zijn. Hij bedoelt het allemaal goed, maar kan in zijn enthousiasme

GEPLAATST: DIERENTEHUIS ARNHEM EN OMSTREKEN

Reis en Fidor zijn helemaal happy

Voor de maart-uitgave van Hart voor Dieren waren we te gast bij de lieve mensen en dieren van Dierentehuis Arnhem en omstreken, waar we kennismaakten met de innemende Turkse Herder-belhamel Reis (foto boven) en de super schattige Springer Spaniël Fidor (foto onder).

Voor Reis kwam iemand kijken, die eerst veel tijd met hem doorbracht en regelmatig met hem ging wandelen. De twee leerden elkaar gaandeweg steeds beter kennen. Zo kon de man een weloverwogen beslissing maken en gunde hij 'druktemaker' Reis uiteindelijk zijn forever home. Een geweldig resultaat! We wensen Reis en zijn nieuwe mens al het geluk van de wereld.

Voor de Springer Spaniël Fidor kwamen er mensen kijken uit het westen van Nederland. Het was een flink eind rijden, maar ze kenden het actieve en zachtvaardige ras en waren dan ook specifiek op zoek naar een Springer. En als je eenmaal in die bruine, trouwe kijkers van Fidor hebt gestaard, ben je verkocht. Zo verging ook deze adoptanten, die dolgelukkig zijn met het mooie manneke. Lieve lezers en adoptanten, jullie waren weer fantastisch!

siasme zomaar een miniatuurmensje omver kegelen. Wat oudere kinderen zijn geen probleem. Graag zelfs; die zouden fijn met hem kunnen spelen en ravotten.

Kijk nou naar dat baardje en die trouwe ogen...

Junior is kerngezond. Hij eet licht verteerbaar voedsel omdat hij wat gevoelige darmen heeft, maar zolang hij zijn vaste brokjes eet, gaat hij als een trein. Het manneke is ook nog jong, slechts drie jaar. Hij heeft nog een heel leven voor zich en zou het zo graag met iemand delen die zijn enthousiasme op prijs stelt. Omdat dit knappe koppie heel hoog kan springen is het raadzaam om een flink hoog hek om de tuin te hebben. Woon je op een appartement, zorg dan dat je balkon beveiligd is. En, het allerbelangrijkste: hou je veel en vaak bezig met Junior. Je kan hem geen groter plezier doen dan hem de aandacht te geven die hij zo verdient. Junior is lief tegen iedereen en kan met de meeste soortgenoten goed overweg. Katten zijn leuk om achteraan te jagen, dus die combinatie is niet ideaal. Denk je dat Junior goed in jouw leven zou passen, maar twijfel je nog? Kijk dan eens naar die trouwe hondenogen en dat schattige baardje, dat hem de air van een geleerde geeft. Of nog beter: stap in de auto en rijd naar Den Bosch om kennis te maken met deze kanjer. Wedden dat je meteen verliefd wordt?

IK BEN JUNIOR

- Ras:** onherleidbaar
- Leeftijd:** drie jaar
- Geslacht:** reu (niet gecastreerd)
- Karakter:** zeer energiek, speelt vriendelijk en sociaal. Een echte druktemaker.
- Bijzonderheden:** Junior kan niet alleen thuis zijn en moet dit nog leren. Hij kan ook heel hoog springen.
- Asiel:** Dierentehuis 's-Hertogenbosch
- Adres:** Oosterplasweg 41 5215 HT 's-Hertogenbosch
- E-mail:** info@dierentehuisdenbosch.nl
- Geopend:** ma, wo, do en vrij van 13.00 tot 16.00 uur; za van 9.00 tot 12.00 uur
- Tel.:** 073 641 24 17
- Website:** dierentehuisdenbosch.nl

Mini (11) & Rakker (16)

Mini-duo wil met pensioen

Twee oude, vrolijke heertjes zoeken een lief mens met wie zij samen hun gouden jaren mogen doorbrengen.

In Dierentehuis 's-Hertogenbosch kun je ook seniorenhonden adopteren. Zij verblijven in het speciale seniorenhuis 'De Oude Kwispelaar' – een project van de Koninklijke Hondenbescherming om bejaarde honden een prettige oude dag te bezorgen. Ze worden in een huiskamerachtige situatie gehouden, waar ze in groepen leven. Bij het asiel probeert men nieuwe baasjes te zoeken voor de grijze snuiten, maar als dit niet lukt, mogen de honden tot aan hun dood in de opvang blijven. In 'De Oude Kwispelaar' maken we van-

daag kennis met het miniatuur-duo Mini en Rakker, die samen een thuis zoeken. Rakker is een Chihuahua-achtig hondje uit 2001 met een mooie oranjekleurige vacht. Af en toe hangt zijn tong uit zijn bekje en dat ziet er ontzettend aandoenlijk uit. Hij is een bijzonder geestig en vrolijk hondje, een echte knuffelaar. Zowel hij als Mini vertonen absoluut geen diva gedrag en zijn keurig opgevoed. Geen keffertjes die de aandacht opeisen dus. Mini, de kortharige driekleur van elf jaar, die door de medewerkster van het seniorenhuis liefdevol 'borrelnootje' wordt genoemd, is wat beschermend naar Rakker toe. De heertjes zijn echt een team en dat merk je aan hun gedrag.

Daar zal de nieuwe eigenaar rekening mee moeten houden.

Rustig en lief

Op wat ouderdomskwaaltjes na is het duo gezond. Rakker heeft af en toe wat last van zijn prostaat en Mini slikt elke dag een harttabletje wegens een lekkende hartklep, waardoor hij vocht vasthoudt. Dit is een veel voorkomende aandoening bij oudere viervoeters. Rakker en Mini willen dolgraag samen geadopteerd worden omdat ze hun hele leven al bij elkaar zijn. Ze kunnen bij kinderen, maar liever niet te jong. De twee kunnen goed alleen thuis vertoeven. Het schattige stel is ideaal voor vrijwel elke hondenliefhebber. Misschien iets voor jou?

MINI & RAKKER

Ras: Chihuahua-achtig
Leeftijd: 11 en 16 jaar

Geslacht: reutjes (Mini is gecastreerd)

Karakter: lief, aanhankelijk, rustig en vrolijk.

Bijzonderheden: Het duo wil graag samen geadopteerd worden. Mini is wat beschermend naar

Rakker toe en Rakker heeft het soms een beetje druk.

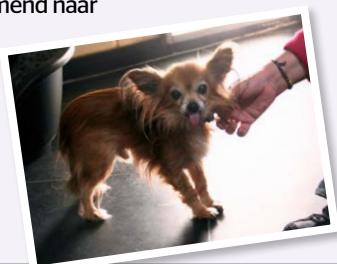
Asiel: Dierentehuis 's-Hertogenbosch, Oosterplasweg 41, Den Bosch

Geopend: ma, wo, do en vrij van 13.00 tot 16.00 uur; za van 9.00 tot 12.00 uur

Tel.: 073 641 24 17

Samen uit, samen thuis

De vorige eigenaresse van het duo bezat meerdere dwerghondje. Toen zij vanwege verregerende dementie niet meer thuis kon blijven wonen, werden alle hondjes herplaatst, op de twee oudsten na. Via een asiel zijn Mini en Rakker in september 2016 in het seniorenhuis terecht gekomen. Maar hoe fijn het daar ook is, het liefst willen ze natuurlijk een eigen thuis met een eigen verwenmens. Beide hondjes zijn zeer sociaal en kunnen goed overweg met soortgenoten, al moet je wel opletten met wie je ze samen zet want ze zijn erg klein en daardoor extra kwetsbaar.

Kies je cadeau bij een abonnement op Hart voor Dieren

12 nummers voor € 39,50 + cadeau naar keuze:

CADEAU 1

CADEAU 1 KRABPAAL

Lief! Krabpaal met visspeeltje en balletje, 62 cm. voor urenlang krab- en speelplezier.

CADEAU 3

CADEAU 2

CADEAU 2 HONDENKUSSEN

Formaat 70 x 100 cm. Waterproof en voorzien van antislip. De hoes is afritsbaar en makkelijk uitwasbaar. Kies je kleur: grijs of donkerblauw

CADEAU 3 KATTENMAND

Lief! katten divan 40 x 30 cm. Heerlijk zacht! Ook geschikt voor kleine honden.

Ga voor deze en andere aanbiedingen naar hvd.mijntijdschrift.net of bel 0800-0996606 (NL) of gebruik de antwoordkaart op pagina 31

Abonnementen zijn tot wederopzegging na genoemde periode en daarna maandelijks opzegbaar. Cadeaubonnementen stoppen automatisch. Je aandeel in de verzendkosten van het cadeau bedraagt € 3,65.

Tip: geef eens een abonnement cadeau!

Om in de gratie te komen bij een kat als Maus, de vijf jaar oude poezen-dame in het asiel van Den Bosch, hoef je eigenlijk maar één ding te doen: alert zijn op de zeer subtiele lichaamstaal die zij prijsgeeft. Want in wezen is Maus een lief, sociaal dier met een hoge aaibaarheidsfactor. Maar ze is wat onvoorspelbaar voor mensen die haar niet kennen, of tweeblers die niet weten hoe een kat aangeeft dat zij voor nu even genoeg persoonlijke aandacht heeft gehad. Als dat bij Maus het geval is en je mist haar hints, krijg je doodleuk een mep. 'Had je maar beter op moeten letten,' lijkt ze te denken. Dit was de reden voor haar vorige eigenaar om afstand van haar te doen. In het gezin van Maus was een baby op komst en de baas vertrouwde haar niet met het kindje. Voor een baby is het immers onmogelijk om de subtiele kattentaal in korte tijd onder de knie te krijgen. Maus zou dan ook het beste geplaatst kunnen worden bij iemand die ervaring heeft met katten en die geen kleine kinderen heeft.

Maus wil de wereld verkennen

Tot nu toe kwam Maus nooit buiten, maar haar vorige baasje vermoedde dat zij maar al te graag eens een uitstapje had gemaakt. Het zou dus fijn zijn als ze in haar nieuwe thuis die mogelijkheid krijgt.

Voor bekenden is Maus een ontzettend lieve, leuke en aanhankelijk kat, die ook graag eens uitgebreid op schoot komt liggen voor een knuffelsessie. Ze is kerngezond, gevaccineerd, gesteriliseerd en voorzien van een chip. Het liefst woont ze bij iemand die geen andere katten of honden heeft. Als je haar laat bepalen wanneer en hoe er contact gemaakt wordt, heb je een eindelijk fijn huisdier aan lieve Maus.

Een korte gebruiksaanwijzing

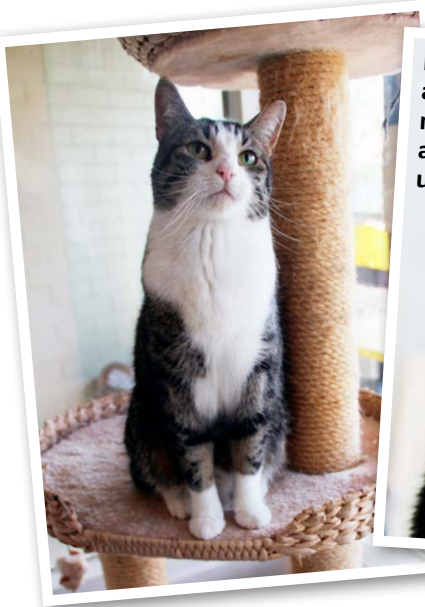
Dan is er Vlekkie, een gecastreerde kater van acht jaar jong. Net als Maus is Vlekkie een kat met een kleine gebruiksaanwijzing. Niks bijzonders, gewoon even de 'basisvoorwaarden' doornemen en je weet waar je aan toe bent. Zo is hij behoorlijk eigenzinnig – iets wat bij katten helemaal geen opvallend karaktertrek is – en kan hij slecht tegen stress. Maar onder zijn

Asielkatten op zoek naar een gouden mandje

Eigenzinnig, gevoelig en stiekem mensenfans

Je hebt van die katten die de toon aangeven, die de stemming bepalen. En als je hen leert kennen, zijn zij simpelweg de mooiste katten die er zijn.

Maus wil wel aandacht, maar alleen als het haar uitkomt.

Vlekkie kijkt eerst de kat uit de (speel)boom voordat hij zich blootgeeft.

schijnbaar terughoudende persoonlijkheid schuilt een waar mensenliehebber. Een kat die niets anders wil dan een fijn, rustig thuis vinden met personeel dat zijn grenzen respecteert en desondanks van hem houdt. Willen we niet allemaal gewoon geaccepteerd worden om wie we zijn, zonder de schijn op te hoeven houden? Ja! En heeft Vlekkie daar ook recht op? Jazeker!

Vlekkie zoekt stabiliteit

Vlekkie zit alweer elf maanden in het asiel van Den Bosch. Dat is best lang en wij vinden dat daar snel een oplossing voor moet komen: namelijk een fijn thuis voor deze verlegen schattebout. Er werd afstand van hem gedaan wegens allergie. Het is zijn schuld niet dat hij in de opvang zit. Dat is natuurlijk nooit het geval bij asiëldieren, maar omdat Vlekkie zo overduidelijk niet op zijn gemak is bij vreemden heb ik erg met hem te doen. In een asiel komen immers elke dag nieuwe mensen kijken en steeds op-nieuw moet hij dan weer over zijn stress-

gevoeligheid heen trachten te stappen. Da's geen kattenpis! Net als Maus zou Vlekkie ook graag alleen worden geadopteerd, dus in een huishouden zonder soortgenootjes of honden. Van kleine kinderen wordt hij onrustig en dat kan resulteren in onzindelijkheid. We zoeken dus iemand voor hem die hem rust, stabiliteit en liefde kan bieden. Iemand die niets afdwingt, maar die Vlekkie *zelf* laat bepalen hoe het contact met de tweebeeners verloopt. Heeft hij dat eenmaal, dan zal deze zwart-witte schoonheid je laten zien dat hij diep van binnen een groot mensenvan is. ❤️

INFO DIERENTEHUIS 'S-HERTOGENBOSCH

Adres:

Oosterplasweg 41
5215 HT
's-Hertogenbosch

E-mail:

info@dierentehuisdenbosch.nl

Website: dierentehuisdenbosch.nl

Geopend:

maandag, woensdag, donderdag en vrijdag van 13.00 tot 16.00 uur; zaterdag van 9.00 tot 12.00 uur. Gesloten op dinsdag en zondag.

Tel.: 073 - 641 24 17

Syb en Kaya vonden hun gouden mandje

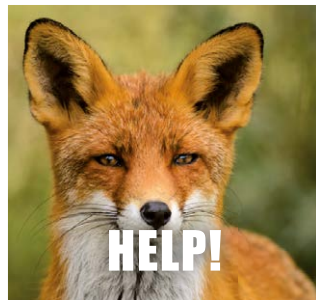
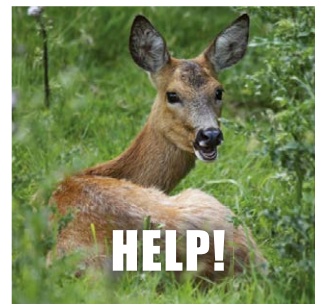
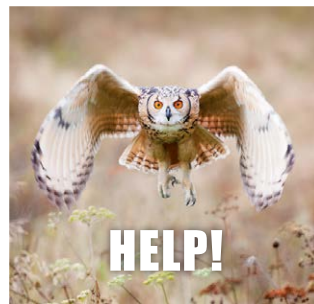
GEPLAATST: DIERENTEHUIS ARNHEM E.O.

De knappe cyperse kater Syb (2 jaar) uit Dierentehuis Arnhem en omstreken vond zijn thuis. Iemand zag wat ook wij in hem zagen; namelijk een zachtaardige, sociale en aanhankelijke knul, die graag zijn leven wil delen met een eigen mens. Ook poes Kaya (5 jaar), de voormalige zwerfster, hoeft zich geen zorgen meer te maken over wat dan ook. Haar eigen verwenmens is geregeld, haar gouden mandje ook. Kortom: het kon niet mooier lopen dan zo.

100% slagingscore voor de asiëldieren in het maartnummer van Hart voor Dieren. Daar zijn we niet alleen enorm dankbaar voor, maar ook best een beetje trots op. Lieve lezers, jullie waren weer geweldig!

HELP DIEREN IN NOOD, OOK BIJ Ú IN DE BUURT

Veel dieren leiden een buitengewoon beroerd bestaan; ook in Nederland. Ze worden opgesloten in veel te kleine hokken... soms ernstig mishandeld... neergeschoten of zonder pardon op straat gezet en aan hun lot overgelaten. Eenzaam en vaak ook ziek moeten ze dan op zoek naar wat voedsel en een veilige plek om te schuilen.

Stichting DierenLot trekt zich het lot van deze dieren erg aan en wil hen graag helpen en vraagt daarbij om úw steun! Dan helpt u, samen met Stichting DierenLot, lokale en regionale dierenhulpverleners in Nederland bij hun goede werk voor de dieren.

Soms krijgen ze financiële steun - voor bijvoorbeeld het uitvoeren van verbouwingen aan dierenopvangcentra, het uitvoeren van operaties of vergoeden van medicatie -

maar ook helpen we bij het oplossen van transportproblemen. Dan bieden wij een prachtige oplossing: het gratis in bruikleen geven van volledig ingerichte dierenambulances. Er rijden er nu al zo'n 110 van in Nederland rond!

Kom in actie... of word donateur. Meld u aan op de website www.dier.nu zodat vele dieren in nood geholpen kunnen worden, die het anders misschien niet redden. En dat kan bij u om de hoek zijn! Want we helpen dieren in het hele land, dus ook bij ú in de buurt!

Persoonlijk contact! Bel op werkdagen tussen 10.00 en 16.00 uur onze **servicetelefoon** 030-241 57 61. U kunt uw vragen eventueel ook mailen naar info@dier.nu of stuur een briefje naar St. DierenLot, Antwoordnummer 51013, 3501 VB Utrecht.

- HELP MEE OP UW EIGEN MANIER!**
1. Ga naar www.dier.nu en kies zelf hoe u wilt helpen!
  2. Sms dier naar 4411 en u wordt teruggebeld.
  3. Stort uw gift op giro 2329 t.n.v. DierenLot.
  4. Neem DierenLot op in uw testament.
  5. Lever uw oude kleding in bij een van onze 200 inzamelpunten.
  6. Start een actie

Stichting DierenLot
Postbus 359, 3500 AJ Utrecht, kvk 18076548
Telefoon (030) 241 57 61, info@dier.nu
IBAN: NL28 INGB 0000 0023 29

Stichting DierenLot is door de Belastingdienst aangemerkt als een 'Algemeen Nut Beogende Instelling' (ANBI). DierenLot hoeft daarom geen belasting te betalen over uw gift, legaat of nalatenschap!

Meer informatie: www.dier.nu

Gezonde dieren naar de slacht

Wakker Dier bekritiseert 'shitbeleid'

Nederland - Wakker Dier heeft een online condoleanceregister aangenaakt 'voor de oneerlijke dood van zesduizend biologische melkkoeien.' Daarnaast vroeg de organisatie onlangs met een paginagrote rouwadvertentie in het AD en Trouw aandacht voor het lot van biologische koeien. Die worden volgens Wakker Dier ten onrechte naar de slacht gebracht, als onderdeel van een vorig jaar afgesproken pakket maatregelen om de Nederlandse veestapel terug te dringen met ongeveer 160.000 koeien. Die maatregelen zijn genomen omdat de melkveesector na het verdwijnen van het melkquotum, in 2015, fors is gaan uitbreiden. Brussel dreigde met sancties, omdat Nederland op een groot mestoverschot afstevende. Daarop kwam de overheid met de sector het inkrimpingsplan overeen.

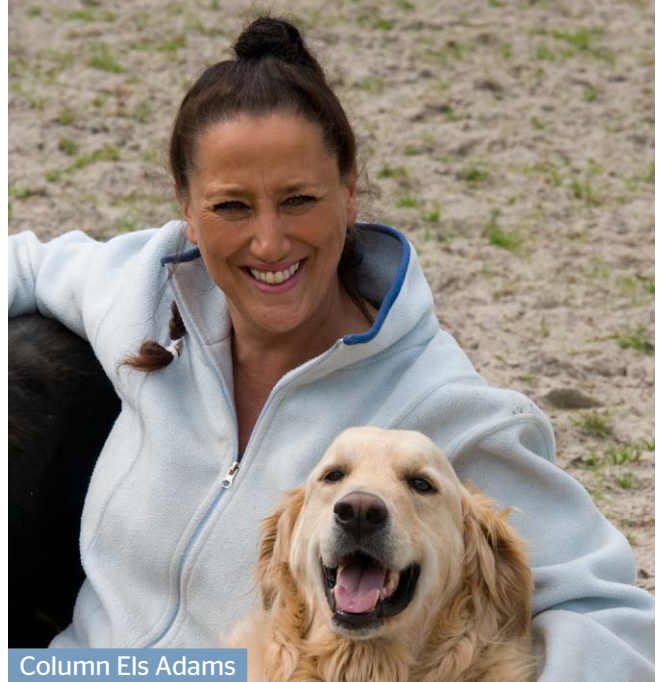
Volgens Wakker Dier zouden biokoeien geen onderdeel mogen zijn, omdat bioboeren hun mest van oudsher milieuvriendelijk verwerken.

Op het puntje van uitsterven

Kuifmakaak is delicatessen

Celebes - De kuifmakaak die alleen op het eiland Celebes in Indonesië voorkomt is ernstig bedreigd omdat de bewoners van het eiland op de aap jagen. Het vlees van de makaken is voor de eilandbewoners een lekkernij. Waar veel dieren bedreigd worden door een krimpend leefgebied, heeft de kuifmakaak daarbij ook nog last van de jacht van de lokale bevolking. Hierdoor dreigt het dier in rap tempo te uit te sterven. Van de apensoort leven er nog ongeveer vijfduizend exemplaren op het eiland. Daarvan zitten er zo'n tweeduizend in een reservaat waar ze beschermd worden. Dat geldt niet voor de overige drieduizend makaken ophet eiland. De kuifmakaak wordt ook vaak zwarte makaak of sulawesimakaak genoemd. De afgelopen veertig jaar is meer dan tachtig procent van de populatie verloren gegaan.

Column Els Adams

'IK BEL U TOCH NIET WAKKER?'

Door onweer waren de oude hondjes ontregelt. Het heeft weinig nut om 's nachts in de stromende regen 'wortel' te staan schieten met honden die uitsluitend achter mijn kuiten trachten te schuilen. Dientengevolge wel weer zo'n ochtend. Boris had precies naast het bed gepoept. Een oude hondendame had in haar eigen stekkie gepoept en was daar de resterende tijd van de nacht stevig doorheen aan het dribbelen geweest en had daarbij mand en dekbedden van haar besmeurde 'poottekening' voorzien. Dekbedden en dekens in de was, vloer afkrabben en dweilen. Mand afsputten en opnieuw inrichten... Een oude poes had een wormenkuurtje gehad en waarschijnlijk daardoor overgegeven. Haar huisje schoon en dekens in de was. Voeren en water geven.

Omdat dat gedeelte van de vloer nog moest drogen had ik de drinkbak even op een tafeltje gezet. Het leek poes Ginger een geweldig idee om daarin een bad te nemen. Ze donderden samen van de kast af. Een kletsnatte poes vloog door de kamer. Toen ik Ginger wilde afdrogen waren de meningen daarover verdeeld, dus eerst even het bloed stelpen. Uiteraard wel mijn bloed!

De nieuwbakken moederpoes had een wormenkuurtje gekregen. Ik deed dat met angst en vrees want vlak na binnenkomst had ze erg veel wormen en reageerde ze heftig op een wormenkuurtje. Die ochtend een kraamkamer vol 'flying shit'. Shit met ingrediënten want de wormen waren nog niet bestreden. De machines draaide al op volle toeren dus de doeken in vuilniszakken, stevig dichtgebonden, zo de container in! Bedje van moederpoes schoon, kittens schoon, Els ontsmet. Tijd voor een bakkie koffie.

Telefoon. 'Goedemorgen mevrouw Adams, ik bel u toch niet wakker?'

Els Adams, voorzitter

www.dierenproject.nl

www.kattenwoud.nl

Arm, slim gevogelte

Ze weten precies wat we hen aandoen

Kippen zijn veel slimmer dan tot voor kort werd gedacht. Dat hebben wetenschappers onlangs opnieuw bewezen. Maar ze hebben weinig aan hun intelligentie: ze worden gezien als producten en ze lijden.

Veel mensen denken nog altijd dat kippen domme dieren zijn, Maar de kip heeft veel meer in huis dan tot voor kort werd aangenomen. Wetenschappers houden zich al lange tijd bezig met de intelligentie van kippen en ontdekken bij hun studies steeds opnieuw dat de dieren over verbazingwekkende geestelijke vaardigheden beschikken. Kippen zijn zeer intelligent, kunnen elkaar de loef afsteken en zijn in staat om conclusies te trekken waar een menskind pas vanaf een leeftijd van zeven jaar toe in staat is.

Rekenen en voelen

Ze communiceren met ruim 24 verschillende geluiden, kunnen het verloop van natuurlijke wetten voorspellen en tonen dat zij in staat zijn tot inlevingsvermogen. Dit heeft een recente studie in het kader van het Amerikaanse dierenbeschermingsproject 'The Someone Project' aangetoond. Bij dit project worden wetenschappelijke bewijzen voor cognitieve en emotionele vaardigheden van 'productiedieren' verzameld. Blijkbaar zijn kippen zo slim dat ze al als kuikens eenvoudige geometrische objecten kunnen onderscheiden en eenvoudige rekenopdrachten kunnen oplossen. Hun hersens zijn slechts zo groot als een walnoot – en toch zijn de gevederde dieren ontzettend

Hier leven kippen in veel te grote groepen samen op een te klein oppervlak in de zogenaamde scharrelstal.

intelligent. Juist daarom is het van groot belang dat we stilstaan bij de toestanden in de bio-industrie; in de 'kippenfabrieken', die geen enkele vorm van natuurlijk leven bieden aan de arme dieren.

In de natuur leven kippen samen in kleine groepjes, net als hun in het wild levende familielid, het bankivahoen. Het bankivahoen is de stamvorm van onze

huiskippen en leeft in Zuid- En Zuid-oost-Azië. Deze kippen leggen zo'n dertig eieren per jaar. Onze behoefte aan eieren is echter aanzienlijk groter: in 2015 heeft elke Nederlander ongeveer 233 eieren gegeten. Om deze enorme hoeveelheden te bereiken, zijn er zogenaamde hybride rassen gefokt. Zij zijn erop gefokt om in één jaar zo'n driehonderd eieren te leggen. Na dit jaar zijn de dieren 'op', hebben ze vaak eileiderontstekingen en breekbare botten en ze zijn dan rijp voor de slacht.

Momenteel worden er in Nederland ongeveer 35 miljoen leghennen gehouden – kuikens en jonge hennen niet meegerekend. Miljoenen leghennen worden nog altijd in zogenaamd kleine groepen in 'verrijkte kooien' gehouden. Veel te veel dieren verdringen elkaar op een absurd klein bodemoppervlak. Scharrelen, pikken of zandbadjes nemen, wat typerend gedrag is voor kippen, is onmogelijk. De traditionele legbatterij, waarbij de leghennen in een kaal hok zitten met twintig dieren op een vierkante meter, is sinds 2012 in Europa bij wet verboden. Maar andere kooisystemen, zoals 'verrijkte kooien' en 'koloniehuisvesting' zijn in Europa nog altijd toegestaan. In Nederland is dit de minimumnorm.

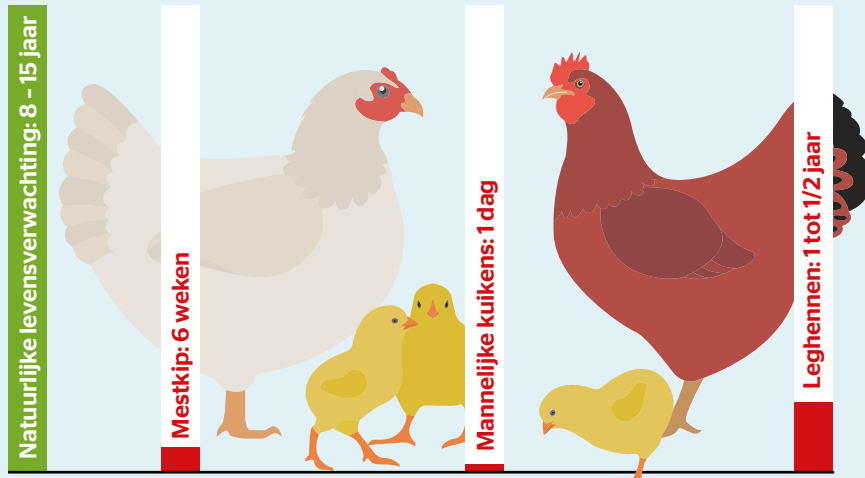
Een beetje licht en lucht

Het gaat de dieren ietsje beter wanneer zij vrije uitloopkippen zijn. In dat →

Een kort kippenleven

In vergelijking met natuurlijk gehouden kippen is het leven van bio-industrie kippen heel kort. Zo kort zelfs dat je het amper 'leven' kan noemen.

De natuurlijke levensverwachting van kippen kan oplopen tot vijftien jaar. Mestkippen/vleeskippen worden na zes weken gedood. Industrieel gehouden leghennen worden maximaal anderhalf jaar oud. De haantjes leven zelfs maar één dag.

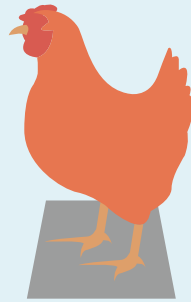

geval leven de dieren in een scharrelstal, maar hebben ze ook de beschikking over een uitloop naar buiten. De uitloopvlakte moet voor het grootste deel begroeid zijn. Iedere kip moet minimaal vier vierkante meter ter beschikking hebben. Dit systeem biedt de kippen meer mogelijkheden hun natuurlijk gedrag te uiten. Maar ook hier gaat het nog vaak mis. De begroeiing laat veelal te wensen over en kippenhouders leggen vaak stenen in het buienverblijf, waardoor er amper iets kan groeien. De stenen moeten voorkomen dat de hennen wegzakken in de modder en ontlasting. Dus van het idee van de gelukkige kip die vrolijk kan rondrennen op een grasveld blijft absurd weinig over. Desondanks is de vrije uitloop op dit moment een systeem waarbij het de kippen nog relatief goed gaat. De dieren kunnen naar buiten en hebben de mogelijkheid wat licht en frisse lucht mee te pikken, iets wat in een gesloten scharrelstal onmogelijk is. Daar brengen de dieren hun hele leven binnen door. En het is er vol: zo'n negen hennen moeten er een vierkante meter ruimte delen. En dat dag in, dag uit.

De kippen in de biologische houderij ten slotte, hebben het beter dan kippen in de vrije uitloop stallen. Zij hebben buiten wat meer ruimte en ze krijgen ook biolo-

Ruimte per kip

Kippen hebben in de massale bio-industrie veel te weinig ruimte. Naar buiten mogen alleen de kippen met vrije uitloop en biologische kippen.

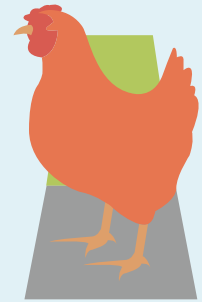
Koloniehuisvesting

In een kooi van 2,5 vierkante meter zitten tussen de 30 en 60 kippen. Geen uitloop.

Vrije uitloop

Iedere kip moet 4 vierkante meter ter beschikking hebben. Uitloop naar buiten.

Biologische houderij

Uitloop naar buiten en drie keer zoveel ruimte als bij het vrije uitloop-systeem.

gisch voer. Bovendien mogen hun snavels niet worden gekapt.

Eten en dik worden

In de 'scharrelstallen' kunnen kippen elkaar niet uit de weg gaan, ze hebben niets om te pikken of naar te scharrelen en ze leven met duizenden soortgenootjes in gevangenschap. Ze hebben geen overzicht meer en kunnen hun sociale structuur, de zogenaamde 'pikorde', niet

verwezenlijken. Nog erger is het voor de vleeskippen/mestkippen. Hun leven duurt slechts zes weken. Na het uitkomen staat vleeskippen maar één ding te doen; eten en aankomen. In zes weken komen ze het 44-voudige van hun lichaamsgewicht aan. Aan het begin wegen ze net zoveel als een rauw ei, als ze geslacht worden wegen ze maar liefst twee kilo. Ter vergelijking: als een pasgeboren baby in die korte periode zoveel zou aankomen, zou het kindje na zes weken honderd kilo wegen. Aan het einde van de vetmestperiode kunnen de meeste kippen amper nog bewegen en liggen ze de hele dag op hun buik. Hun pootjes kunnen de enorme last niet langer dragen en hun veel te zwaar gefokte borst trekt hen naar beneden. Hart en bloedsomloop storten in, plotselinge hartstilstand is geen zeldzaamheid. Deze dieren zijn speciaal gefokt om absurd veel te eten. Zou je deze kippen soortgericht houden, dan zouden ze bij een normale hoeveelheid voedsel honger lijden.

Na een kort en pijnlijk leven volgt bij mestkippen onvermijdelijk het moment van de slacht. Volgens de wet moeten de dieren van tevoren verdoofd worden. Dit gebeurt met koolzuurgas of door elektrocutie in een waterbad.

Een vreselijk einde

Eerst komen de kippen in een donkere tunnel terecht. Het kan een minuut duren voordat het gas, dat verstikking veroorzaakt en de luchtwegen irriteert, begint

In slechts zes weken komen de kuikens het 44-voudige van hun lichaamsgewicht aan. Dan gaan ze naar de slacht.

te werken. Bij het elektrowaterbad hangt men de kippen ondersteboven aan een transportketting. Daarbij kunnen hun botten breken en de gevoelige poten verwondingen oplopen. De ketting transporteert de kippen naar het 'bad'. Ze gaan daarin kopje onder en een stroomstoot verdooft de dieren. Daarna worden hun kelen doorgesneden. Omdat het tempo in grote massabedrijven zeer hoog ligt, gebeurt het regelmatig dat de verdoving niet goed werkt. Wat er dan gebeurt, daar wil je liever niet aan denken.

Als we de balans opmaken, kun je over het algemeen zeggen dat de manier waarop we in de bio-industrie omgaan met onze leghennen, vleeskippen en -hanen ronduit catastrofaal is.

Het kan echt beter

En toch denken veel mensen dat het bij ons in het 'beschaafde' Nederland allemaal veel beter geregeld is voor dieren in de bio-industrie. Oké, in vergelijking met enkele andere landen zijn de omstandigheden hier wat beter, maar het kan nog veel beter. In Zweden, Oostenrijk en Zwitserland bijvoorbeeld krijgen kippen veel meer ruimte in de stallen. En in Zwitserland hebben de vleeshaantjes en -hennen vrijwel allemaal toegang tot

Deze kippen mogen in de natuur scharrelen en trekken zich 's avonds terug in hun mobiele stal, die steeds weer ergens anders wordt neergezet. Een veel beter leven.

een grote uitloop buiten. Bij veel rassen mogen daar ook de mannelijke kuikens blijven leven en hoeven ze niet vlak na het uitkomen als 'waardeloos bijproduct' in een kuikensnipperaars te eindigen. Als je de kans hebt om biologische eieren te kopen direct van een boerderij waar je de kippen buiten ziet rondscharrelen, pak die kans dan altijd. Het is de beste manier

om zeker te weten waar je eieren vandaan komen en of de kippen goed behandeld worden tijdens hun leven.

Ze voelen de pijn

Dit soort voorbeelden zijn positieve signalen in de kippenhouderij, maar het zijn slechts druppels op een hete plaat. Aan de industriële massaproductie van dieren in de bio-industrie zal op korte termijn echt niets veranderen, ook omdat de consument nog altijd grote hoeveelheden eieren en vlees tegen lage prijzen wil.

Gelukkig zijn sommige mensen wel bereid om een hogere, eerlijkere prijs te betalen voor voedsel dat zoveel mogelijk diervriendelijk is geproduceerd. Maar als we echt iets willen veranderen, moeten er wetten worden aangenomen en moeten er zaken wettelijk worden verboden. Tot dan zullen vele miljoenen kippen lijden in krappe ruimtes; vuil, angstig en ziek.

Net als vele andere dieren ervaren kippen hun omgeving heel bewust – misschien zelfs nog wel wat meer dan andere dieren. Ze zien wat er om hen heen gebeurt, ze voelen de pijn, de paniek, de ellende. Ze zijn intelligent, ze zijn scherp en opmerkzaam, ze kunnen tellen en rekenen. Ze voelen empathie, ze zijn leergierig en bijzonder sociaal. Maar ze hebben niets aan al deze mooie kwaliteiten. Want daarvoor is geen plek in het korte, ellendige leven dat wij hen opdringen. ❤️

Wat kunnen wij doen?

Om het leven voor onze kippen beter te maken, moet er veel veranderen.

Maar ook jij kan in eentje een verschil maken. Hier enkele tips:

- Koop biologische eieren: In de biologische systemen kunnen de hennen minimaal acht uur per dag naar buiten. Deze uitloop is voorzien van beschutting in de vorm van bomen en/of struiken. Binnen zijn de stallen zo ingericht dat de dieren zich op een zo natuurlijk mogelijke manier kunnen gedragen. Er worden maximaal zes hennen per vierkante meter gehouden. Bovendien is er voldoende daglicht en natuurlijke ventilatie. Er zijn schone en droge ligruimtes, die voldoende zijn ingestrooid met strooisel van natuurlijk materiaal. De hennen krijgen biologisch voer en preventief gebruik van reguliere geneesmiddelen en antibiotica is niet toegestaan. De snavels van de legkippen worden niet gekapt. Vlees en eieren van

biologisch gehouden legkippen herken je aan het EKO-keurmerk en het Europees biologisch keurmerk.

- Op eieren staat altijd een stempel met getallen en letters. Deze code is wettelijk verplicht en moet dus op elk ei staan.
Wat houdt de eicode in? Een voorbeeld van een eicode is: 2-NL-45146 01. De 2 geeft aan hoe de kip heeft geleefd. Er kan ook een 0, 1 of 3 opstaan.
0 = biologische ei
1 = vrije-uitloopei of grasei
2 = scharrelei of rondel
3 = koloniehuisvesting

- Overweeg te stoppen met eieren eten en probeer eens een vleesvervanger.

JONGE WIL

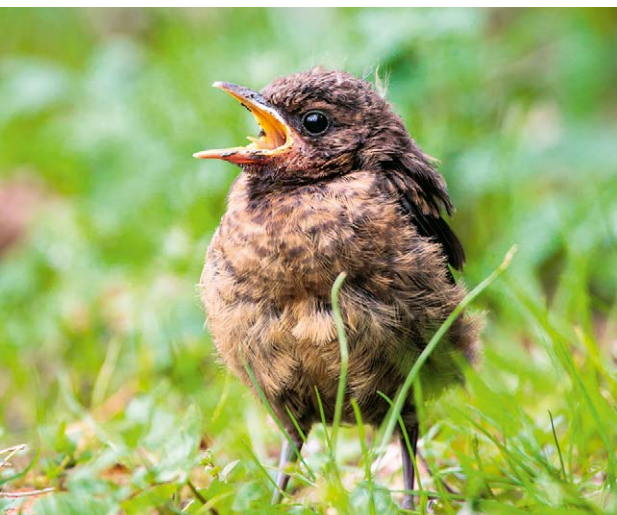

DE DIEREN

Kleine vossen kijken vanuit hun hol nieuwsgierig de wereld in en jonge merels huppen door het hoge gras - in het dierenrijk is het volop lente. Wij laten zien welke dieren er in deze periode geboren worden en hoe ze de wereld laten weten dat zij er zijn.

Jonge ganzen-
kuikens blijven tot
het nieuwe broed-
sel bij hun ouders

ge dieren vaak al in maart ter wereld. Omdat ze tot de nestvlinders behoren, zijn de kleine haasjes na ongeveer dertig dagen al zelfstandig en huppelen ze de wijde wereld in. De bijzondere biologie van de vrouwtjes stelt hen in staat om embryo's van twee verschillende leeftijdsgroepen te dragen. Zodoende kan een vrouwtjeshaas al tijdens de helft van haar zwangerschap opnieuw vruchtbaar zijn.

Babyboom in het bos

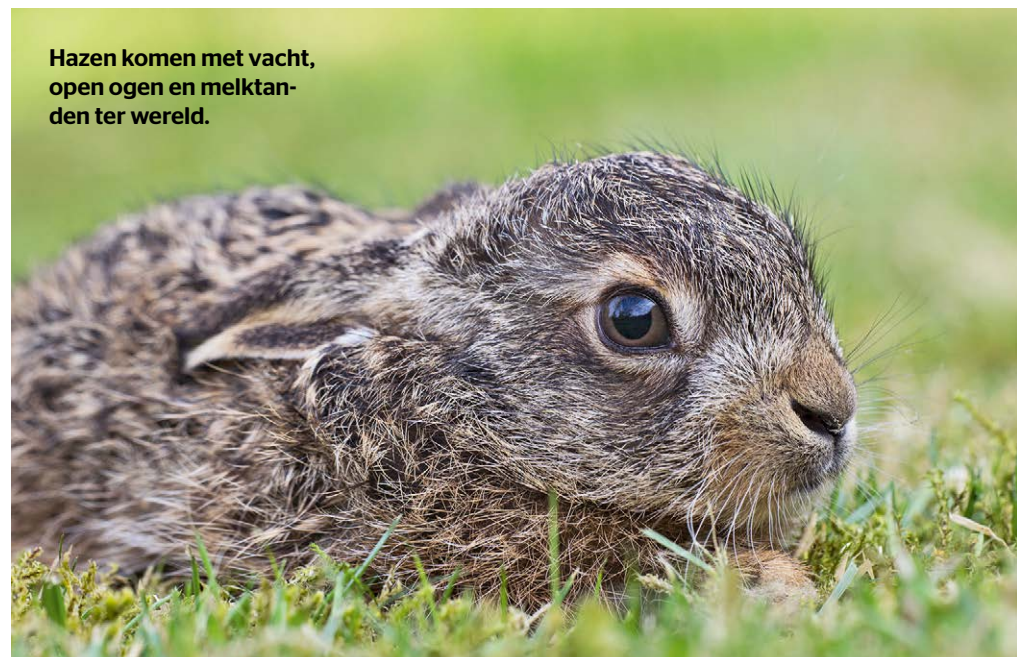
Hoewel ze vroeger, soms al eind februari, ter wereld komen, hebben eekhoortjes aanzienlijk meer tijd nodig dan veldhazen om op gang te komen. Na ongeveer 38 dagen draagtijd worden ze naakt, doof, blind en slechts tien gram wegend geboren in een rond nest, bestaande uit twijgjes, gras, mos en plukjes haar. Na zes dagen krijgen de kleintjes de eerste haren op hun kopje. Dit breidt zich uit op hun rug en binnen twee weken hebben ze een pluizig vachtje. Na 22 dagen breken de onderste snijtanden door en na dertig dagen openen de jonge dieren hun oogjes. Mama eekhoorn waakt met argusogen over haar kinderen. Wanneer ze een plek te risicovol vindt, neemt ze de kleintjes in haar bek en verhuist ze ze stuk voor stuk naar een alternatieve locatie. De diertjes blijven vier maanden in het nest. Maar ook wanneer ze al zelfstandig zijn, blijven ze nog enkele

De schaal van het ei trilt zachtjes. Aan de oppervlakte worden kleine scheurtjes zichtbaar. Moeder grauwe gans wordt onrustig. Ze broedt nu al 28 dagen op haar kuikens, en nu lijkt het er eindelijk van te gaan komen. In totaal liggen er acht eieren in haar ondiepe nest, een gemiddeld aantal. Grauwe ganzen leggen meestal tussen de zes en negen eieren. Het mannetje bewaakt het nest gedurende de broedtijd en verdedigt het tegen indringers. De kuikens komen tussen maart en juni uit. Ze snateren luid en houden hun moeder vanaf dag 1 druk bezig. Wanneer ze eindelijk allemaal geboren zijn, blijven ze maar een paar uurtjes in het nest. Samen met hun ouders wagen ze zich vrijwel meteen al op hun eerste uitstapje. Het mannetje let er goed op dat zijn nakomelingen zich niet te snel in het water storten, want het gevaar om door een snoek te worden opgegeten of de prooi te worden van een zeearend, is groot. De kuikens blijven zo'n vijftig tot zestig dagen onder de hoede van hun ouders, voordat ze uitvliegen.

Haasjes in het leger

Op het veld lijkt alles nog rustig. Maar schijn bedriegt. In een verborgen kommetje bewegen twee kleine veldhazen. Ze zijn al volledig ontwikkeld, hebben een vacht en kijken met open ogen nieuwsgierig de wereld in. Dat de moeder ze direct na hun geboorte

overdag alleen laat en slechts 's nachts twee keer terugkeert om ze te zogen, heeft niks te maken met een gebrek aan zorg. Integendeel: ze verlaat het nest zodat ze met haar geur geen vijanden aantrekt. De nakomelingen zelf verspreiden nog geen geur en worden dus ook niet door potentiële rovers waargenomen. De vacht van de kleintjes is de perfecte camouflage en bij dreigend gevaar verstarren ze en gaan volledig op in hun kommetje. Over het algemeen kunnen veldhazen per jaar wel zes nesten krijgen. Na 42 dagen draagtijd komen de eerste jon-

Hazen komen met vacht,
open ogen en melktan-
den ter wereld.

Eekhoortjes gaan samen met hun moeder op zoek naar voedsel.

Verjaardagskalender

Hier zie je in een oogopslag welke dieren in welke maanden ter wereld komen.

februari/maart

wilde zwijnen,
hazen,
eekhoorns

maart/april

merels, groenvinken,
dassen, grauwe ganzen,
eenden, vossen

april/mei/juni

wolven
lynxen
reeën

Lynxen in miniatuur uitvoering zijn vanaf mei te zien.

Eendenkuikens knuffelen al vanaf eind maart met elkaar.

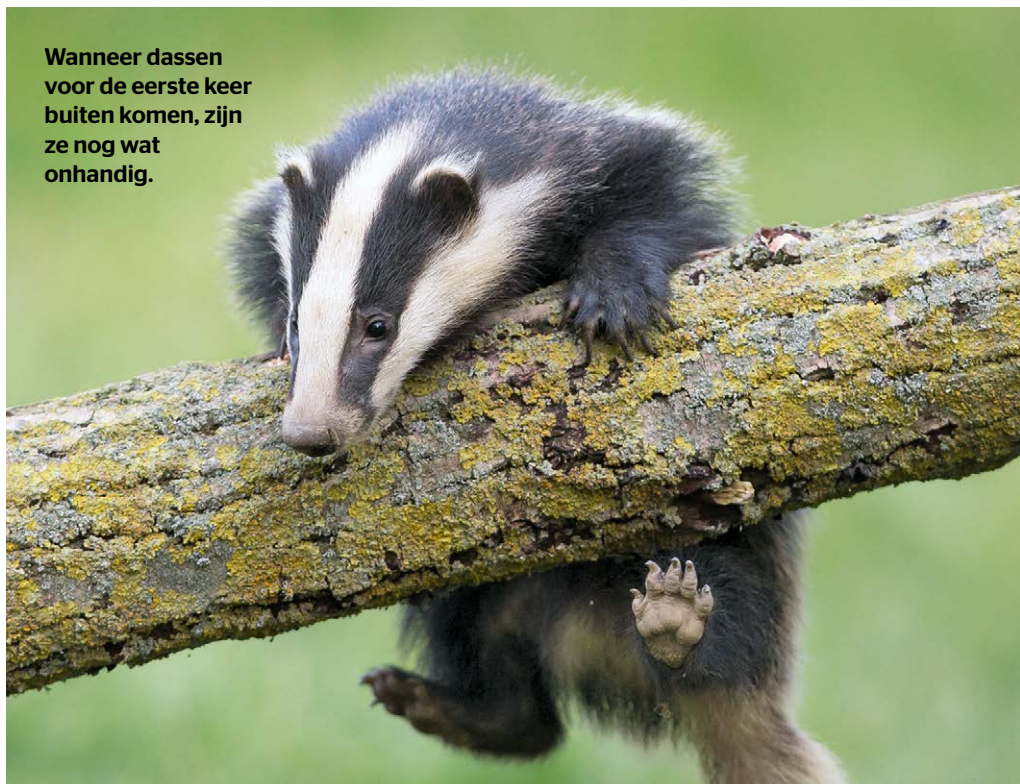
le weken in de buurt van hun moeder.

Moederskindjes

Bij de dassen gaat het al net zo. Het eerste nest komt in maart of april ter wereld. De jongen zijn nauwelijks ontwikkeld bij de geboorte en openen pas na drie tot vier weken de ogen. Twee maanden lang worden ze in de burcht door hun moeder gezoogd voordat ze uiteindelijk in juni onder moeders toezicht voor de eerste keer naar buiten gaan.

Vossen daarentegen zijn meer gehard. Drie tot vijf jonge dieren liggen ongeveer vijf weken lang dicht tegen elkaar in het hol. Gedurende deze periode ondersteunen moeder, zusjes, oudere dochters en zelfs de mannelijke vos de moervos bij de opvoeding van de nakomelingen. Wanneer ze dan voor de eerste keer naar buiten gaan, ravotten en worstelen de kleine vosjes met elkaar. Ze vechten voor elke hap en alleen de natuurlijke bijtremming zorgt ervoor dat de broers en zussen elkaar niet se- →

Wanneer dassen voor de eerste keer buiten komen, zijn ze nog wat onhandig.

Wildlife

Nieuwsgierig en alles behalve schuw verkennen de jonge vosjes hun omgeving.

Jonge merels strekken hun halsjes en openen hun snavels wijd.

Het verenkleed van de jong bonte specht is nog pluizig en bleek.

hun thuis nog voordat ze kunnen vliegen. Terwijl ze groeien wordt het daar namelijk tussen hun broertjes en zusjes steeds krappere. Groenlingen kruipen na twee weken broedtijd, tussen april en mei, uit hun witte eieren met rode stipfels. Beide ouders voeren de vier tot zes jonge vogels twee weken lang met bessen, zaden en insecten. Dan verlaten de kleintjes het met mos, gras, haren en fij-

ne wortels gebouwde nest en beginnen met het ontdekken van hun omgeving. De gevederde bolletjes huppelen vrolijk rond in het gras en piepen naar hun drukke ouders om eten. Het voortdurende getjilp van de kleine mereltjes en groenlingen is een onderdeel van de klassieke voorjaarsmelodie. ♥

rius verwonden.

Dieper in het bos bedelen jonge spechten bij hun ouders voortdurend om eten. Hun verenkleed is relatief bleek, de rode staart is nog niet volledig ontwikkeld. Ze blijven drie tot vier weken lang in hun broedplek en laten zich voeren. Vooral in de tweede helft van deze periode kan hun aanwezigheid je vanwege hun onafgebroken, harde gepiep nauwelijks ontgaan.

Piepconcerten

Vrij veel jonge vogels vallen tussen maart en mei uit hun nest, soms direct voor onze huisdeur, maar ook in de tuin of in struiken en bomen langs de weg. Merels leggen drie tot zes eieren in hun nesten en broeden de nakomelingen ongeveer veertien dagen lang uit. Wanneer de jongen ter wereld zijn gekomen, verzorgen de ouders ze nog twee weken met insecten, larven, wormen, zaden en bessen. Dan huppelen de avontuurlijke, kleine merels het nest uit. Op dit moment is hun verenkleed nog pluizig en kunnen ze dus ook nog niet vliegen. Daarom blijft hun moeder steeds in hun buurt en voert ze haar kinderen op de grond.

Merels zijn echter niet de enige nestvlinders. Veel vogelkinderen verlaten

Jong dier gevonden?

Niet elk schijnbaar hulpeloos jong dier is daadwerkelijk in nood en op menselijke hulp aangewezen. De verzorging is meestal lastig en ook het opnieuw in de natuur uitzetten kan problematisch worden. Wanneer je let op de volgende regels, kun je echter ernstige fouten voorkomen.

Tips: diereubaby's helpen

- ✓ Observeer jonge dieren die alleen zitten voor langere tijd. Alleen zo kun je ontdekken of ze daadwerkelijk verlaten zijn. Let er absoluut op dat terugkerende vrouwtjes zich niet gestoord voelen en zich daardoor niet meer over hun kroost kunnen ontfermen.
- ✓ Dieren die op een drukke weg zitten, kun je in een nabijgelegen bosje, boom of in het hoge gras zetten. Wanneer je geen handschoenen bij je hebt, moet je de diertjes oppakken met een pluk gras om jouw eigen geur te verbergen. Bij vogels is dat niet nodig omdat de ouders zich niet door de menselijke geur laten afschrikken.

- ✓ Heb je een jonge vogel meegenomen - een vogeltje dat het nest weliswaar verlaten heeft, maar nog wel gevoerd wordt -, breng het dan snel terug. De ouders zoeken hun verloren kroost 24 uur lang.
- ✓ Gewonde of zieke dieren hebben direct hulp nodig. Het beste breng je ze naar de dierenarts of naar een wilde dierenopvang.
- ✓ Wie een verweesd eekhoortje vindt, kan contact opnemen met Eekhoornopvang Nederland. Kijk op www.eekhoornopvang.nl voor het dichtstbijzijnde opvangcentrum in jouw omgeving.

TEKST: JASMIN JOBST | FOTOS: BIOSPHOTO/SYLVAIN CORDIER, DDP-IMAGES, IMAGO/ROBERTHARDING, FAUNA PRESS/BIOSPOTO/FRÉDÉRIC DESMETTE, ISTOCKPHOTO.COM/REGLOZ/FOERSTER, RALF/HARDEKO/LEOPARDINATREE/ANDYWORKS/TA/PIPHOTO, BMINDEN/JUNIORS/WILDLIFE, MAURITTIUS IMAGES / FRANK HECKER / ALAMY, SHUTTERSTOCK/MIROSLAV HLAVKO/VO/LIGHTPOET, JUNIORS WILDLIFE/SCHULZ, H.

Voor jou ontdekt

Veilig en comfortabel op reis met de Duvo+ Transportbox Bracco

Met deze transportbox van Duvo+ 'Buddies on the gooo' neem je jouw buddy overal mee naartoe. Handig voor zowel korte trips als voor lange reizen met de wagen of zelf met het vliegtuig, want de Bracco is IATA gekeurd en voldoet dus aan de strenge eisen om jouw dier met eender welk vervoermiddel veilig te transporteren. De box is robuust en heeft een ruime metalen deur met extra stevige en eenvoudige te openen sloten. Bovenaan zijn er 2 stevige handvaten voor het ultieme gebruikersgemak. In de box zit ook een drink- en eetbakje zo komt jouw viervoeter niets tekort. Zonder zorgen, veilig en comfortabel onderweg!

Stap binnen in de wereld van Woodland

Overweeg je om kippen te houden, dan moet je goed nadenken over de juiste huisvesting. Wil je graag een 3-tal kippen houden dan is de Woodland Ark een goede keuze. Deze praktische kippenhok met grote ren heeft alles in huis om jouw kippen een aangename thuis te geven. Duvo+ biedt onder het merk Woodland een breed assortiment aan mooie, kwalitatieve houten buitenhokken. Voor elk dier de juiste huisvesting, grote of kleine hokken, Woodland heeft voor ieder wat wils! Ontdek het volledige Woodland gamma bij jouw dierenpeciaalzaak.

ROESELARE
vabi
voor een levendige toekomst

Zuidstraat 27 - Roeselare - 051 26 47 14 - www.vabi.be

TSO-BSO
Dierenzorg
Plant
Dier
Milieu
Internaat

open school
25 mei 2017 van 10 u tot 17 u
infoavond
3 juli 2017 vanaf 19 u

Stichting Dier en Project

**STEUN DE DIEREN WAAR
NIEMAND ANDERS ZICH
NOG OM BEKOMMERT!**

*Uw gift (hoe klein dan ook)
is meer dan welkom!*

Stichting Dier en Project,
Dennestraat 9, 4709 PR Nispen

Giro 9677527

Ten name van: Dier en Project

Indien u vaste donateur wil worden van de stichting Dier en Project: vraag de folder aan middels info@dierenproject.nl of print het donatieformulier op website www.123website.nl/elsadams uit en stuur het op.

De dieren zullen u dankbaar zijn!

Beest in beeld

Dieren die wat te melden hebben -
even lekker lachen ter afsluiting

Aauvalleu!
Als ik tenminste
kau opstaau.

Zo, iedereen ziet er weer fris
gewassen uit.

Vandaag starten we met
partueryoga!

Twee keer per jaar naar
de tandarts - dat is
mijn geheim.

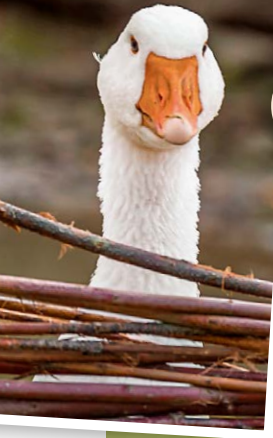
Zeg kleine, waag het iets minder?

? Doe mee:

Kun jij een leuke spreuk of tekst verzinnen bij de foto hierboven? Stuur die dan naar ons op. De beste tekst maken we bekend in de editie 7/2017 en de winnaar krijgt natuurlijk niet alleen eeuwige roem, maar ook een kleine verrassing. Schrijf je ook op welk huisdier je hebt?

Hart voor Dieren
t.a.v. Beest in beeld
Postbus 7272
4800 GG Breda
E-Mail: redactie.hvd@vipmedia.nl

Is het al avond? Waarom is het zo donker?

winnaar uit Hvd 3/2017

Wanneer gaan we naar de wc?

J. van Gaals, Delft

PREVIEW

Deze onderwerpen en nog veel meer interessante en spannende verhalen lees je in de volgende uitgave.

Zorgenkindjes

Thuis gezocht

Gedumpt, vergeten, ongeliefd: duizenden dieren leven in asielen en zoeken een nieuw thuis. Wij helpen bij de bemiddeling van hen die het hardst een baasje nodig hebben.

Even voorstellen

De rode panda

De kleine panda, rode panda of katbeer is eigenlijk geen beer, maar behoort tot de familie katberen waarvan het de enige nog levende soort is.

Wildlife

Bonte beauties

Ze kunnen proeven met hun voetjes en hebben duizend piepkleine oogjes. Helaas wordt ook de fascinerende wereld van de vlinders bedreigd.

Dieren als dokters?

De helende kracht van dieren

Voorleeshonden, hippotherapie, lama's aaien – dieren kunnen een zeer positieve invloed hebben op onze geestelijke en lichamelijke gezondheid. Sommige

dieren lijken zelfs over krachten te beschikken die ons kunnen genezen. Hoe dit werkt en welke dieren dit doen, lees je in onze volgende uitgave.

In de Raadgever:

Hond

Wat kun je doen als je hond overal aangelijnd moet zijn? En wat betekent de aanlijnplicht heel concreet? Meer hierover in de Raadgever.

Vogel

Vogelfluisteraar Ann Castro beantwoordt lezersvragen over papegaaien en andere vogels.

Kat

Elke kat heeft een 'innerlijke klok', die zijn activiteiten regelt. Ontdek volgende maand hoe katten in elkaar steken en waar je op moet letten als je iets zou willen veranderen.

De volgende verschijnt op 24 mei

Of twee dagen eerder voor abonnees. Met korting of een mooi welkomstgeschenk. Word nu abonnee op www.hartvoordieren.nl of .be

VLOOIEN EN TEKEN? VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN!

De dagen worden langer en warmer, het voorjaar is begonnen. Hoogste tijd om uw huisdier goed tegen vlooien en teken te beschermen! Want voorkomen is beter dan genezen voor de gezondheid van uw viervoeter.

Op Medpets.nl vindt u verschillende producten voor honden en katten zoals halsbanden, druppels of sprays tegen vlooien en teken.

ADVANTAGE

SERESTO KAT

ADVANTIX

FRONTLINE COMBO

SCALIBOR

O'TOM TEKENHAAK

 Deskundig dierenarts advies

 Voor 21:00 besteld, morgen in huis

 Gratis thuisbezorgd vanaf € 49,-

Wij verkopen onder andere:

FRONTLINE PET CARE

FRONTLINE PET CARE, VOOR DE DAGELIJKE VERZORGING

Honden en katten worden steeds meer beschouwd als lid van het gezin. Ze wonen bij ons in huis en brengen veel tijd met ons door. Het is daarom belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan de hygiëne van onze huisdieren. Voor de dagelijkse verzorging zijn de volgende producten beschikbaar:

FRONTLINE. LET YOUR PET BE A PET

www.frontlinepetcare.nl

Dit zijn geen antiparasitaire producten

Merial maakt nu deel uit van Boehringer Ingelheim

